

T.C.

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİM DALI

**1933-1950 YILLARI ARASINDA ÜLKÜ MECMUALARINDA
YAYINLANMIŞ SPOR YAZILARININ SPOR EĞİTİM POLİTİKALARI
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Bahaddin AKGÜL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Hüseyin Fatih KÜÇÜKİBİŞ

SİVAS

2025

1933-1950 YILLARI ARASINDA ÜLKÜ MECMUALARINDA
YAYINLANMIŞ SPOR YAZILARININ SPOR EĞİTİM POLİTİKALARI
AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bahaddin AKGÜL

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Olarak hazırlanmıştır

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Hüseyin Fatih KÜÇÜKİBİŞ

Sivas

Nisan-2025

KABUL VE ONAY

Bahaddin Akgül'ün hazırlamış olduğu “1933-1950 Yılları Arasında Ülkü Mecnualarında Yayınlanmış Spor Yazılarının Spor Eğitim Politikaları Açısından İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 18/04/2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından “Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hüseyin Fatih KÜÇÜKİBİŞ

(Jüri Başkanı-Danışman)

Ahmet DÖNMEZ

(Üye)

Burhan ÖZKURT

(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../.....

Doç. Dr. Aysel ARSLAN

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzunda (Yönerge) belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

*Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,

*Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,

*Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,

*Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,

*Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya başka üniversitelerde, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

...../..../2025

Bahaddin AKGÜL

ÖZET

AKGÜL, Bahaddin, 1933-1950 Yılları Arasında Ülkü Mecmualarında Yayınlanmış Spor Yazılarının Spor Eğitim Politikaları Açısından İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2025.

Bu araştırmanın amacı, Ülkü Mecmuasında yayınlanan beden eğitimi ve spor yazılarını tasnifleyip elde edilen bulgular doğrultusunda beden eğitimi ve spor eğitimi ile dönemin spor politikaları arayışları adına yapılan çalışmaları incelemektir. Bu bağlamda 1933-1950 yılları arasında Ankara Halkevi tarafından Halkevlerinin merkez yayın organı olarak neşredilmiş olan Ülkü Mecmuasına ait tüm sayılar (272 Sayı) incelenmiş ve beden eğitimi ve sporla ilgili olan yazılar konularına göre sınıflandırılmıştır.

Bu çalışmada yöntem olarak doküman incelemesi kullanılmış olup verilerin analizi aşamasında ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Ülkü Mecmuasında yayınlanan beden eğitimi ve sporla ilgili yazılar ağırlık verildiği konu içeriğine göre “Ayın Spor Hareketleri ve Haberleri ile ilgili yazılar”, “Halkevlerinde Spor Eğitimleri yazıları”, “Spor Politikaları Arayışları ile ilgili yazılar”, “Türk Spor Tarihi ile ilgili yazılar”, “Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar ile ilgili yazılar” olmak üzere beş ana başlık altında incelenmiştir.

Çalışma sonucunda, Ülkü Mecmuasında yayınlanan beden eğitimi ve spor yazılarının ortak bir amaca hizmet ettiği ve Ülkü Mecmuasının hedeflenen beden eğitimi ve spor politikaları doğrultusunda bir propaganda aracı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ülkü Mecmuası, Halkevleri, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi, Spor Politikası.

ABSTRACT

AKGÜL, Bahaddin, Examination of Sports Articles Published in Ülkü Journals Between 1933-1950 in Terms of Sports Education Policies, Master's Thesis, Sivas, 2025.

The aim of this study is to classify the physical education and sports articles published in Ülkü Journal and to examine the studies conducted in line with the findings regarding physical education, sports education, and the search for sports policies of the period. In this context, all issues of Ülkü Journal (272 issues), which was published as the central publication organ of Halkevleri by Ankara Halkevi between 1933 and 1950, were analyzed, and the articles related to physical education and sports were categorized based on their topics.

In this study, document analysis was used as the research method, and descriptive analysis was employed in the data analysis phase. The articles published in Ülkü Journal regarding physical education and sports were classified under five main categories: *Articles on Monthly Sports Activities and News*, *Articles on Sports Education in Halkevleri*, *Articles on the Search for Sports Policies*, *Articles on Turkish Sports History*, and *Articles on Sports Facilities, Championships, Festivals, and Celebrations in Turkish Sports*.

As a result of the study, it was determined that the physical education and sports articles published in Ülkü Journal served a common purpose and that the magazine was used as a propaganda tool in line with the targeted physical education and sports policies.

Keywords: Ülkü Journal, Halkevleri, Physical Education and Sports Education, Sports Policy.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın vücut bulması için çalışmalarım sırasında birikimini en samimi halde aktaran; emeğini ve zamanını esirgemedi yanımdayan saygıdeğer hocam Prof. Dr. Hüseyin Fatih KÜÇÜKİBİŞ'e

Arşiv ve kaynaklara ulaşmama yardımcı olarak çalışmama destek sunan Şemsi Sivas-i Halk Kütüphanesi Müdürü Serhan KABURCUK ile Kütüphaneci Bilal USTA'ya,

Çalışmalarımda manevi desteklerini esirgemeyen Semih AKGÜL ve Emre GÜRBÜZ hocalarıma,

Doğduğumdan beri her eğitim kadememde maddi, manevi emekleri olan ve bugün ben olmamı sağlayan aileme, anneme, babama,

Bu yaşımda yeniden öğrencilik yapma ve başarılı olmam konusunda destek olan oğlum Hamza, kızım Elif Rana ve sevgili eşime

Teşekkürlerimi iletir, saygı ve sevgilerimi sunarım.

ÖNSÖZ

Hayatımın her döneminde büyük bir ilgi ile okuduğum tarihi olayları anlatan kitap sevgisi, öğretmenlik mesleği ile tanışmamdan sonra eğitim tarihimiz konusundaki kitaplara yönelme konusunda beni motive etti. Eğitim öğretimin içerisinde beden eğitimi ve sporun yerini bulma arayışlarım da beni farklı mecralarda farklı okumalara sevk etti. Çocuk yaş denilecek bir yaşta spora başlayarak aktif şekilde sporculuk yapmış biri olarak, uygulamalarda gördüğüm hatalar-yanlışlıklar da beden eğitimi ve spor tarihi, tarihteki spor teşkilatlanmaları, devletlerin ve hükümetlerin spor eğitime yaklaşım politikalarına ilgimi git gide artırdı. Beden Eğitimi ve spor alanında bu konuda özgün bilimsel çalışması yapma isteğim bu tezi hazırlamama imkân verdi. Cumhuriyet'in erken dönemlerinde spor eğitimi ve spor eğitim politikalarının şekillenmesi üzerine derinlemesine bir çalışma yapmak için alan taraması yapmam sonucu Ülkü dergisiyle karşılaştım. Ülkü dergisinde yayınlanmış olan spor eğitimi, spor politikaları arayışları, spor tarihi, şampiyonalar, şenlikler ve ayın spor hareketlerini haber veren yazılar bu çalışmayı yapmam konusunda heyecanımı ve şevkimi artırdı.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

ETİK SÖZÜ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR	vi
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
KISALTMALAR LİSTESİ	xvii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5 Sayıtlılar	4
1.6 Sınırlılıklar	4

BÖLÜM II

ALANYAZIN TARANMASI İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Halkevlerinin Kuruluş Amacı	6
2.2. Halkevlerinin Süreli Yayınları.....	9
2.3.Ülkü Mecmuasının Niteliği ve Önemi	12
2.4.Ülkü Mecmuasının Türk Sporundaki Yeri ve Önemi.....	13

2.5. Cumhuriyet Dönemi Milli Eğitim-Spor Yönetim Yapısı ve Spor Eğitim Politikaları	13
---	----

BÖLÜM III

YÖNTEM	18
3.1. Araştırmanın Yöntemi	18
3.2. Araştırmanın Modeli	18
3.3. Evren ve Örneklem	18
3.4. Verileri Toplama Teknikleri.....	18
3.5. Verilerin Analizi	19

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	21
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	21
4.1.1. Ayın Spor Hareketleri ve Haberleri ile ilgili yazılar.....	21
4.1.1.1. Ayın Hadiseleri -19 Mayıs (1940)	21
4.1.1.2. Ayın Spor Hareketleri 6. Balkan Güreşleri – Kır Koşuları (1940)	22
4.1.1.3 Ayın Spor Hareketleri (Şubat 1947)	22
4.1.1.4 Ayın Spor Hareketleri (Mart 1947).....	23
4.1.1.5 Ayın Spor Hareketleri (Nisan 1947)	23
4.1.1.6 Ayın Spor Hareketleri (Mayıs 1947).....	24
4.1.1.7 Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1947)	24
4.1.1.8 Ayın Spor Hareketleri (Temmuz 1947).....	25
4.1.1.9 Ayın Spor Hareketleri (Ağustos 1947)	26
4.1.1.10 Ayın Spor Hareketleri (Eylül 1947).....	26
4.1.1.11 Ayın Spor Hareketleri (Ekim 1947)	27
4.1.1.12 Ayın Spor Hareketleri (Kasım 1947)	28
4.1.1.13 Ayın Spor Hareketleri (Aralık 1947)	29

4.1.1.14	Ayın Spor Hareketleri (Ocak 1948)	30
4.1.1.15	Ayın Spor Hareketleri (Şubat 1948)	31
4.1.1.16	Ayın Spor Hareketleri (Mart 1948).....	32
4.1.1.17	Ayın Spor Hareketleri (Nisan 1948)	33
4.1.1.18	Ayın Spor Hareketleri (Mayıs 1948).....	33
4.1.1.19	Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1948).....	34
4.1.1.20	Ayın Spor Hareketleri (Temmuz 1948).....	35
4.1.1.21	Ayın Spor Hareketleri (Ağustos 1948)	36
4.1.1.22	Ayın Spor Hareketleri (Aralık 1948)	36
4.1.1.23	Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1949).....	37
4.1.1.24	Ayın Spor Hareketleri (Temmuz 1949).....	38
4.1.1.25	Ayın Spor Hareketleri (Ağustos 1949)	39
4.1.1.26	Ayın Spor Hareketleri (Eylül 1949).....	40
4.1.1.27	Ayın Spor Hareketleri (Ekim 1949).....	40
4.1.1.28	Ayın Spor Hareketleri (Kasım 1949)	41
4.1.1.29	Ayın Spor Hareketleri (Aralık 1949)	41
4.1.1.30	Ayın Spor Hareketleri (Ocak 1950)	42
4.1.1.31	Ayın Spor Hareketleri (Şubat 1950)	43
4.1.1.32	Ayın Spor Hareketleri (Mart 1950).....	44
4.1.1.33	Ayın Spor Hareketleri (Nisan 1950)	45
4.1.1.34	Ayın Spor Hareketleri (Mayıs 1950).....	46
4.1.1.35	Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1950).....	47
4.1.2.	Halkevlerinde Spor Eğitimleri Yazıları	48
4.1.2.1.	Halkevleri Yıldönümünde Spor Şubesi- Necip Ali Bey'in Nutku.....	48
4.1.2.2.	Halkevinde Kış Sporları	48
4.1.2.3.	Halkevleri Spor Şubeleri Nasıl Çalışmalıdır?	49

4.1.2.4. Halkevlerinde Basit Spor Tesisleri	50
4.1.2.5. Halkevlerinde Basit Spor Tesisleri	50
4.1.2.6. Halkevlerinde Beden Terbiyesi.....	51
4.1.2.7. Halkevleri ve Memleket Sporü.....	52
4.1.2.8. Halkevlerimiz ve Memleket Sporü.....	52
4.1.2.9. Halkevlerinde Spor	53
4.1.2.10. Halkevleri ve Spor Kulüpleri.....	54
4.1.2.11. Halkevleri Çalışmaları	55
4.1.2.12. Halkevleri Spor Çalışmaları	56
4.1.2.13. Halkevleri Spor Çalışmaları	57
4.1.2.14. Halkevleri Spor Çalışmaları	57
4.1.2.15. Halkevlerinde Beden Terbiyesi.....	58
4.1.2.16. Halkevlerimizde Sporun Yeni Veçhesi	59
4.1.2.17. İngiliz Halkevleri ve Spor Çalışmaları	60
4.1.2.18. Spor Sahasında C. H. Partisinin Yardımları.....	60
4.1.2.19. Ankara Halkevlerinde Satranç Karşılaşmaları.....	61
4.1.2.20. Halkevlerinde-Halkodalarında Spor	61
4.1.3. Spor Politikaları Arayışları İle İlgili Yazılar.....	62
4.1.3.1. Spor Telakkimiz.....	62
4.1.3.2. Yeni Nesil İçin	62
4.1.3.3. Beden Eğitimi	62
4.1.3.4. Beden Eğitiminin Anlam ve Önemi.....	63
4.1.3.5. Türk Sporunun Yeni Yükümleri.....	64
4.1.3.6. Spor Göreneğın Değıl Bilginin Eseri Olmalıdır	65
4.1.3.7. Spor Kongresi	66
4.1.3.8. Sağıık Bakımından Spor ve Biz.....	66

4.1.3.9. Dahiliye Vekili ve C. H. P. Genel Sekreteri B. Şükrü Kaya'nın Nutku	67
4.1.3.10. Yeni Beden Terbiyesi Kanunu I	68
4.1.3.11. Yeni Beden Terbiyesi Kanunu II	69
4.1.3.12. Yeni Beden Terbiyesi Kanunu III	69
4.1.3.13. On beş Yıl ve Türk Sporü	70
4.1.3.14. Spor Çalışmaları	70
4.1.3.15. Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi- İngiltere	71
4.1.3.16. Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi-Almanya	72
4.1.3.17. Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi-Birleşik Amerika	72
4.1.3.18. Beden Terbiyesi ve Gençlik Meselesi (İzcilik).....	73
4.1.3.19. Romen Gençlik Teşkilatı (Straja Tarii).....	74
4.1.3.20. Beden Terbiyesi ve Gençlik Meseleleri (Kayak, Kamp ve Dağ Sporları).....	74
4.1.3.21. Beden Terbiyesi ve Spor Neşriyatımızın Ana Hatları Ne Tarzda Olabilir?	75
4.1.3.22. Bize En Uygun Sistem (Beden Terbiyesi ve Spor).....	76
4.1.3.23. Bir Beden Terbiyesi Enstitüsü Esasları.....	76
4.1.3.24. Kolej ve Üniversite Sporunun Gayeleri.....	77
4.1.3.25. Cumhuriyet Türkiye'sinde Beden Terbiyesinin Değeri.....	78
4.1.3.26. Millî Kalkınmada Sporun Rolü	79
4.1.3.27. Beden Eğitimi ve Spor Şurası.....	79
4.1.3.28. Cumhuriyet ve Beden Eğitimi	80
4.1.3.29. Sporun Milletlerarası Rolü	80
4.1.4. Türk Spor Tarihi İle İlgili Yazılar	81
4.1.4.1. Tarihte Türkler ve Spor.....	81
4.1.4.2. Türklerde Boks	82
4.1.4.3. Dağın ve Kışın Sporü	83

4.1.4.4. Türkiye’de Dağ Sporı	84
4.1.4.5. Anadolu ve Spor	84
4.1.4.6. Türkler ve Kayak	85
4.1.4.7. Eski ve Yeni Türk Spor Edebiyatı.....	86
4.1.4.8. Çin Kaynaklarına Göre Türkler ve Komşularında Spor	88
4.1.4.9. Osmanlı Tarihinde Hassa Avcıları	89
4.1.4.10. At ve Atlı Spor	90
4.1.4.11. At ve Binicilik.....	91
4.1.4.12. Türk Spor Tarihi ve Millî Sporlar Dersi ve Enstitüsü.....	91
4.1.4.13. Kızılcahamam’da Güreş- Çubukta Cirit	92
4.1.4.14. Atalarımızın Toplu Oyun ve Sporları	93
4.1.4.15. Türk Güreşçiliği.....	94
4.1.4.16. Küçük Almus Köyünde Güreş.....	95
4.1.5. Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar İle İlgili Yazılar	96
4.1.5.1. 1936 Olimpiyatları.....	96
4.1.5.2 19 Mayıs Spor Gençlik Bayramı (1937).....	97
4.1.5.3. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı (1938).....	97
4.1.5.4. Ankara’da Cirit Oyunu	98
4.1.5.5. Türk Köylüsü ve Spor.....	98
4.1.5.6 Stadyom	99
4.1.5.7 Gençlik ve Spor	99
4.1.5.8 19 Mayıs Stadyomunda	100
4.1.5.9 Okmeydanı’nda Eski ve Yeni Çalışmalar	100
4.1.5.10 Aluçdağı Spor Şenlikleri.....	101
4.1.5.11 9 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı (1944).....	102

4.1.5.12 Ankara'daki Son Yağlı Güreşler Münasebetiyle Pehlivanlık Hakkında	102
4.1.5.13 Ankara'daki Son Yağlı Güreşler Münasebetiyle Güreşler Nasıl Oldu?	103
4.1.5.14 Gençlik ve Spor Bayramı (1946).....	103
4.1.5.15 Güreşçilerimizin Başarıları.....	104
4.1.5.16 Gençlik ve Spor Bayramı (1947).....	104
4.1.5.17 Londra Olimpiyatlarında Pehlivanlarımız	105
4.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	106
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	108
4.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	109

BÖLÜM V111

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	111
5.1. Ayın Spor Hareketleri ve Haberleri Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar.....	111
5.2. Halkevlerinde Spor Eğitimleri Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar.....	112
5.3. Spor Politikaları Arayışları Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar	113
5.3.1. Spor ve Toplumun Kalkınması.....	113
5.3.2. Beden Eğitimi ve Sağlık.....	114
5.3.4. Millî Kimlik ve Spor	114
5.3.5. Kurumsallaşma ve Devletin Rolü.....	114
5.3.6. Uluslararası Karşılaştırmalar ve Türkiye'nin Konumu.....	114
5.3.7. Eleştiriler ve Öneriler	115
5.4. Türk Spor Tarihi Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar.....	115
5.5. Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar	117

5.6. Öneriler	119
KAYNAKÇA	120
EKLER	128
Ek-1: 19 Mayıs 1944 Gençlik ve Spor Bayramı	128
Ek-2: Gençlik ve Spor Bayramı (1947)	129
Ek-3: 1936 Berlin Olimpiyatları	130
Ek-4: Aluçdağı Spor Şenlikleri	131
Ek-5: At ve Atlı Sporlar	132
Ek-6: Ankara'daki Son Yağlı Güreşler Münasebetiyle	133
Ek-7: Kayseri Erciyes Kayak Merkezi Kayakçıları	134
Ek-8: Ayın Spor Hareketleri Temmuz 1947	135
Ek-9: Güreşçilerimizin Başarıları	136
Ek-10: Kızılcahamam Güreşleri	137
Ek-11: Ok Meydanında Eski ve Yeni Çalışmalar	138
Ek-12: Ayın Spor Hareketleri Şubat 1947	139
Ek-13: 1948 Londra Olimpiyat Oyunlarında Pehlivanlarımız	140
Ek-14: Voleybol Saha Ölçü Bilgileri	141
Ek-15: Basketbol Saha ve Pota Ölçü Bilgileri	142

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Dergi Çıkaran Halkevleri ve Yayın Periyotları	10
Tablo 2. Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri	13
Tablo 3. Cumhuriyet Dönemi Spor Yönetim Yapısı	15
Tablo 4. Ülkü Mecmuasında Sporla İlgili Yazı Yazan Yazarlar	107
Tablo 5. Ülkü Mecmuasındaki Spor Yazılarının Konularına Göre Dağılım Oranı	108
Tablo 6. Ülkü Mecmuasında Yazılan Spor Yazılarının Dönemlere Göre Dağılım Oranı.....	109

KISALTMALAR LİSTESİ

CHF	: Cumhuriyet Halk Fırkası
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TSK	: Türk Spor Kurumu
BTGM	: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Cumhuriyetin ilanı ile kurulan Türkiye Cumhuriyeti, Mustafa Kemal Atatürk'ün hedefleri doğrultusunda gelişerek modern ve çağdaş bir ülke olma yolunda hız kazanmayı amaçlamıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen inkılap hareketlerinin en önemli aşamalarından biri de eğitim reformudur (Akgül, 2019). Cumhuriyetin ilanından sonra köklü bir eğitim sistemi değişikliği gerçekleştirilmiştir. Eğitim teşkilatı yeniden düzenlenmiş ve okullara yeni bir vizyon kazandırılmıştır. Modern eğitim sistemi, Türk toplumunun ihtiyaçlarına uygun şekilde uyarlanmıştır (Çolak, 2019). Ancak örgün eğitim çerçevesinde okullarda öğrenim gören bireylerin dışında kalan halkın, Cumhuriyet değerlerini ve inkılapları anlayabilmesi, farklı alanlarda bilgi ve beceriler kazanarak hedeflenen kalkınma seviyesine ulaşabilmesi için yaygın eğitime ihtiyaç duyulmuştur (Akgül, 2019). Halkevleri, Atatürk'ün öncülüğünde yapılan inkılapları halka daha iyi anlatmak ve halk ile aydınlar arasındaki mesafeyi azaltmak amacıyla 1932 yılında kurulmuştur. Halkevleri, örgün eğitimin dışında kalan ya da bu eğitimden yararlanamayan kesimlere yönelik faaliyetler gerçekleştirmiştir. Dönemin koşulları göz önüne alındığında, Halkevlerinin geniş bir kitleye halk eğitimi hizmetleri sunması gerektiği anlaşılmaktadır. Özellikle harf inkılabının ardından, toplumun her yaştan bireyine eğitim sağlanması zorunlu hale gelmiştir. (Temizhan, 2006)

Dokuz farklı şube altında faaliyetlerini sürdüren Halkevleri, halka ulaşmayı ve eğitim faaliyetlerinin etkisini artırmayı hedeflemiş, aynı zamanda kendi iç denetim mekanizmasını oluşturmak amacıyla süreli yayınlarla desteklenmiştir. Halkevlerinin yayımladığı bu süreli yayınlar arasında Ülkü Mecmuası, özel bir yer ve öneme sahiptir. Ankara Halkevi tarafından yayımlanan Ülkü Mecmuası, Halkevlerinin merkez yayın organı niteliğinde olup, yazar kadrosu ve içeriği bakımından diğer halkevi dergilerine örnek teşkil etmiştir (Akgül, 2019).

Ülkü Mecmuaları, sunmuş olduğu perspektifin yanında tarihsel bir kesite ışık tutacak olması bakımından ilgi çekmektedir. Bu anlamda Akgül (2019) tarafından müzik alanında yapılan ve Ülkü Mecmualarının müzik eğitimi ve müzik inkılabını inceleyen çalışması ilk örnek olma özelliği taşımaktadır. Benzer bir yaklaşımla beden eğitimi ve spor alanında yapılacak bir incelemenin ortaya koyacağı sonuçlar da yeni

kurulmuş bir ülkenin spor eğitimi ve spor politikalarının nasıl şekillendiğinin anlaşılması için önemli görülmüştür.

Bu çalışma, Ülkü Mecmuasında yayımlanan beden eğitimi ve spor yazılarını incelemek tasnif etmek ve spor eğitimi ile spor eğitim politikalarını ortaya koyma amacı taşımaktadır.

1.1. Problem Durumu

1933–1950 yılları arasında yayımlanan Ülkü Mecmuası, Türkiye Cumhuriyeti'nin erken döneminde kültür, sanat, edebiyat, halk bilimi ve spor gibi alanlarda dönemin ideolojisini halka yaymayı amaçlayan önemli bir yayın organıdır. Halkevlerinin merkez yayını olarak, ulusal kimlik inşasında rehber bir rol üstlenmiş ve genç Cumhuriyetin inkılaplarını halka benimsetmeyi hedeflemiştir. Mecmua, yayımlandığı üç farklı dönemde hem içerik hem de hedefler bakımından çeşitlilik göstermiş; özellikle dil, müzik, sosyoloji, beden eğitimi ve spor gibi konularda dönemin önemli isimlerinin katkılarıyla dikkat çekmiştir.

Ülkü Mecmuası, diğer halkevi yayınlarına yön vermiş, onlara rehberlik etmiş ve halkın kültürel, sanatsal, sportif ve ideolojik şekillenmesine katkı sağlamıştır. Beden eğitimi ve spor konularındaki içerikler, bu dönemde beden eğitimi ve sporun birey ve toplum için önemini vurgulayarak toplumda yaygınlaştırılması açısından kritik bir rol oynamıştır. Ancak, Ülkü Mecmuasının spor yazıları aracılığıyla oluşturulan bu ideolojik söylem ile beden eğitimi ve sporun toplumsal işlevine dair yansıttığı perspektif yeterince incelenmemiştir.

Bu bağlamda, Ülkü Mecmuasının spor yazılarının, dönemin Cumhuriyet ideolojisi doğrultusunda beden eğitimi ve sporun bireysel ve toplumsal anlamda nasıl bir işlev üstlendiğini yansıtmaması ve bu içeriklerin halkevlerinin genel misyonuyla uyumu, araştırılması gereken bir problem alanıdır. Bu durum, dönemin beden eğitimi ve spor anlayışını ayrıca, sporun ideolojik araç olarak kullanımını anlamak için literatürdeki önemli bir boşluğu işaret etmektedir.

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

Ülkü Mecmuasında yer alan beden eğitimi ve sporla ilgili yazıların, spor eğitimi ve spor eğitim politikalarının oluşması açısından taşıdığı önemi nedir?

1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri

1.Ülkü mecmuasında yayınlanan beden eğitimi ve spor yazıları hangi konularda yazılmıştır?

2. Ülkü mecmuasında yayınlanan beden eğitimi ve spor yazılarının yazarlara göre dağılım oranı nedir?

3. Ülkü mecmuasında yayınlanan beden eğitimi ve spor yazılarının konularına göre dağılım oranı nedir?

4. Ülkü mecmuasında beden eğitimi ve sporla ilgili yazılan yazıların dönemleri ve dönemlere göre dağılım oranı nedir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, 1933–1950 yılları arasında Ankara Halkevlerinin yayın organı Ülkü Mecmuasındaki beden eğitimi ve spor yazıları aracılığıyla dönemin beden eğitimi ve spor politikalarının şekillenmesini ve sporun toplumsal bilinç oluşturma aracı olarak kullanımını incelemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Literatür incelendiğinde, 1933-1950 yılları arasında Ankara Halkevi'nin yayın organı olarak yayımlanan Ülkü Mecmuasının sosyoloji, iletişim bilimleri, Türk dili ve edebiyatı, inkılap tarihi, siyasal bilimler ve müzik gibi alanlarda ele alındığı; ancak spor eğitimi ve spor eğitimi politikaları açısından detaylı bir incelemenin yapılmadığı görülmektedir. Bu çalışma, Ülkü Mecmuasındaki spor yazılarının, dönemin beden eğitimi ve spor politikalarının şekillenmesindeki rolünü ve sporun toplumsal bir bilinç oluşturma aracı olarak nasıl kullanıldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Cumhuriyetin erken dönemlerinde, özellikle 1930'lu yıllardan itibaren beden eğitimi ve spor, bireysel gelişimin yanı sıra, ulusal kimlik inşası ve toplumun modernleşmesi için önemli bir araç olarak kabul edilmiştir. Bu dönemde Türkiye'deki

spor teşkilatları, devlet eliyle yeni yeni yapılandırılmaya başlanmış ve spor eğitimi politikaları, toplumu çağdaşlaştırmak için önemli bir strateji olarak öne çıkmıştır. 1936'da kurulan Türk Spor Kurumu, ülke genelinde spor faaliyetlerini organize etmek ve halkı spora teşvik etmek amacıyla önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca, 1938'de çıkarılan Beden Terbiyesi Kanunu, sporun devlet politikası haline gelmesinde önemli bir kilometre taşı olmuştur. Bu kanun, beden eğitimi ve sporun okullarda zorunlu hale getirilmesi, beden eğitimi ve spor altyapısının güçlendirilmesi ve genç nüfusun fiziksel olarak sağlıklı bir şekilde yetiştirilmesi için devletin sorumluluklarını belirlemiştir.

Ülkü Mecmuası, halkevlerinin eğitim ve kültür faaliyetleriyle uyum içinde, sporun ulusal kimlik inşasında üstlendiği işlevi ve Cumhuriyetin modernleşme hedeflerine olan katkısını topluma benimsetmeye çalışmıştır. Spor hem fiziksel gelişimi hem de toplumsal bilinç oluşturmaya amaçlayan bir araç olarak, derginin içeriklerinde sıklıkla yer bulmuş ve dönemin inkılapçı ideolojisini desteklemiştir. Bu yazılar, yalnızca beden eğitimi ve sporun eğitsel boyutunu değil, aynı zamanda sporun bireysel ve toplumsal sorumluluk taşıyan bir araç olarak nasıl bir işlev gördüğünü de vurgulamıştır.

Bu bağlamda, bu çalışma, Ülkü Mecmuasındaki beden eğitimi ve spor yazılarının, dönemin beden eğitimi ve spor politikalarının şekillenmesindeki rolünü inceleyerek, sporun Cumhuriyet ideolojisi doğrultusunda şekillendirilen toplumsal bir araç olarak kullanımını belgelemeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, dönemin spor eğitim politikalarına ilişkin derinlemesine bir kavrayış sunarak, alan yazındaki önemli bir eksikliği gidermeyi hedeflemektedir. Bu çalışma, halkevlerinin bir parçası olarak beden eğitimi ve sporun, Cumhuriyetin modernleşme sürecindeki yerini anlamamıza yardımcı olacak ve bu alandaki literatürdeki boşluğu dolduracaktır.

1.5 Sayıtlar

1933-1950 Yılları arasında Ülkü Mecmuasında yayınlanan beden eğitimi ve spor yazılarının dönemin spor eğitimi ve spor eğitim politikalarının şekillenmesi anlayışını ve görüşlerini yansıttığı varsayılmaktadır.

1.6 Sınırlılıklar

Bu tez çalışması;

1. 1933-1950 yılları arasında 272 sayı yayınlanan Ülkü Mecmuası ile;

2. Ülkü Mecmuasında yayınlanmış beden eğitimi ve spor yazıları ile;
3. Araştırmacının ulaşabildiği kaynaklar ile; sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

ALANYAZIN TARANMASI İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

GENEL BİLGİLER

2.1. Halkevlerinin Kuruluş Amacı

1932 yılının 19 Şubat günü Atatürk'ün talimatıyla kurulan Halkevleri, kısa sürede ülkenin dört bir yanına yayılarak erken Cumhuriyet döneminin en önemli yaygın eğitim kurumlarından biri haline gelmiştir. Halkevlerinin faaliyetleri, Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından belirlenen program doğrultusunda şekillendirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'ni eğitim ve kültür alanında geliştirmek, Atatürk ilke ve inkılaplarını hayata geçirmek, okuma yazma oranını yükseltmek ve Cumhuriyet anlayışını halk arasında benimsetmek gibi amaçlarla kurulmuş bir kurumdur (Akgül, 2019).

Cumhuriyet Halk Fırkasının 1932 yılında yayınlanan Halkevleri Talimatnamesinde ise halkevlerinin kuruluş amacı şu şekilde ifade edilmiştir;

“Eğitim sahasında çalışmaya her milletten çok fazla mecbur bulunduğu halde maddi ve manevi vasıtaları maalesef çok eksik olan memleketimizde resmi, gayri resmi kuvvetlerin aynı maksatlar üzerinde teksifi lüzumunun kıymetini tebarüz ettirebilir. Biz bu vadiye başka memleketlere nazaran fazla olarak şimdi tarihe geçmiş müesseselerin cemiyet bünyesinin en derin tabakalarına kadar işlemiş köklerini sökmek, cumhuriyet ve inkılâp esaslarını bütün ruhlara ve fikirlere hâkim mukaddes iman şartları halinde perçinlemek vazife ve mecburiyeti karşısındayız. Fıkramızın program temelleri Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, devletçilik, layıklık ve inkılâpçılıktır. Programımızı bu ana ve temel prensiplerin hâkimiyeti ve edebileşmesi için bu vasıflarda kuvvetli vatandaşlar yetiştirilmesini, milli seciyenin Türk tarihinin ilham ettiği derecelere çıkmasını, güzel sanatların yükseltilmesini, milli kültürün ve ilmi hareket ve faaliyetlerin kuvvetlendirilmesini ehemmiyetli vasıtalar olarak tespit ve işaret eder. Bu işaret ve vasıtaların hepsi birden medeniyet yolunda Türklüğün kaybettiği uzun yılları cesur, atılgan ve yorulmaz hamlelerle kazanacak nesiller yetiştirmeyi, medeniyet sahasında Türkün tabii meziyet ve kabiliyetleriyle mütenasip şeref mevkiini tekrar almasını istihdaf eyler. Halkevlerinin gayesi bu uğurda çalışacak mefkûreci vatandaşlar

için toplayıcı ve birleştirici yurtlar olmaktadır” (Cumhuriyet Halk Fırkası Halkevleri Talimatnamesi, 1932).

Halkevlerinin amaçları talimatnamenin girişinde yukarıdaki gibi açıklanırken, çalışma esaslarını belirten maddelerden ilki de Halkevlerinin amaçlarına ayrılmıştır; *“Halkevi, kalplerinde ve dimağlarında memleket sevgisini mukaddes ve ileri yürüten yüksek bir heyecan içinde duyanlar için toplanma ve çalışma yeridir” (CHF Halkevleri Talimatnamesi, 1932).*

Necip Ali Küçüka, Ülkü Halkevleri Mecmuasında yazdığı “Halkevleri” başlıklı yazısında Halkevleri hakkındaki görüşlerini şu sözleriyle aktarmıştır:

“Cumhuriyet Halk Fırkasının doğrudan doğruya kendi eliyle yaptığı müesseselerden biri de halkevleridir. Halkevleri mektep dışındaki vatandaşların inkılâp ülkülerini almaları için birer mektep ve bu ülküler etrafında kuvvetlerini birleştirmeleri için birer merkezdir. Halkevlerinde sanat, fikir ve içtimai telakkiler inkılâbın büyük prensiplerinden alınan ilhamlara göre tekâmül ve inkişaf eder” (Küçüka, 1933).

Halkevleri, halkın eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için dokuz ayrı şubede hizmet vermiştir. Bu şubeler halkı bir bütün olarak ele alıp katkı sağlamak amacıyla kurulmuş, bu durum 1938 yılında yayınlanmış “C. H. P. Halkevleri Öğreneğinde şu şekilde ifade edilmiştir: *“Türlü uzun, kapasite ve isteklere göre her yurddaşın beğeneceği bir kınav alanı bulunabilmesi için Halkevleri dokuz ayrı şubeye ayrılmıştır”.*

Bu şubeler;

1) Dil, Tarih, Edebiyat

2) Ar (Güzel Sanatlar)

3) Gösterit

4) Spor

5) Sosyal yardım

6) Halk dershaneleri ve kurslar

7) Kitap saray ve yayın

8) Köycülük

9) *Müze ve sergi olarak sıralanmıştır* (C. H. P. Halkevleri Öğreneği, 1938).

Spor şubesinin kurulmasında, sporun ve tüm beden hareketlerinin bilimsel yöntemler ve kurallar doğrultusunda sistemli ve planlı bir şekilde yapılması gerektiği düşüncesi esas alınmıştır (Halkevleri Teşkilat, İdare ve Mesai Talimatnamesi, 1934).

Spor kulüplerinin ülke çapında kurulması ve gençlerin bu kulüplerde faaliyet göstermesinin faydalı olacağı düşünülerek, Halkevlerine bu görevi sağlama sorumluluğu verilmiştir. Devletleştirilmiş olan “beden eğitimi” alanında Halkevlerine verilen görev, Beden Eğitimi Kanunu’nun 14. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir: *“Halkevleri, kendi üyelerine ve isteyenlere kapalı ya da açık salonlarında, Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü ile ortaklaşa olarak düzenlenecek programlara göre jimnastik, eskrim, güreş, yürüyüş, salon oyunları ve milli danslar gibi beden eğitimi hareketlerini yaptırabilirler.”* Yasa ve yönetmeliklerden de anlaşıldığı üzere, Halkevlerinin spor şubeleri, kendilerine ait bir spor kulübü kurmayı hedeflememiş, mevcut spor kulüplerine destek sağlamak ve onlara yardımcı olmak amacı güdülmüştür (Temizhan, 2006). Bu şube çalışmalarında dikkat çeken bir diğer önemli nokta, sporun yalnızca gençlere yönelik bir faaliyet olarak görülmesi anlayışını ortadan kaldırmasıdır. Halkevlerinde, her yaştan bireylerin kendilerine uygun spor hareketlerini yapabilecekleri düşüncesi hâkim olmuştur. “Sağlam fikirler, sağlam insanların arasında bulunur” ilkesiyle hareket edilerek, sporun ulusal karakteri pekiştirmeye ve sağlıklı, ahlaklı, mert bireyler yetiştirmeye hizmet eden bir araç olarak görüldüğü vurgulanmıştır.

Spor dalları arasında jimnastik öncelikli olarak yer almıştır. Haftanın belirli günlerinde, isteyenlere belirli bir program çerçevesinde jimnastik yaptırılacağı, derslerin alanında uzman kişiler ve beden eğitimi öğretmenleri tarafından verileceği belirtilmiştir. Ancak burada “jimnastik” terimi, bugünkü anlamıyla değil, zindelik sağlayan ve organları çalıştıran spor hareketlerini ifade etmek için kullanılmıştır (Halkevleri Çalışma Talimatnamesi, 1940). Ulusal sporlarımızdan güreş ve cirit, özel bir öneme sahip olmuştur. Halkevlerinde gerçekleştirilecek diğer sportif faaliyetler arasında eskrim, boks, dağcılık, kayak, yüzme, kürek, yelken, avcılık, bisiklet, yürüyüş ve okçuluk yer almıştır. Halkevleri Çalışma Talimatnamesinde belirtilen spor dallarının yanı sıra atletizm, voleybol, basketbol, tenis ve gülle atma gibi etkinlikler de yapılmıştır (Temizhan, 2006).

Halkevleri, dokuz farklı şubede yürüttüğü faaliyetleri halka duyurmak ve çeşitli makale, yazı ve haberler aracılığıyla toplumun bilinçlenmesine katkı sağlamak amacıyla süreli yayınlardan yararlanmıştır (Akgül, 2019).

2.2. Halkevlerinin Süreli Yayınları

Halkevlerinin kuruluşundan sonra, her büyük taşra kentindeki Halkevinde bir süreli yayın çıkarılması ve bu yayının bölgedeki diğer Halkevlerinin sesi olması sağlanmıştır. Halkevleri dergilerinin en kapsamlısı ise Ankara Halkevi tarafından yayımlanan Ülkü Dergisi olmuştur (Temizhan, 2006). Halkevlerinin kuruluşundan bir yıl sonra yayımlanmaya başlayan Ülkü Dergisi, Halkevleri Merkez Yayın Organı olarak 1933-1950 yılları arasında 17 yıl boyunca üç farklı dizi halinde basılmıştır. Ülkü adını bizzat Atatürk'ün verdiği bu dergi, dönemin tek partisi olan CHP'nin ideolojik temellerini kuramsal olarak oluşturmayı ve bu temelleri halka benimsetmeyi amaçlayan hem kültürel hem de politik özellikler taşıyan bir yayın olmuştur (Bayraktar, Alpar, 1982).

Ülkü Dergisi'nin 1933-1941 yılları arasında yayımlanan sayıları hem içeriği hem de yayımlandığı dönem açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu dönemde yaklaşık 350 yazarın yazılarına yer verilmiş; konu başlıkları ise Edebiyat, Tarih, Dil, Güzel Sanatlar, Sosyoloji, Felsefe, Ekonomi, Spor, Köycülük, Yurt Koruma, Ziraat, Halk Sağlığı, Bibliyografya ve Halkevleri Haberleri olarak şekillenmiştir (Temizhan, 2006). Halkevlerinin kuruluşuyla birlikte yayımlanmaya başlayan Halkevleri dergileri, kapatıldıkları tarih olan 11 Ağustos 1951'e kadar ülkenin farklı bölgelerinde yayımlanmaya devam etmiştir. Ülkü dışında yayımlanan dergilere dair sayı ve tiraj bilgileri kesin olarak bilinmemektedir. Yapılan taramalarda, aynı Halkevi tarafından yayımlanan ve çoğu birbirinin devamı niteliğinde olan dergiler de dahil olmak üzere 58 dergi tespit edilmiştir (Güz, 1995).

Tablo 1. Dergi Çıkaran Halkevleri ve Yayın Periyotları

Halkevi Adı	Dergi Adı	Yayın Periyodu
Adana	Görüşler	Aylık
Adapazarı	Sakarya	Aylık
Afyon	Taşpınar	Aylık
Amasya	Yeşilirmak	Aylık
Ankara	Ülkü	Aylık
Antalya	Türk Akdeniz	2 Aylık
Artvin	Çoruh	-
Bafra	Altınyaprak	-
Balıkesir	Kaynak	Aylık
Bilecik	Devrimin Sesi	Aylık
Bolu	Duygular	Aylık
Burdur	Burdur	Aylık
Bursa	Uludağ	Aylık
Çanakkale	Anafarta	1934-1943 Yılları Arasında
Çorum	Çorumlu	Aylık
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	Aylık
Edirne	Edirne	1933-1936 Yılları Arasında
Edremit	Ege	1941 Tek Sayı Yayınlandı
Elazığ	Altan	Aylık
Eminönü	Halk Bilgisi	1929-1942 Yılları Arasında
Eminönü	Yenitürk	1932-1942 Yılları Arasında
Erzurum	Erzurum	-
Erzurum	Atayolu	-
Eskişehir	Halkevi	Aylık
Eskişehir	Porsuk	-
Giresun	Aksu	Aylık
Gaziantep	Başpınar	Aylık
Hatay	Hatay	-
Isparta	Ün	Aylık
İstanbul	İstanbul	Aylık
İzmir	Fikirler	Aylık
Kars	Doğuş	Aylık
Kayseri	Erciyes	Aylık
Kırklareli	Batıyolu	1934-1935 Yılları Arasında
Konya	Konya	Aylık
Malatya	Derme	1937-1939 Yılları Arasında
Manisa	Gediz	Aylık
Mersin	İçel	-

Halkevi Adı	Dergi Adı	Yayın Periyodu
Merzifon	Taşan	-
Milas	Yeni Milas	Aylık
Muğla	Muğla	1937-1938 Yılları Arasında
Niğde	Akpınar	Aylık
Niksar	Ülker	Aylık
Ordu	Ordu	Aylık
Samsun	19-May	2 Aylık
Sinop	Dıranaz	Aylık
Sivas	Dörteylül	Aylık
Tire	Küçük Menderes	-
Trabzon	İnan	2 Aylık
Urla	Ocak	1939 İki Sayı Yayınlandı
Uşak	Uşak Halkevi	1936-1937 Yılları Arasında
Yozgat	Bozok	Aylık
Yozgat	Notlar	Aylık
Zonguldak	Kara Elmas	3 Aylık

Kaynak: (Güz, 1995).

Ülkü dergisi, Halkevleri Merkez Yayın Organı olarak diğer Halkevi dergilerine de rehberlik etmiş, bazen onları eleştirmiş ve genel merkezin belirlediği çizgide yayın yapmaları gerektiği konusunda uyarılarda bulunmuştur. Ülkü dergisi için oluşturulan yayın ilkeleri, diğer Halkevi dergileri için de geçerli olmuştur. Bu doğrultuda derginin ticari bir amacı bulunmamaktadır. Yazarlarına ödeme yapılmaz, çünkü Ülkü, bir ideoloji dergisidir. Bu dergide yer alan yazarlar, yazılarından karşılık almayacak, aksine inandıkları ideolojiyi başkalarına ulaştırmayı hedefleyeceklerdir (Güz, 1995).

Çıkardıkları süreli yayınlarla yaygın eğitim anlayışını sürdürmeyi amaçlayan Halkevleri, bu doğrultuda pek çok dergiyi halkla buluşturmuştur. Akgül (2019), Halkevleri tarafından yayımlanan dergilerin genellikle yörenin tanınmış bir nehri, dağı veya denizinin adını taşıdığını, gençlerin bu dergilerde yazılar yayımlamasına olanak tanındığını ve bu dergilerin yöre matbaalarında basılmasına özellikle özen gösterildiğini belirtmektedir. Bu uygulamayla, yayımlanan dergilere dikkat çekilmesi ve yerel kültürün korunması hedeflenmiştir.

Ayrıca, Halkevi dergilerinin yayımlandığı dönem, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin etkileri ve 1939'da başlayan İkinci Dünya Savaşı nedeniyle ciddi ekonomik zorlukların yaşandığı bir süreçtir. Akgül (2019), bu zorluklar nedeniyle birçok derginin

ancak büyük güçlüklerle yayımlandığını, bazı dergilerin ise yayın hayatını sonlandırmak zorunda kaldığını vurgulamaktadır.

2.3.Ülkü Mecmuasının Niteliği ve Önemi

Ülkü Mecmuası, Ankara Halkevi tarafından çıkarılan aylık sanat, edebiyat ve halk bilimi dergisi olarak 1933-1950 yılları arasında yayımlanmıştır. Dergi, üç seri hâlinde yayınlanmış ve her serisi farklı dönemlerin gerekliliklerine uygun olarak şekillenmiştir. İlk seride, dergi aylık olarak yayımlanmış ve 41. sayıdan itibaren yönetimi M. Fuat Köprülü'ye devredilmiştir. Bu seri, "Halkevleri Mecmuası" alt başlığıyla 1941'de 102. sayıda sona ermiştir. İkinci seri ise "Millî Kültür Dergisi" alt başlığıyla 15 günlük olarak yayımlanmış ve 1946'da 126. sayıyla tamamlanmıştır. Üçüncü seri, "Halkevleri ve Halk Odaları" alt başlığıyla aylık olarak yayımlanmış ve Ağustos 1950'de 44. sayıyla yayın hayatını sonlandırmıştır (Akgül, 2019).

Ülkü Mecmuasının merkez yayın organı olması hem genel merkez tarafından çıkarılması hem de diğer Halkevi dergilerine rehberlik etmesiyle şekillenmiştir. Bu bağlamda, dergi zaman zaman diğer Halkevi dergilerini eleştirmiş, genel merkezin belirlediği çizgide yayın yapmaları konusunda uyarılarda bulunmuş, başarılı bulduğu yayınları ise teşvik etmiştir. Güz (1995), Ülkü Mecmuasının diğer Halkevi dergileri üzerinde bir "şemsiye görevi" üstlendiğini ifade etmektedir.

Ülkü Mecmuasının amacı, genç Cumhuriyetin ilkelerini halka benimsetmek, inkılaplarını tanıtmak ve halkı bu doğrultuda şekillendirmektir. Recep Peker, derginin birinci sayısında yayımlanan "Ülkü Niçin Çıkıyor" başlıklı yazısında derginin niteliğini şöyle açıklamıştır:

Ülkü kavramı, geçmişten gelen ve kötü olarak değerlendirilen anlayışın yerine gelecek nesli hazırlamak, toplumda inkılap için uygun zemin oluşturmak ve ortak bir anlayış geliştirmek olarak ifade edilmektedir (Peker, 1933).

"ÜLKÜ karanlık devirleri arkada bırakarak şerefli ve aydınlık bir istikbale giden yeni neslin heyecanını beslemek, cemiyetin kanındaki inkılap unsurlarını ısıtmak, ileri adımları sıkıştırmak için 'ÜLKÜ...' Bu büyük yola katılanlar arasında kafa birliği, gönül birliği ve hareket birliği yapmak için 'ÜLKÜ...' " (Peker, 1933).

Derginin amacı halkevlerinin ve dolaylı olarak Cumhuriyetin ideolojisini yaymaktır. Konu başlıkları genel olarak; dil, sosyoloji, güzel sanatlar, ekonomi, halk

terbiyesi, spor ve halkevleri hakkındaki haberlerdir. Konu içeriği bakımından birçok alanı içinde barındıran Ülkü Mecmuası diğer alanlarda olduğu gibi beden eğitimi ve spor alanında da dönemin önemli figürlerinin yazılarına yer vermiştir. Ülkü Mecmuası, dönemin Beden Eğitimi ve Spor politikalarına da ayna tutan önemli bir yayın organıdır. Dergide Ayın Spor Hareketleri, Halkevleri spor çalışmaları, Beden Eğitim ve Sporun yaygınlaştırılması, Kanun ve spor teşkilatlanmaları, Spor tarihi, Şampiyonalar, Oyunlar, Şenlikler, Kutlamalar gibi birçok konu başlığında yazılar yayımlanmıştır.

2.4.Ülkü Mecmuasının Türk Sporundaki Yeri ve Önemi

1933-1950 yılları arasında, Cumhuriyet dönemi inkılaplarını ve spor alanında yapılan çalışmaları halka iletebilmenin ve anlatabilmenin nadir yolları bulunmaktaydı. Dönemin imkanları göz önüne alındığında, gazete ve dergiler bu amaç için önemli birer enstrüman olarak öne çıkıyordu. Türk sporunun geniş halk kitlelerine ulaşmasında rol oynayan bazı dergi ve mecmualar mevcuttur (Büyükgüllü, 2020)

Tablo 2. Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayımlanan Türk Spor Dergileri

No	Dergi Adı	Yayın Dönemi	Toplam Sayı
1	Türk Spor Mecmuası	1929-1931	104
2	Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası	1931-1934	186
3	Top: Olimpiyat – Türkspor Birleşik Mecmuası	1934-1937	148
4	Türk Spor Kurumu Mecmuası	1936-1938	120
5	Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası	1937-1940	165
6	Stad Mecmuası	1939-1940	44
7	Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası	1939-1940	24

Kaynak: (Büyükgüllü, 2020)

2.5. Cumhuriyet Dönemi Milli Eğitim-Spor Yönetim Yapısı ve Spor Eğitim Politikaları

Yeni kurulan Türkiye devletinin eğitim politikaları, ilk hükümet programında eğitimle ilgili belirgin bir vizyon ortaya koymuştur. İlk Milli Eğitim Bakanı Rıza Nur, 9 Mayıs 1920’de, ilk hükümet programını Meclis’e sunmuş ve bu programda eğitimin amacı belirlenmiştir. Programa göre, eğitimin en önemli işlevi, çocukları hem dinî hem de milli değerlerle donatarak onları güçlü bir birey olarak yetiştirmektir. Program, eğitimin aynı zamanda bireylerin kendilerine güvenmelerini, bağımsız düşüncelerini ve toplumda başarılı olmalarını sağlayacak niteliklere sahip bir anlayışla yapılandırılmasını

öngörüyordu (Dağlı ve Aktürk, 1988). Bu dönemde, eğitim politikaları aynı zamanda bilimsel ve çağdaş ilkeler çerçevesinde düzenlenmiştir. İlk hükümetin programı, eğitimin aracılığıyla milliyetçilik ve dinî değerlerin genç nesillere aktarılmasına odaklanan bir yaklaşımı benimsemiştir. Bu bakış açısı, eğitimi daha çok araçsal ve faydacı bir perspektiften ele almaktadır (Kaplan, 1999). Cumhuriyetin ilk yıllarında, CHP'nin izlediği politikalar, devletin genel ideolojisiyle paralellik göstermekteydi. Bu bağlamda, hükümet ve parti programları birbirini tamamlayan unsurlar olarak düşünülmüştür. Cumhuriyet'in ilan edilmesinden önce, 14 Ağustos 1923'te, TBMM'de sunulan hükümet programında eğitimle ilgili önemli bir düzenleme yer almıştır. 6. Maddede, bireylerin bedensel, zihinsel ve ahlaki yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmiş ve bu doğrultuda “Terbiye-i Bedeniyye Dar’ülmüallimi”nin açılmasına karar verilmiştir. Ayrıca, izcilik gibi sosyal faaliyetlerin teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu karar, Cumhuriyet'in ilan edilmesinden önce bedensel eğitimin önemini ortaya koymuş ve bu alanda eğitim veren bir okulun açılması yönünde adım atılmıştır. Bu projeyi hayata geçirmek için Selim Sırrı Tarcan'a görev verilmiştir (Arun, 1990).

1929 yılında yayımlanan “İlk Mektepler Talimatnamesi” (İlkokullar Yönetmeliği) ilkokulların hedeflerini şu şekilde belirlemiştir: Öğrencilerin bedensel ve zihinsel gelişimlerini sağlamak, en gerekli bilgileri ve becerileri kazandırmak ve onları Türk Cumhuriyeti'ne fiziksel ve ruhsal olarak uyumlu bir şekilde hazırlamaktır. 1936'daki İlkokul Müfredat Programı ise, öğrencilerin bedensel ve zihinsel gelişimlerine önem vererek onları sağlam, dinç ve karakterli yurttaşlar olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, öğrencilerde sosyal sorumluluk bilincinin kazandırılması ve disiplini anlayışla benimsemeleri sağlanmaya çalışılmaktaydı (Cicioğlu, 1985).

Cumhuriyetin ilk yıllarında, öğretmen yetiştiren okullarda beden eğitimi derslerinin de müfredatın bir parçası olarak yer alması gerektiği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda, 1925 yılında Konya'da kurulan “Orta Muallim Mektebi”, 1927-1928 öğretim yılında Ankara'ya taşınmış ve burada pedagoji bölümü açılarak okulun adı “Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü” olarak değiştirilmiştir. Enstitü bünyesinde beden eğitimi şubesinin açılabilmesi için, okul binası yanında bir beden eğitimi salonu ve spor sahası inşa edilmiştir. 1932 yılında bu tesislerin tamamlanmasının ardından, 5 Temmuz 1932 tarihli 105 sayılı “Talim ve Terbiye

Kurulu” kararıyla, 3 yıl süreli bir eğitim programı sunacak Beden Eğitimi Şubesi açılmıştır (Yücel, 1993). Gazi Eğitim Enstitüsü’nün Beden Eğitimi Şubesi açıldığında, yurtdışında eğitim almış ve çeşitli okullarda görev yapmış olan Nizamettin Kırşan, Vildan Aşır Savaşır ve Zehra Alagöz gibi isimler, okulun eğitim kadrosuna katılmıştır. Ayrıca Almanya’dan uzman beden eğitimi öğretmeni Kurt Dainas da Türkiye’ye davet edilerek öğretim kadrosuna dahil edilmiştir. 1937 yılında, okulda kadın beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesine başlanmış ve İstanbul Alman Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni Margarete Korge de bu kadroya dahil edilmiştir (Güven, 1996).

Cumhuriyetin ilk yıllarında, jimnastik, eskrim, tenis, yelken gibi modern sporlar, toplumun seçkin kesimi arasında yaygınlaşmıştır. Ancak, bu sporların yapılması sırasında karşılaşılan zorluklar, spor eğitiminin maddi açıdan belirli bir gücü gerektirmesi ve giyilen kıyafetlerin pahalı olması gibi etkenler, çoğunluğun ekonomik olarak geri kalmış olduğu toplumda bu tür sporların sınırlı bir şekilde uygulanmasına yol açmıştır. Genç Cumhuriyet, Mustafa Kemal Atatürk’ün vizyonu doğrultusunda, eğitim, bilim, sanat ve ekonomi alanlarında gerçekleştirdiği devrimleri sporda da uygulamaya koymuş ve halkın her kesiminin spor yapabilmesini sağlamak adına ülke genelinde çeşitli adımlar atılmıştır. (Türkmen, 2015).

Sporun ülke genelinde örgütlenmesi için 1924’te çıkarılan Köy Kanunu’nun 14. maddesi, köylerde güreş, cirit ve nişan talimleri gibi geleneksel oyunların yapılmasını teşvik ederken, 1930 yılında yayımlanan Belediyeler Kanunu’nun 54. maddesi de gençlere yönelik stadyumların kurulmasını ve işletilmesini öngörmüştür. Meşrutiyet dönemindeki gelişmeler, Türk sporunun kurumsallaşmasına zemin hazırlamış ve Cumhuriyet dönemiyle birlikte sporun yönetim yapısı şu şekilde şekillenmiştir:

Tablo 3. Cumhuriyet Dönemi Spor Yönetim Yapısı

Dönem	Kuruluş/Organizasyon
1923 Öncesi	Örgütsüz ve Himayeciliğe Yönelik Çabalar
1922-1936	Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
1936-1938	Türk Spor Kurumu
1938-1986	Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
1986-...	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
2011-...	Gençlik ve Spor Bakanlığı

Kaynak: (Türkmen, 2015).

Cumhuriyetin ilk yıllarında, beden eğitimi ve sporun önemi, dönemin spor örgütlerinin kurulması ve bu örgütlere sağlanan maddi ve manevi desteklerle kendini göstermiştir. Osmanlı İmparatorluğu'ndan devam eden bir gelenek olarak, Cumhuriyet döneminin ilk ulusal spor kuruluşu olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ), hükümetten sürekli olarak destek almış ve hükümetin önemli isimleri, bu örgütün yönetiminde yer almaktan kaçınmamıştır. Ancak, 1930'lu yıllara gelindiğinde, siyasi figürlerin cemiyete tam hâkim olma talepleri nedeniyle zaman zaman gerilimler yaşanmıştır. Bu ilişkiler ve TİCİ'nin Türk Spor Kurumu'na (TSK) dönüşüm süreci, sonraki bölümlerde detaylı bir şekilde ele alınacaktır. TİCİ'nin 1932'de düzenlenen Beşinci Genel Kongresinde, Maarif Vekili Esat Bey'in, "...Spor işi, partimiz için, hükümetimiz için en mühim görülen siyasi, idari ve iktisadi işlerimiz kadar önemli ve bu işler arasında bir ehemmiyet taşımaktadır" şeklindeki ifadeleri, Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) spora duyduğu yakın ilgiyi açıkça göstermektedir (Türkmen, 2015).

Beden eğitimi, genel eğitim politikaları içinde önemli bir yer tutarken, okul dışındaki spor faaliyetlerine pek sıcak bakılmamıştır. 1930'ların siyasi atmosferinin etkisiyle, Türkiye'de de benzer bir eğilim ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, Maarif Vekilliği 1930 yılında, "Mekteplerde Talebe Spor Teşkilatı Hakkında Talimatnameyi yayımlayarak, ilk ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin okul dışındaki spor kulüplerine katılmalarını ve dışarıdaki bireysel ya da takım müsabakalarına katılmalarını yasaklamıştır (Yücel, 1994). Cumhuriyetin temel ilkelerinin halk arasında benimsenmesi için eğitim politikalarına olduğu kadar, eğitimle doğrudan ilişkilendirilen beden eğitimi ve spor politikalarına da öncelik verilmiştir. Beden eğitimi faaliyetlerinin toplumsal bir sorumluluğa dönüştürülmesi amacıyla yasal düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca, beden eğitimi politikalarının etkili bir şekilde uygulanmasının yanı sıra, birçok kurumun yürüttüğü kamp çalışmaları, çocuk ve gençlerin beden eğitimi ihtiyacını karşılamada önemli bir rol oynamıştır. Kızılay Gençlik ve Sağlık Kampları, Cumhuriyetin eğitim ve beden eğitimi politikalarını en iyi şekilde yansıtan uygulamalardan biridir. Kampların başarılı ve verimli çalışmaları, Cumhuriyetin kurucu elitlerinin, tıpkı İttihat Terakki yönetimi gibi, ulusal bir gençlik teşkilatı kurma isteğiyle sonuçlanmıştır (Türkmen, 2015).

Görüldüğü gibi, Cumhuriyet dönemi yöneticileri, eğitim ve beden eğitimi politikalarına büyük önem vererek, bu politikaları Cumhuriyetin ilkeleri ve inkılaplarını

toplumda yerleştirmek için bir araç olarak kullanmışlar ve faydacı bir bakış açısıyla ele almışlardır (Türkmen, 2015).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verileri toplama teknikleri ile verilerin analizinde yararlanılan teknikler açıklanmıştır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Yıldırım ve Şimşek doküman incelemesini ise şu şekilde ifade etmiştir: *“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar”*. Dokümanların özelliklerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir”* (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda Ülkü Mecmuasının 1933-1950 yılları arasında çıkardığı toplam 272 sayı doküman incelenmesine tabi tutulmuş ve konularına göre tasniflenmiştir. Bu kapsamda Ülkü Mecmuası içinde yer alan sporla ilgili yazılar elde edildikten sonra beden eğitimi ve spor bağlamında analiz edilip değerlendirilmiştir. Çalışmamızın içeriğini ve niteliğini elde edilen dokümanlar belirlemiş olup ortaya çıkan bulgular bu dokümanlardan elde edilen veriler aracılığı ile oluşturulmuştur.

3.3. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini (1933-1950) yılları arasında Ankara Halkevinin yayınlamış olduğu “Ülkü Mecmuası” oluşturmaktadır. Örneklemine ise Ülkü Mecmuasında yayımlanan sporla ilgili yazılar oluşturmaktadır.

3.4. Verileri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada doküman incelemesi tekniğine uygun olarak 1933-1950 yılları arasında yayımlanmış Ülkü Mecmuaları incelenmiş ve veriler elde edilmiştir. Araştırmamızla ilgili verileri toplarken bir dizi aşamadan geçilmiş ve bu aşamalar sonucunda verilere ulaşılmıştır. Bu aşamaları ise beş maddede tarif edebiliriz;

1.Dökümanlara ulaşma

2.Orjinalliği kontrol etme

3.Dökümanları anlama

4.Veriyi analiz etme

5.Veriyi Kullanma (Forster, 1995 aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Ülkü mecmuasına ait sayılar Milli Kütüphane ve Sivas Şems-i Sivasi Halk Kütüphanesinden elde edilmiştir. Mecmua örneklerinin zaman ile yıpranmış olması ve bazı sayılarının tahrip olmasından ötürü tek bir kütüphaneye bağlı kalınmamış elde edilen örnekler birbiriyle karşılaştırılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Ülkü Mecmuasında yer alan spor yazıları, çalışmanın amacı doğrultusunda tarandıktan sonra ilgili içeriklerin ele alındığı bölümler tespit edilmiştir. İncelenen yazılar, beden eğitimi ve spor ana teması çerçevesinde öne çıkan konulara göre kategorize edilmiş ve metinlerin içerikleri orijinallerine sadık kalınarak özetler şeklinde betimlenmiştir. Yazıların çözümlemesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmamızdan elde edilen bilgiler, ortaya çıkan temalara göre özetlenmiş ve değerlendirilmiştir.

Yıldırım ve Şimşek, betimsel analiz sürecini şu şekilde açıklamıştır:

1. *Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturmak,*
2. *Tematik yapıya uygun şekilde verilerin düzenlenmesi,*
3. *Bulguların tanımlanması,*
4. *Bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2011).*

Nitel araştırma temelinde yürütülen bu çalışmada, elde edilen bulguların yorumlanması konusunda yüzde hesaplamasından faydalanılmıştır. “Gözlem, görüşme veya doküman verisinin sistematik bir biçimde sayısallaştırılması konusunda “yüzde” hesaplamaları önemli bir yer tutar. Nitel verinin yüzdeler anlamında ifade edilmesi, nitel araştırmada en sık kullanılan veri analiz ve sunum yöntemlerinden birisidir” (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Ülkü Mecmuasından yapılan alıntılar, imla ve anlatım açısından herhangi bir değişikliğe uğratılmadan aktarılmıştır. Bazı yazarların soyadlarında meydana gelen değişiklikler ve dönemlerinde kullandıkları lakapları nedeniyle, aynı yazara ait alıntılar farklı soyadlarıyla veya lakaplarıyla sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmamızın bu bölümünde alt problem durumlarına ait elde edilen bilgiler ile bu bilgilere ilişkin yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ülkü mecmuasında yayınlanan spor yazıları hangi konularda yazılmıştır?

Bu çalışma içerisinde Ülkü mecmuasında yayınlanan sporla ilgili yazılar ağırlık verildiği konulara göre beş konu başlığında sınıflandırılmıştır;

1. “Ayn Spor Hareketleri ve Haberleri” ile ilgili yazılar
2. “Halkevlerinde Spor Eğitimleri” yazıları
3. “Spor Politikaları Arayışları” ile ilgili yazılar
4. “Türk Spor Tarihi” ile ilgili yazılar
- 5.” Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar” ile ilgili yazılar

Yazılar içerikleri bakımından incelendiğinde dönemin ideolojisi doğrultusunda ortak amaç ile birbirini destekleyici ve tamamlayıcı nitelikte yazıldığı bulgusuna varılmıştır. Ülkü Mecmuasında sporla ilgili yazılan yazılar genelde tek bir konuyu içermemiş ve birden fazla konuya değinmiştir. Bu nedenle yazılar ağırlık verilen konu doğrultusunda sınıflandırılmıştır.

4.1.1. Ayn Spor Hareketleri ve Haberleri ile ilgili yazılar

4.1.1.1. Ayn Hadiseleri -19 Mayıs (1940)

19 Mayıs 1940, Türkiye'de Gençlik ve Spor Bayramı olarak coşkulu bir şekilde kutlanmış, ülke genelinde gençler ve halkın katılımıyla çeşitli spor etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Ankara'da, Zafer Abidesi önünde ve 19 Mayıs Stadyumu'nda yapılan kutlamalar, gençlik ve sporun önemini vurgulamış, halkın büyük ilgisiyle yoğun bir atmosfer oluşturulmuştur. Bayramın açılış nutkunu Maarif Vekili yapmış, bu konuşmada 19 Mayıs'ın Kurtuluş Savaşı ve vatan için verilen mücadelenin simgesi

olduğu belirtilmiştir. Gençlere hitaben yapılan konuşmalarda, onları inkılâbı ve Cumhuriyet'i korumakla sorumlu tutarak, vatanseverlik ve millet için fedakârlık yapmaları gerektiği ifade edilmiştir. Kutlamalar sırasında, gençler milli elbiselerle geleneksel oyunlar oynamış, spor hareketleri gerçekleştirmiş ve Atatürk'ün anıtına çelenkler sunularak, 19 Mayıs'ın anlamı ve önemi gençler aracılığıyla bir kez daha vurgulanmıştır (Ülkü, 1940).

4.1.1.2. Ayın Spor Hareketleri 6. Balkan Güreşleri – Kır Koşuları (1940)

6.Balkan Güreşleri ve Kır Koşusu etkinlikleri, Türkiye'de başarıyla gerçekleştirilmiş ve Türk sporcularının uluslararası arenada büyük başarılar elde ettiği vurgulanmıştır. Başvekil Refik Saydam, 1940 yılında yaptığı bir nutkunda şu ifadeleri kullanmıştır: *“Türk milleti her alanda olduğu gibi sporda da azim ve çalışkanlığıyla öne çıkacaktır. Güçlü bir beden ve sağlam bir irade, milletimizin geleceğini teminat altına alacaktır”* (Saydam, 1940).

Bu etkinliklerde, Türk güreşçilerden 8'i birinci gelirken, Türkiye bir kez daha Balkan şampiyonu olmuştur. Halkevlerinde beden terbiyesi alanında da önemli adımlar atılmış, yeni tesislerin kurulmasıyla beden terbiyesi faaliyetleri hız kazanmıştır. Halkevlerinde 450 binin üzerinde kişi beden terbiyesi kurslarına, konferanslara ve tiyatro gibi etkinliklere katılım göstermiştir (Saydam, 1940).

4.1.1.3 Ayın Spor Hareketleri (Şubat 1947)

Atina'da yapılan Türk-Yunan millî basketbol karşılaşması, spor dünyasında büyük bir heyecan yarattı. Aynı zamanda, Çekya'dan gelen Kladno futbol takımı Türkiye'de İstanbul ve Ankara takımlarıyla önemli maçlara çıktı. Bu maçlar, Türk futbolunun uluslararası seviyesini görmemize fırsat sundu; Kladno bazı maçları kazanırken bazılarını kaybetti. Bunun yanı sıra, Macaristan'ın ünlü futbol takımı Uypeşt de Türkiye'de turnenin tek yenilgisini İstanbul Üniversitesi karşısında alarak unutulmaz bir anı bıraktı. Bu yabancı takımlarla yapılan karşılaşmalar, Türk futbolunun yurtdışında tanıtımı için değerli birer fırsat oldu. Bu maçların ardından, Türk futbolunun eksik kalan teknik yönlerini geliştirmek amacıyla İngiliz ve Türk federasyonları arasında iş birliği görüşmeleri başladı. Londra Olimpiyatları hazırlıkları da bu kapsamda ilerliyor (Ülkü, 1947).

Öte yandan, Türkiye'nin kış sporlarına olan ilgisi de hızla arttı; Uludağ ve Erciyes gibi kayak bölgeleri sporcuların antrenman sahası oldu. Serbest güreşte başarı

kazanan greşçilerimiz, Avrupa Greko-Romen şampiyonası'na hazırlanmak için İstanbul'da bir hazırlık kampına alındı ve yarışmalara katılacak isimler seçilmeye başlandı. Ayrıca, Türkiye'nin basketbol takımları da Türkiye birincilikleri için İstanbul'da karşı karşıya gelecekler. Bu karşılaşmalar aynı zamanda, önümüzdeki ay yapılacak olan Türk-Yunan millî basketbol rövanş maçları için millî takımımızı belirlemede önemli olacak. Millî takımımız bu maçlarda başarılı olursa, mayısta Prag'da yapılacak Avrupa şampiyonalarına katılma şansı elde edecek (lk, 1947).

4.1.1.4 Ayın Spor Hareketleri (Mart 1947)

şubat ayında Macar Hungarya takımı, Fenerbahçe'nin davetiyle Türkiye'ye geldi. Vefa'yı 8-1 yenen Hungarya, Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe'ye yenildi. Bireysel yetenekleriyle dikkat çeken takım, Türk kulüplerinin takım oyununa karşı üstünlük sağlayamadı. İngiltere'den gelen antrenör Kean, Londra Olimpiyatları öncesinde millî takımı çalıştırmak üzere görevlendirildi (Alpan, 1947a).

İstanbul'da düzenlenen Türkiye Basketbol şampiyonası'nda Galatasaray şampiyon, Kurtuluş ikinci, Stadyum nc oldu. Mart ayında Türk ve Yunan millî takımları arasında rövanş maçları yapılacak ve yeni millî kadro seçilecektir (Alpan, 1947a).

Avrupa Greko-Romen şampiyonası için İstanbul'da elemeler yapıldı ve 18 güreşçi belirlendi (Alpan, 1947a).

Uludağ ve Erciyes'te kayak çalışmaları yoğunlaştı; Gazi Eğitim Enstitüsü'nün kursu Erciyes'te yapıldı. Türkiye Kayak şampiyonası da Erciyes'te düzenlendi (Alpan, 1947a).

Türkiye genelinde kır koşuları ve kapalı salon yarışmaları yapılarak yeni bölgesel rekorlar elde edildi (Alpan, 1947a).

İstanbul ve Ankara'da yeni kapalı spor salonlarının yapımı için hazırlıklara başlandı (Alpan, 1947a).

4.1.1.5 Ayın Spor Hareketleri (Nisan 1947)

Cemal Alpan'ın 1947 tarihli yazısında, Türk sporunun önemli gelişmeleri özetlemiştir. Millî Eğitim Mükâfatı futbol karşılaşmaları, İstanbul, Ankara ve İzmir'den öne çıkan takımların katılımıyla başlamış, Beşiktaş dokuz puanla lider konumda yer

almıştır. Türk-Yunan basketbol rövanş maçlarında Yunanistan millî takımı Türkiye'yi 35-25 yenmiş, ancak İstanbul Karması Atina'yı 41-38 mağlup etmiştir. Türkiye Kır Koşularında İstanbul'dan Eşref Aydın, altıncı kez birinci olmuştur (Alpan, 1947b).

Maratoncu Şevki Kuru, Boston'da düzenlenecek uluslararası yarışmaya davet edilerek Amerika'ya gitmeye hazırlanırken, Avrupa Güreş Şampiyonası'nda Türkiye'yi temsil edecek millî güreş takımı seçilmiş ve Yaşar Doğu gibi ünlü isimler Prag'a gitmeye hazırlanmaktadır (Alpan, 1947b).

Erciyes'te düzenlenen Türkiye Kayak Şampiyonası'nda dayanıklılık yarışını Sarıkamış'tan Tevfik Alaftar kazanmıştır. Ayrıca, basketbol maçlarının yoğun seyirci ilgisi, yeni kapalı spor salonlarının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Alpan, 1947b).

4.1.1.6 Ayın Spor Hareketleri (Mayıs 1947)

Cemal Alpan'ın 1947 tarihli yazısında, Türkiye'nin çeşitli spor dallarındaki başarıları vurgulanmıştır. Güreş alanında, Avrupa Greko-Romen Güreş Şampiyonası'nda Türkiye, 8 puanla üçüncülüğü elde etmiştir. Yaşar Doğu 73 kiloda Avrupa şampiyonu olurken, 79 kiloda Muhlis Tayfur ikinci, ağır sıklette ise Mustafa Çakmak üçüncü olmuştur. Takım, 30 karşılaşmanın 20'sini kazanmış, 10'unda ise mağlup olmuştur. Güreşçiler, sadece bir karşılaşmada rakiplerini tuşla yenmiş, diğer yenilgiler sayı ile belirlenmiştir (Alpan, 1947c).

Futbolda ise Beşiktaş, Demirspor ile 1-1 berabere kalırken, Fenerbahçe'yi 4-3 yenmiştir. Maraton dalında, Şevki Kuru, Boston Maratonu'nda 7. olarak Türkiye'deki rekor zamanını 6 dakika iyileştirmiştir. 42 kilometrelik mesafeyi 2 saat 37 dakika 50 saniyede koşan Kuru, nisan ayında yapılan Türkiye Maratonu'nda da 2 saat 34 dakika 29 saniyelik derecesiyle yeni bir rekor kırmıştır (Alpan, 1947c).

Son olarak, Boks alanında Türk boksörlerinin Avrupa Amatör Boks Şampiyonası için hazırlıklarını sürdürdüğü ve Amerikan boksörleriyle karşılaşmalar yapacakları belirtilmiştir (Alpan, 1947c).

4.1.1.7 Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1947)

Alpman bu ay sporda yaşananları şöyle özetledi: "Yerli ve yer değiştirmeli futbol karşılaşmalarında Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray, Vefa, Demirspor ve Gençlerbirliği arasında çeşitli maçlar oynandı ve Beşiktaş, Millî Eğitim Mükâfatı Futbol karşılaşmalarının birincisi oldu" (Alpan, 1947d).

Yazar, Türkiye Futbol Birinciliği ile ilgili olarak şöyle dedi: "*Türkiye Futbol Birinciliğinde Ankara Demirspor, Fenerbahçe'yi ve Adana Demirspor'u yenerek şampiyon oldu*" (Alpan, 1947d).

Alpman bu ayın öne çıkan sonuçlarını şu sözlerle ifade etti: "*Başbakanlık Kupası maçında Beşiktaş, Demirspor'u 4-0 yenerek şampiyon oldu ve sezonu kapattı*" (Alpan, 1947d).

Yazar atletizmdeki başarıları şu şekilde aktardı: "*Ankara'da yapılan atletizm yarışmalarında Zeliha Kökçınar, cirit atmada Türkiye rekoru kırarken, uzun mesafe koşucusu Eşref Aydın da bir mil koşusunda yeni bir rekor elde etti*" (Alpan, 1947d).

Alpman, boks alanındaki gelişmeleri şöyle kaydetti: "*Türk boksörler Avrupa Şampiyonası'nda Polonya ve Fransa boksörlerini yenerken, Halit Ergönül, Avrupa'yi temsil etmek üzere Amerika'ya gönderildi ve başarılı sonuçlar aldı*" (Alpan, 1947d).

Yazar, Türk tenisçilerin başarısını şu sözlerle ifade etti: "*Türk tenisçileri Yunanistan'daki Akdeniz Kupası'nda iyi dereceler elde etti, özellikle Muallâ ve Bahtiye Musluoğlu çift bayanlarda birincilik kazandılar*" (Alpan, 1947d).

Alpman voleybol alanındaki sonuçları şu şekilde bildirdi: "*Türkiye Eltopu Birinciliğinde Ankara Harp Okulu birinci, Galatasaray ise ikinci oldu; Demiryolu Alayı ise üçüncülükle sonuçlandı*" (Alpan, 1947d).

Yazar atış sporlarındaki gelişmeleri şöyle aktardı: "*Türkiye Atış Birinciliğinde Diyarbakır birinci, Seyhan ikinci ve Eskişehir üçüncü oldu; bu yarışmalar Adana'da gerçekleştirildi*" (Alpan, 1947d).

4.1.1.8 Ayın Spor Hareketleri (Temmuz 1947)

1947 yılı spor etkinlikleri, özellikle futbol mevsiminin kapanmasıyla ağırlığını atletizme vermiştir. Atletizmin vücuda ahenk sağlayan bir spor dalı olmasına rağmen, halk futbolun heyecanını bulamadığı için ilgi azalmaktadır. Buna rağmen, atletizmle uğraşan kişi sayısı futbolculardan fazladır ve Türk atletleri uluslararası başarılar elde etmeye başlamıştır. Örneğin, Muhittin Akın sıırıyla yüksek atlamada Türkiye rekorunu kırmış, Cahit Önel ise 800 metre ve 1500 metrede üstünlük göstermiştir. Ayrıca, Eşref Aydın Amerika'da düzenlenecek yarışmalara katılmak üzere seçilmiştir (Alpan, 1947e).

Fenerbahçe ve Galatasaray takımları, çeşitli spor dallarında karşılaştıkları etkinliklerde Türkiye rekorları kırmışlardır. Öte yandan, İsveç'in bir futbol takımıyla maç yapmak için başvuruda bulunması, uluslararası futbol müsabakaları ihtimalini artırmıştır. Tenis alanında ise Türkiye birincilikleri düzenlenmiş ve seçkin tenisçiler çeşitli kategorilerde üstünlük sağlamıştır. Su sporlarında tesis eksikliği Ankara gibi şehirlerde faaliyetlerin azalmasına neden olurken, Aydın ve Adana'da modern yüzme havuzlarının yapılması gelişim için umut olmuştur. Son olarak, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Londra Yaz Olimpiyatları ve St. Moritz Kış Olimpiyatları için hazırlıklara başlamıştır (Alpan, 1947e).

4.1.1.9 Ayın Spor Hareketleri (Ağustos 1947)

Alpman'ın yazısında "Bu ay atletizm ve su sporları öne çıktı. Amerika'da Eşref Aydın, 5000 metre koşusunda üçüncü olurken, Helsinki'de Muhiddin Akın sırkla atlamada altıncı, Tahir Öncel ise 800 ve 1500 metre koşularında iyi dereceler elde etti. Türkiye'de yapılan çeşitli yarışmalarda Fenerbahçe atletizmde birinci oldu, ancak büyük kulüplerin amatör sporlarda profesyonelliği teşvik etmesi eleştirildi (Alpan, 1947f).

Boks alanında Ankara'da büyük bir ilgiyle izlenen karşılaşmalar yapıldı. Galatasaray boksörleri İstanbul'a gelen İngiliz denizcilere karşı çoğunlukla galip geldi. Temmuzda, Erciyes ve Karadeniz'de tırmanış etkinlikleri düzenlenerek dağcılık sporu teşvik edildi. İzmir'deki futbol maçlarında Yunan Panyonyos takımı Altay ve Altınordu ile karşılaştı; Galatasaray ise İngiliz denizcileri 6-0 yendi (Alpan, 1947f).

Basketbolda İzmir'de Altınordu birinci, tenis branşında ise Marmara Kupası'nı Fehmi Kazıl kazandı. Marmara Kupası kapsamında eskrim de yer aldı (Alpan, 1947f).

4.1.1.10 Ayın Spor Hareketleri (Eylül 1947)

Alpman, "Ağustos ayında düzenlenen uluslararası spor karşılaşmaları, Türk sporcuların dünya çapındaki rakiplerle rekabet etmesine imkân sağladı. İstanbul'da Amerikan atletleriyle yapılan yarışmalarda, Türk sporcular teknik eksikliklerine rağmen üstün bir performans gösterdiler" diye belirtti. İstanbul'da gerçekleştirilen Türkiye ferdi atletizm yarışmalarında bazı sporcular mevsimin en iyi derecelerine ulaştı. İngiltere'de düzenlenen Britanya Maratonu'nda yarışan Mustafa Kaplan, zorlu koşullara rağmen önemli bir başarı elde etti (Alpan, 1947g).

Alpman, Ankara'da düzenlenen uluslararası tenis turnuvasına da değindi: Türk tenisçiler, güçlü rakipleri karşısında büyük bir mücadele sergilediler. İzmir'de gerçekleştirilen Fuar Kupası futbol maçlarında ise İstanbul, Ankara ve İzmir karma takımları berabere kalarak kupayı kazanamadılar (Alpan, 1947g).

Alpman, güreş müsabakaları hakkında şunları söyledi: Ankara'da yapılan yağlı ve serbest güreş müsabakalarında, sporcular arasında geleneklerden uzak bir çekişme yaşandı. İstanbul ve Ankara'da düzenlenen boks karşılaşmaları, genç boksörlerin Olimpiyatlar için yetiştirilmesi adına teşvik edici oldu (Alpan, 1947g).

Alpman; İstanbul, İzmir ve Seyhan'da yapılan yüzme yarışmaları, Türkiye yüzme birinciliklerine hazırlık niteliği taşıyordu. Anadoluhisarı Kulübü'nün organize ettiği Boğaziçi Kupası'nda Galatasaray basketbol, Vefa ise voleybol dalında galip geldi (Alpan, 1947g).

Alpman, uluslararası organizasyonlar ve yönetmelik değişiklikleri hakkında da bilgi verdi: Paris yakınlarında gerçekleştirilen 1947 Uluslararası İzci Kampı'na Türkiye'den Millî Eğitim Bakanlığı öncülüğünde bir izci grubu katıldı. Son olarak, Beden Eğitimi Genel Müdürlüğü Merkez Danışma Kurulu, futbol yarışmaları ve saha gelirlerinin dağıtımıyla ilgili yönetmeliklerde değişiklikler yaptı (Alpan, 1947g).

4.1.1.11 Ayın Spor Hareketleri (Ekim 1947)

Yazar bu yazısında, Eylül ayının Türkiye spor tarihindeki yoğun ve hareketli dönemine ışık tutmaktadır. Futbol sezonunun başlamasıyla birlikte, ülke genelinde lig karşılaşmaları hız kazanmış, İstanbul kulüpleri transfer dönemini etkin bir şekilde değerlendirerek kadrolarını güçlendirmiştir. Yunan takımı Enosis'in İstanbul'da gerçekleştirdiği dört maçtan da mağlubiyetle ayrılması ise dikkat çeken bir gelişme olarak öne çıkmıştır (Alpan, 1947h).

Atletizmde Türk sporcular, İzmir, Ankara ve İstanbul'daki yarışmalarda beklenen başarıları elde edememiştir. Buna karşın, yüzme dalında Türk millî takımı, Atina'da yapılan Türk-Yunan yüzme karşılaşmalarında büyük bir zafer elde ederek üstünlüğünü kanıtlamıştır. Yunan boksörlerle yapılan maçlar geniş bir izleyici kitlesi toplamış olsa da yazar bu karşılaşmaların uluslararası standartlara erişmediğini vurgulamaktadır (Alpan, 1947h).

Güreş müsabakalarında İstanbul ve İzmir takımları arasında yapılan mücadelelerde İstanbul güreşçileri üstün gelirken, Ankara'da düzenlenen bölgesel güreş

birinciliği millî takım sporcularının performansına sahne olmuştur. İstanbul'da gerçekleştirilen uluslararası tenis turnuvasında ise Türk sporcular, Yunan ve Mısırlı rakiplerine karşı önemli başarılar elde etmiştir (Alpan, 1947h).

Bisiklet sporunda, Bursa'da düzenlenen 100 kilometrelik yarışta İstanbul birinci, Eskişehir ikinci, Adana üçüncü olmuştur. Çek basketbol takımı SokolBrno, İstanbul ve Ankara'da oynanan maçlarda galip gelirken, köy enstitülerinde sporun yaygınlaşması amacıyla düzenlenen Enstitüler arası Spor Yarışmaları büyük bir ilgi görmüştür. Bu yarışmalarda Kızılçullu Enstitüsü birinci olmuştur (Alpan, 1947h).

Yazar, tüm bu gelişmelerin Türkiye'de sporun her alanda yayıldığını ve ulusal başarıların yanı sıra uluslararası düzeyde de kayda değer ilerlemeler sağlandığını göstermekte olduğuna dikkat çekmektedir (Alpan, 1947h).

4.1.1.12 Ayın Spor Hareketleri (Kasım 1947)

Cemal Alpman, Kasım 1947'da Türk sporunun yurt içinde ve yurt dışında elde ettiği başarıları şöyle özetlemiştir:

Sporda oldukça hareketli bir dönem geride kalmıştır. Türk sporcular gerek ulusal gerekse uluslararası arenada birçok başarıya imza atmıştır. Bu başarılar arasında en dikkat çekici olanlardan biri, Atina'da düzenlenen Doğu Akdeniz Birinciliğinde elde edilen sonuçlardır. Türk atletleri, Yunan, Türk ve Filistinli sporcuların katıldığı bu etkinlikte, 22 yarış türünden 14 birincilik, 8 ikincilik ve 7 üçüncülükle toplamda 197 puan alarak birinci olmuşlardır. Yunanlı atletler 193 puanla ikinci, Filistinli sporcular ise 69 puanla üçüncü olmuştur. Bu sonuç, Türk atletizminin geldiği noktayı gösteren önemli bir başarıdır (Alpan, 1947i).

Futbol alanında Türkiye'nin uluslararası ilişkileri pekiştirilmiştir. İran'da yapılan futbol karşılaşmalarında, İstanbul Karma Futbol Takımı, Tahran'da Isfahan takımıyla 10-1, Tahran takımıyla ise 3-1 galibiyet elde etmiştir. Bu maçlar, iki kardeş ülke arasındaki dostluğu güçlendirmiştir. Ayrıca İstanbul'da, Fenerbahçe ve Galatasaray kulüplerinin birlikte düzenlediği atletizm bayramında Fenerbahçe birinci olurken, Galatasaray ikinci olmuştur. Bu etkinlikte Suphi Ural, uzun atlamada 6.98 metre ile yılın en iyi derecesini yapmıştır (Alpan, 1947i).

Boks branşında önemli karşılaşmalar gerçekleştirilmiştir. Galatasaray Kulübü, İran'ın Niru ve Rasti kulübüyle yaptığı boks karşılaşmalarında, ilk maçta iki yenilgi alırken diğer altı ağır sıkleti kazanmıştır. İkinci karşılaşmada ise bazı sınıflarda

mağlubiye, diğlerinde ise galibiyetler elde edilmiştir. Yunanlı boksörlerle yapılan karşılaşmalarda Türk sporcular, dört galibiyet, bir beraberlik ve bir yenilgiyle mücadele etmişlerdir (Alpan, 19471).

Basketbol alanında, Çek basketbol takımı Türkiye'yi ziyaret etmiş ve İstanbul takımlarıyla oynadığı maçları kazanmıştır. Ayrıca İstanbul ve Eskişehir bisikletçileri arasında yapılan 100 kilometrelik yarışta İstanbul birinci olurken Eskişehir üçüncü olmuştur (Alpan, 19471).

Güreş branşında da büyük başarılar kaydedilmiştir. İran'da yapılan güreş karşılaşmalarında Halit Balamur, Nasuh Akar ve Yaşar Doğu gibi ünlü Türk güreşçiler, rakiplerini mağlup ederek Türkiye'yi gururlandırmıştır (Alpan, 19471).

Teniste, Ankara'da Çek tenisçileri ile yapılan karşılaşmalarda Türk sporcular mağlup olmuş, ancak Dışişleri Bakanlığı Kupası karşılaşmalarında Bahtiye Musluoğlu ve Behbut gibi Türk tenisçiler önemli dereceler elde etmişlerdir (Alpan, 19471).

Türk binicileri ise Londra Olimpiyatları'na katılım amacıyla Ankara'da yapılan ordu atı yarışmalarında başarılı sonuçlar almıştır. Engelli atlama ve arazi binişi gibi zorlu kategorilerde yüksek puanlar toplayan Türk süvarileri, olimpiyatlar öncesinde umut vaat etmiştir (Alpan, 19471).

Alpman, bu başarıların Türk sporunun uluslararası alandaki tanınırlığını artırdığını vurgulamaktadır. Yunanistan, İran, Çekoslovakya, Lübnan ve Filistin gibi ülkelerde düzenlenen karşılaşmalarda elde edilen zaferler, Türk sporcularının bireysel ve takım sporlarında büyük ilerleme kaydettiğini göstermektedir. Atatürk'ün "Spor, her şeyin önündedir" sözü, bu başarıların arkasındaki en önemli motivasyon kaynağıdır (Alpan, 19471).

4.1.1.13 Ayın Spor Hareketleri (Aralık 1947)

Cemal Alpman, 1947 yılında yayımladığı yazısında, İsveç'in A.İ.K. takımının İstanbul takımlarıyla yaptığı maçların büyük ilgi gördüğünü şu şekilde belirtmiştir: "İsveç'in A.İ.K. takımı, İstanbul takımlarıyla yaptığı maçlarda büyük ilgi gördü ve maçlar sonucunda Türk takımları sırasıyla galip geldi. Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe, İsveç ekibini 2-3, 2-1 ve 2-0 yenerek galip geldiler, ancak Türk takımları takım oyunu eksiklikleri gösterdi" (Alpan, 19471).

Bu dönemde İstanbul kulüplerinin seyirci ilgisini canlı tutmak amacıyla dostluk maçları düzenlediğine de değinmiştir: "İstanbul kulüpleri, İran'daki maçlar nedeniyle bazı karşılaşmaları erteleyerek seyirci ilgisini canlı tutmak amacıyla dostluk maçları düzenlediler" (Alpan, 1947).

Aynı zamanda, Alpman Ankara'da başlatılan futbol turnuvasına ve atletizmdeki kır koşuları dönemine işaret etmiştir: "Ankara'da, 32 takımla futbol turnuvası başlatıldı ve atletizmde de kır koşuları dönemi başladı" (Alpan, 1947).

Son olarak, İstanbul karmasının Lübnan ve Suriye'de gerçekleştirdiği basketbol maçlarında önemli başarılar elde ettiğini vurgulamıştır: "İstanbul karması, Lübnan ve Suriye'de basketbol maçlarında büyük başarılar elde etti ve sadece bir maçta mağlup oldu." (Alpan, 1947).

4.1.1.14 Ayın Spor Hareketleri (Ocak 1948)

Atatürk Koşuları, her yıl aralık ayında düzenlenen geleneksel bir etkinlik olarak bu yıl 12. kez Ankara'da gerçekleştirildi. Ankara, Eskişehir ve İstanbul'dan toplam 25 atletin katıldığı yarışmada, Ankara Demirspor, Ankaragücü ve Eskişehir Demirspor takımları dereceye giren ekipler oldu (Alpman, 1948a).

Muhaç Kır Koşuları, yurt çapında düzenlenen önemli etkinliklerden biri olarak dikkat çekti (Alpman, 1948a).

Futbolda, Çek futbol takımı İstanbul'da Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş ile karşılaşmalar yaparak Türk futbolunun gücünü test etti. İzmir Karşıyaka futbol takımı ise Yunanistan'da Panionios karşısında mağlup olurken, diğer maçlarda beraberlik elde etti. Ankara'da düzenlenen futbol kümelerinde ise Ankaragücü, Gençlerbirliği ve Demirspor gibi takımlar birincilik için mücadeleye başladı (Alpman, 1948a).

Basketbol branşında, İstanbul Basketbol Birinciliğini dokuzuncu kez kazanan Galatasaray büyük bir başarıya imza attı (Alpman, 1948a).

Türk kayak takımı, şubat ayında İsviçre'de düzenlenecek Kış Olimpiyatları için hazırlıklarını tamamladı (Alpman, 1948a).

Eskrim branşında, Ankara Halkevi tarafından düzenlenen karşılaşmalarda Türk sporcular üstün performans sergiledi (Alpman, 1948a).

İnşaatı devam eden İstanbul Spor ve Sergi Sarayı, tamamlanmasının ardından büyük spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmayı hedefliyor. Özellikle, 1949 Avrupa Güreş Şampiyonası gibi uluslararası etkinliklerin bu mekânda düzenlenmesi planlanıyor (Alpman, 1948a).

Bu gelişmeler, Türkiye'nin spor kültürünün gelişiminde önemli bir yıl olduğunu gösterirken, çeşitli branşlarda elde edilen başarılarla sporun toplumdaki yerini güçlendirmiştir (Alpman, 1948a).

4.1.1.15 Ayın Spor Hareketleri (Şubat 1948)

1948 Ocak ayı, çeşitli spor dallarında yoğun bir faaliyet dönemi olarak geride kaldı. Atletizmde düzenlenen kır koşuları ve kapalı salon yarışmaları, bölgesel atletlerin Türkiye birinciliğine hazırlanmasına olanak sağladı. Çukurova koşusu ve engelli koşular, sporcuların dayanıklılık ve tekniklerini geliştirmeleri açısından önemli bir aşama oldu. Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencileri, yüksek atlama ve üç adım atlamada yeni Türkiye rekorlarına imza atarak dikkat çekti (Alpman, 1948b).

Futbolseverlerin ilgisi giderek artarken, tribünlerde yaşanan şiddet olayları ve seyirci davranışlarındaki bozulma, endişe verici bir gelişme olarak öne çıktı. Ankara futbolu, stadyum eksikliği nedeniyle zor bir dönem geçirirken, futbol olimpiyat hazırlıkları kapsamında millî takım kadrosu için eleme süreci başlatıldı (Alpman, 1948b).

Kış sporlarında, Türk kayak takımı İsviçre'deki Kış Olimpiyatları'na katılmaya hazırlanırken, uluslararası arenada sınırlı bir şansa sahip oldukları değerlendirildi. Bu süreç, sporcular için önemli bir deneyim fırsatı sundu (Alpman, 1948b).

Güreşte, Türkiye genelindeki birincilikler tamamlandı. İstanbul, serbest ve grekoromen güreşte üstün başarı göstererek bu branşlarda liderliğini pekiştirdi. Basketbol turnuvası, Mülkiyeliler Birliği'nin şampiyonluğuyla sonuçlanırken, İzmir'de Altınordu takımı şampiyon oldu (Alpman, 1948b).

Son olarak, İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nın temelini atılması, Türkiye'nin spor altyapısını güçlendirme çabalarının önemli bir göstergesi olarak değerlendirildi. Ocak ayı boyunca gerçekleşen bu olaylar, Türk sporunun farklı branşlarda gelişimine katkı sağlamaya devam etti (Alpman, 1948b).

4.1.1.16 Ayın Spor Hareketleri (Mart 1948)

Alpman (1948), 12 yıl aradan sonra dünya milletleri, şubat ayında Olimpiyatlar çerçevesinde bir araya gelerek dostça yarışmalar gerçekleştirdi. Bu organizasyon, insanlığın huzur ve esenliğine katkı sağlama amacını taşıyordu. Türkiye, Olimpiyatlara büyük bir teknik iddiada bulunmadan katıldı ancak organizasyona kayıtsız kalmayarak dünya milletlerine kendisini tanıtmaya fırsatı yakaladı. Türk sporcular, özellikle kış sporlarında gösterdikleri performansla dikkat çekti ve zamanla uluslararası arenadaki kayıplarını telafi etmeye başladı. Örneğin, kayak yarışlarında Türk sporcular, geçmişte 20 dakikalık farklarla yarışırken bu kez yalnızca 2 dakika geride kalarak büyük bir mesafe kat etti (Alpman, 1948c).

Erzurum ve Bursa'da düzenlenen bölgesel kayak yarışmalarında Sivas kayakçıları önemli başarılar elde etti. Ayrıca, Uludağ'da yapılan yarışmalar Türk sporcularının teknik gelişimlerini sergilemeleri için bir başka fırsat sundu. Atletizmde ise Türkiye çapında düzenlenen yarışmalar büyük bir çekişmeye sahne oldu. İstanbul ve Ankara takımları arasında kıyasıya mücadele yaşanırken, Galatasaray, İzmir ve Ankara takımları arasında yapılan Basketbol Türkiye Şampiyonası'nda Galatasaray şampiyonluk ipini göğüsledi (Alpman, 1948c).

Futbol alanında, İstanbul'da Sparta takımıyla oynanan maçlar büyük bir ilgi gördü. Sparta, ilk maçında Galatasaray-Fenerbahçe-Beşiktaş karma takımını mağlup etti. Ancak Beşiktaş, sonraki karşılaşmada Sparta'yı yenerek tarihi bir zafer kazandı (Alpman, 1948c).

Güreşte ise Türk sporcular Yunan güreşçilere karşı üstünlük sağladı. Ancak, başkent Ankara'da yeterli spor salonlarının bulunmaması, güreş etkinliklerinin düzenlenmesi konusunda önemli bir eksiklik olarak göze çarptı (Alpman, 1948c).

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde düzenlenen sportif etkinlikler, ulusal sporun gelişimine önemli katkılar sağlamaya devam etti. Bu yarışmalar, Türk sporunun uluslararası arenada daha fazla tanınmasına vesile oldu ve ülkenin spor alanındaki gelişim potansiyelini ortaya koydu (Alpman, 1948c).

4.1.1.17 Ayın Spor Hareketleri (Nisan 1948)

Mart ayı boyunca Türkiye'de pek çok spor etkinliği ve yarışma düzenlendi. Kapalı salon atletizm yarışmaları, Afyon, Ankara, Elâzığ, Eskişehir, Kocaeli, İstanbul ve İzmir gibi şehirlerde gerçekleştirildi ve bu yarışmalarda yeni Türkiye rekorları kırıldı (Alpman, 1948d).

Türkiye Kır Koşusu Birincilikleri için bölgeler arası eleme yarışmaları düzenlendi. Erzurum, Çanakkale, Ordu, Gaziantep ve Denizli gibi iller bu yarışmalarda ön plana çıktı. Türkiye Kır Koşusu Birinciliğini Ankara'dan Recep Het kazanırken, Zonguldak ve İstanbul takımları da başarılı sonuçlar elde etti (Alpman, 1948d).

Futbolda, Galatasaray, Fenerbahçe ve Sparta takımları arasındaki karşılaşmalar dikkat çekerken, Beşiktaş'ın Yunanistan'da aldığı sonuçlar, Türk futbolunun uluslararası alandaki seviyesinin sorgulanmasına neden oldu (Alpman, 1948d).

Kayak yarışları, Erzurum ve Kayseri'de düzenlendi. Sivas bölgesi kayakçıları, bu yarışmalarda üstün başarılar göstererek dikkatleri üzerine çekti (Alpman, 1948d).

Eskrim, güreş ve tenis gibi spor dallarında da çeşitli Türkiye birincilikleri organize edildi. Bu branşlarda başarılı sporcular öne çıkarken, Atatürk'ün güreşçilere verdiği desteğin yıldönümü vesilesiyle yapılan serbest güreş yarışmaları büyük ilgi gördü (Alpman, 1948d).

Genel olarak, mart ayında düzenlenen bu etkinlikler, Türkiye'nin spor sahasındaki dinamizmini ve farklı branşlarda elde edilen başarıları gözler önüne sermiştir (Alpman, 1948d).

4.1.1.18 Ayın Spor Hareketleri (Mayıs 1948)

Türk Millî Futbol Takımı, 1923 yılından bu yana birçok uluslararası maça çıkmış, son yıllarda ise özellikle Yunanistan ile oynanan karşılaşma büyük ilgi görmüştür. Bu maç, Türkiye'nin olimpiyatlar öncesindeki ilk ciddi sınavı olmuş ve Millî Takım, Yunanistan'ı 3-1'lik skorla mağlup etmiştir. Ayrıca, Atina'da İstanbul ve Ankara karmaları arasında düzenlenen dostluk maçlarında İstanbul takımı galip gelmiştir (Alpman, 1948e).

İstanbul ve Ankara'daki kulüp takımları kendi bölgelerinde düzenlenen turnuvalara katılarak umut verici sonuçlar elde etmiştir. Bu başarılar, Türkiye'nin futbol geleceğine dair olumlu sinyaller vermektedir (Alpman, 1948e).

Atletizmde, Ankara’da yapılan bayrak koşusunda Ankaragücü birinci olmayı başarmış, Türkiye Maraton Birinciliğinde ise Ahmet Aytar şampiyon olmuştur. Basketbol takımı, Lübnan ve Mısır’da düzenlenen maçlara katılmış, ancak bu karşılaşmalarda genellikle mağlup olmuştur (Alpman, 1948e).

Bisikletçiler, yaklaşan olimpiyatlar için düzenlenen hazırlık kampına katılmış ve başarılı sonuçlar için umut vermiştir. Güreşçiler ise mayıs ayında gerçekleştirilecek uluslararası karşılaşmalara hazırlık amacıyla İstanbul’da bir kampa başlamıştır. Ayrıca, Sümerbank tarafından düzenlenen güreş turnuvalarında İzmit Kâğıtspor birinci olmuştur (Alpman, 1948e).

Tenis alanında ise Türk milli takımı, mayıs ayında Yugoslavya ile oynanacak Davis Cup karşılaşmasına hazırlanmak üzere seçilmiştir (Alpman, 1948e).

Bu gelişmeler, Türk sporunun hem yerel hem de uluslararası arenada dikkat çekici bir ilerleme kaydettiğini ve gelecek vaat ettiğini göstermektedir (Alpman, 1948e).

4.1.1.19 Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1948)

Alpman, geçtiğimiz ayın spor olaylarını şu şekilde belirtti: “Türkiye’de düzenlenen uluslararası güreş karşılaşmaları, Türk ve İsveç güreşçilerini bir araya getirerek büyük ilgi topladı. Serbest ve greko-romen dallarında gerçekleştirilen bu karşılaşmalar, iki ülkenin de güreş alanındaki gücünü değerlendirmesi açısından önemliydi. İstanbul ve Ankara’da yapılan karşılaşmalarda Türk güreşçileri genellikle rakiplerini tuşla yenerken, İsveçliler sayı hesabıyla galip geldiler. Bu sonuçlar, Türk güreşçilerinin hızlı ve kesin galibiyet odaklı bir oyun tarzına sahip olduklarını ortaya koydu. Ancak bu yaklaşım, bazen sayı ile kaybetmelerine neden oldu ve daha fazla kondisyon ve oyun disiplini gerekliliğini işaret etti” (Alpman, 1948f).

Futbol alanında yaşanan gelişmeleri Alpman: “Türk milli futbol takımı, Avusturya ile karşılaştı. Bu maç, teknik ve güçlü rakip Avusturyalılar karşısında takımımız için önemli bir sınav oldu. Avusturyalıların organize oyun tarzına karşılık Türk takımının daha enerjik ancak teknik anlamda eksik kaldığı gözlemlendi. Maç boyunca Avusturyalıların üstünlüğü görülse de Türk futbolcuların mücadelesi umut vericiydi.” şeklinde belirtti (Alpman, 1948f).

Alpman, Kırkpınar Yağlı Güreşleri ve diğer etkinlikleri şu şekilde dile getirdi: “Edirne’de yoğun katılımı ile gerçekleşen Kırkpınar Yağlı Güreşleri, güreş severlerin

ilgisini çekti. Ayrıca İngiltere’den gelen Queens Park Rangers futbol takımı ile yapılan dostluk maçları, İstanbul’da izleyiciler tarafından ilgiyle takip edildi” (Alpman, 1948f).

Atletizm alanındaki başarıları Alpman şöyle aktardı: “Türkiye rekorları kırıldı. Özellikle Ruhi Sarıalp’ın üç adım uzun atlamada dünya ölçüsünde bir derece yapması dikkat çekti. Ayrıca binicilik alanında olimpiyat oyunlarına katılacak sporcuları seçmek için yapılan engelli at yarışları da büyük bir ilgi topladı” (Alpman, 1948f).

Yazar, genel bir değerlendirme yaparak şöyle dedi: “Geçen ayın spor olayları, Türk sporcuların hem ulusal hem de uluslararası arenada kendilerini sınama ve geliştirme fırsatı buldukları, heyecan verici anlarla doluydu. Bu etkinlikler, olimpiyat hazırlıklarında Türkiye’ye değerli bir deneyim ve motivasyon kazandırdı” (Alpman, 1948f).

4.1.1.20 Ayın Spor Hareketleri (Temmuz 1948)

Mayıs ayında Türkiye'deki spor etkinlikleri, ulusal ve uluslararası alanda dikkat çekici başarılarla dolu bir dönemi temsil etti. İstanbul'un ev sahipliği yaptığı Doğu Akdeniz Birincilikleri, Türkiye, Yunanistan ve İran'ın katılımıyla gerçekleşti. Türkiye, toplam 200 puan toplayarak birinci oldu ve Türk atletler, yarışmalarda 13 birincilik kazandı ve Türkiye rekorları kırarak önemli bir başarı elde etti. Bu organizasyon, Türk sporunun uluslararası alanda yükselişini yansıtan önemli bir etkinlik oldu (Alpman, 1948g).

Futbolda, İzmir ve Ankara’da yapılan karşılaşmalarda yerli ve yabancı takımlar arasında rekabet yaşandı. Galatasaray, Fenerbahçe’yi 2-1 mağlup ederek *Federasyon Kupası*’nı kazandı ve taraftarlarını sevindirdi. Ayrıca, Hava Kuvvetleri ve Demiryolu Tugayı arasında yapılan spor karşılaşmalarında çeşitli branşlarda heyecan dolu mücadeleler gerçekleşti (Alpman, 1948g).

Londra Olimpiyatları için Türkiye’yi temsil edecek milli bisiklet, binicilik ve güreş takımları seçildi. Bisiklet sporcularının sergilediği hız ve performans, büyük umut vadetti. Binicilik ve güreş branşlarında da seçilen sporcular, Olimpiyat hazırlıklarına odaklandı. Ancak boks dalında Olimpiyatlara katılmama kararı alındı, çünkü mevcut başarı düzeyinin yeterli görülmediği belirtildi (Alpman, 1948g).

Teniste, Ulus Kupası karşılaşmalarında Şefik Fenmen ve Bahtiyar Musluoğlu’nun performansları öne çıktı. Atlı cirit sporu, Konya’da yeniden canlandırıldı ve büyük bir

ilgi gördü. Halkın bu geleneksel spora gösterdiği destek, Türk kültürünün sportif bir yansıması olarak önem kazandı (Alpman, 1948g).

Olimpiyatlar için 70 kişilik Türk kafilesi belirlendi. Sporcuların ahlaki ve fiziki özellikleri öne çıkarılarak titiz bir seçim süreci uygulandı. Bu süreç, Türk sporunun hem disiplin hem de değerler açısından uluslararası standartlara uygunluğunu gösterdi (Alpman, 1948g).

Mayıs ayındaki bu spor etkinlikleri, Türkiye'nin spor alanındaki gelişimini ve uluslararası arenada kendine yer edinme çabasını bir kez daha gözler önüne serdi (Alpman, 1948g).

4.1.1.21 Ayın Spor Hareketleri (Ağustos 1948)

Cemal Alpan'ın 1948 tarihli yazısında, Türkiye'nin spor alanındaki önemli gelişmeleri özetlemiştir. Temmuz ayının son iki günü, Türkiye'nin Londra'daki XIV. Olimpiyat Oyunları'na katılan genç sporcularıyla büyük ilgi topladı ve dünya çapında tanıtım fırsatları sundu. Güreşçilerimiz, serbest güreşlerde rakiplerini üstün performansla mağlup ederek büyük bir başarıya imza attı ve 22 karşılaşmadan 13'ünü tuşla kazandı (Alpman, 1948h).

Atletizmde, özellikle 400 metre engelli koşuda Kemal Horolu, yeni Türkiye rekoru kırarak ülkenin atletizmdeki umutlarını yükseltti. Futbol milli takımımız, İtalya'dan gelen Triestina takımıyla oynadığı karşılaşmayı 2-2 berabere tamamladı. Lübnanlı basketbolcular, Türkiye'deki takımlarla oynadıkları maçlarda düşük performans sergileyerek sonuncu oldular, ancak İstanbul karmasına karşı galip geldiler (Alpman, 1948h).

Tenis branşında, Şefik Fenmen, Fehmi Kızıl'ı yenerek Türkiye tenis şampiyonu oldu, kadınlarda ise Bahtiye Musluoğlu birinci oldu. Su sporlarında, özellikle yüzme etkinlikleri Seyhan bölgesinde yoğun ilgi gördü, ancak Türkiye genelinde su sporlarına yönelik tesis eksiklikleri hala büyük bir sorun teşkil etmektedir (Alpman, 1948h).

4.1.1.22 Ayın Spor Hareketleri (Aralık 1948)

Cemal Alpman, 1948 yılında yayımladığı çalışmasında, Kasım ayında Türkiye'deki Türk-Yunan futbol karşılaşmasına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur: "Kasım ayında Türkiye'de oynanan Türk-Yunan futbol karşılaşması, Atina'daki galibiyetin rövanşı olarak İstanbul'da yapıldı. Ancak, olumsuz hava koşulları

oyun kalitesini etkiledi. Türk milli takımı, İstanbul'daki maçta Yunanlılara karşı 2-1 galip gelirken, Yunanlılar daha enerjik bir oyun sergiledi. Türk futbolunun son Olimpiyatlar 'da gösterdiği düşük kalite, bu galibiyetle de değişmemiştir" (Alpman, 1948).

Türk futbolundaki genel kalite sorunlarına da dikkat çekmiştir: "İstanbul'un büyük kulüpleri, küçük rakiplerine karşı sürpriz sonuçlar alarak futbolun kalitesizliğini bir kez daha gözler önüne serdi. Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe gibi kulüplerin İstanbul dışında aldıkları olumsuz sonuçlar, Türk futbolunun gerçek seviyesini yansıtmaktadır. Türkiye'deki büyük futbol kulüpleri, gençlerin spor ahlakı ve terbiyesi konusunda yetersiz kalmakta, bu durum sporun amacından sapmalarına yol açmaktadır" (Alpman, 1948).

Alpman ayrıca, Ankara'da gerçekleştirilen yüksekokullar arası atletizm yarışmaları ve diğer spor etkinliklerine de değinmiştir: "Ankara'da yapılan yüksekokullar arası atletizm yarışmaları büyük ilgi gördü ve millî atletler önemli başarılar kazandı. Ankara'da Galatasaray kulübü ile yapılan boks maçları, büyük bir seyirci ilgisi uyandırdı ancak biletli seyirciler bile maçları izlemek için zorluk yaşadı" (Alpman, 1948).

Binicilik sporundaki başarılar ise şu sözlerle özetlenmiştir: "Kasım ayında Ankara'da yapılan sonbahar binicilik yarışmalarında, genç subaylar başarılı sonuçlar elde ederek dikkatleri üzerine çekti. Ordu atı yarışmalarında, Üsteğmen Tahsin Engin, 'Mesut' adlı atıyla birinci olurken, yarışmalar Türkiye'de binicilik alanındaki başarıyı pekiştirdi" (Alpman, 1948).

4.1.1.23 Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1949)

Cemal Alpman, Mayıs 1949'da gerçekleşen spor organizasyonlarını ve Türk sporcuların elde ettiği başarıları şu şekilde özetlemiştir:

Mayıs ayı, Türk sporunun uluslararası arenada önemli başarılar elde ettiği bir dönem olmuştur. Futbol alanında, Türkiye Millî Takımı Mısır'ı 3-2 yenerek, 1928 Olimpiyatları'ndaki 7-1'lik yenilginin telafisini sağlamıştır. Bunun yanı sıra, Yunanistan'la oynanan maçta 2-1 galip gelerek bir başka önemli zafer kazanmıştır (Alpman, 1949a).

Atletizmde, Türkiye atletizm takımı Atina'da düzenlenen atletizm bayramında büyük bir başarı göstermiştir. Oktay Karakulak 100 metrede, Doğan Acar 200 metre ve 400 metrede, Cahit Önel 1500 metrede ve Osman Coşgul 10.000 metrede birincilik elde etmiştir. Osman Coşgul'un 10.000 metredeki 32:19:6'lık derecesi, yeni bir Türkiye rekoru olarak kaydedilmiştir (Alpman, 1949a).

Basketbol alanında, Türkiye Millî Basketbol Takımı Avrupa Basketbol Birinciliğinde başarılı bir performans sergilemiştir. Hollanda, Suriye ve Lübnan'a karşı galip gelen millî takım, Mısır, Fransa ve Yunanistan'a karşı mağlup olmuş ve Avrupa dördüncüsü olmuştur (Alpman, 1949a).

Voleybolda, Beyoğlu spor takımı Türkiye Voleybol Birinciliğinde şampiyon olurken, Vefa ikinci ve Ankara Havagücü üçüncü sırayı almıştır (Alpman, 1949a).

Boks alanında ise Türkiye Boks Birinciliğinde çeşitli sıklaklerde birincilikler kazanılmıştır. İstanbul'dan Halit Ergönül (51 kg), İhsan Giray (54 kg), Hüsni Özarı (58 kg) ve diğler sporcular birinci olmuştur (Alpman, 1949a).

Güreş dalında, Kırkpınar Güreşleri büyük bir coşkuyla gerçekleşmiş ve farklı kategorilerde kazananlar belirlenmiştir. Küçük Boy'da Ali Yüdürtem, Orta Boy'da Hasan Sümer ve Büyük Boy'da Burhan Özkam birinci olurken, Şerif Tarya başpehlivanlık unvanını kazanmıştır (Alpman, 1949a).

Bu başarılar, Türk sporcuların uluslararası alanda yükselen performanslarını ve farklı branşlarda elde edilen dikkate değler gelişmeleri bir kez daha ortaya koymuştur (Alpman, 1949a).

4.1.1.24 Ayın Spor Hareketleri (Temmuz 1949)

1949 yılı spor etkinlikleri Türkiye'nin uluslararası başarısını gözler önüne sermiştir. İstanbul'da düzenlenen 1949 Avrupa Serbest Güreş Birincilikleri, Türk güreşçilerinin üstün performansı ile sonuçlanmıştır. Turnuva, Spor ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirilmiş; Türkiye, yedi birincilik ve bir ikincilikle toplam 23 puan toplayarak takım halinde birinci olmuştur. İsveç ikinci, İran ise üçüncü sırada yer almıştır. Türk güreşçileri, toplam 29 karşılaşmanın 15'ini tuşla, 12'sini sayı ile kazanmış ve sadece iki maçta mağlup olmuştur. Bu başarı, Türkiye'nin güreşteki uluslararası itibarını artırmıştır (Alpman, 1949b).

Futbol alanında ise Ankara’da düzenlenen Türkiye Futbol Birincilikleri, Ankaragücü’nün Galatasaray, İzmirspor ve Eskişehir Demirspor’u yenerek birinci olmasıyla sonuçlanmıştır. Ayrıca, İngiliz Queen’s Park Rangers ve Avusturya’nın Austria futbol takımları Türkiye’de çeşitli maçlar yapmış; Beşiktaş, QPR’yi mağlup ederek dikkat çeken bir performans sergilemiştir (Alpman, 1949b).

Atletizmde Halil Zıraman, Osman Coşgul ve Mustafa Batman gibi sporcular mızrak atma, 5000 metre koşu ve 200 metre engelli gibi dallarda Türkiye rekorları kırarak başarıya ulaşmıştır. Malatya’daki Çukurova Atletizm Grup Birinciliklerinde Malatya bölgesi birinci olurken, İzmir’de düzenlenen kızlar arası Türkiye atletizm yarışlarında çeşitli kategorilerde önemli dereceler elde edilmiştir (Alpman, 1949b).

Bisiklet yarışlarında ise Ankara ve İstanbul’da düzenlenen müsabakalarda Ahmet Ecesoy ve Necati birinci gelmiştir. Tüm bu etkinlikler, Türkiye’nin spor alanında hem ulusal hem de uluslararası düzeyde başarılarını sergilemiş ve sporun birleştirici gücünü yansıtmıştır (Alpman, 1949b).

4.1.1.25 Aym Spor Hareketleri (Ağustos 1949)

1949 yılındaki yazısında Alpman, Türkiye’deki spor etkinliklerinin haziran ayında atletizm merkezli olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

"Ülkedeki birçok bölgede yapılan atletizm birincilikleri sonucunda, ağustos ayında İstanbul’da yapılacak Türkiye Atletizm Şampiyonası’na katılacak atletler seçilmiştir. Bu yarışmalar sırasında İstanbul ve Ankara’da yeni Türkiye rekorları kırılmıştır; örneğin, Cahit Önel, 1000 M. ve 2000 M. gibi mesafelerde dört yeni rekor kırmıştır. Genç atletlerin gelişmesi için uygulanan küme usulü, başarılı sonuçlar doğurmuş ve bazı genç atletler kendi kümelerinin Türkiye rekorlarını kırmıştır. Ayrıca, Fransa’da yapılacak Batılı devlet orduları arasında atletizm yarışmalarına katılacak Türk ordusu atletizm takımı, Ankara’da yapılan kamp sırasında seçilmiştir" (Alpman, 1949c).

Bunun yanı sıra, Alpman diğer spor dallarındaki gelişmelere de değinmiştir:

"İstanbul’da, Amerikan denizcilerinin takımlarıyla yapılan basketbol karşılaşmalarında Galatasaray takımı tüm maçlarını kazanarak dikkat çekmiştir. İstanbul’da yapılan Türkiye Bisiklet Birinciliğinde Ali Çetiner birinci olmuştur. 150 kilometrelik yol mukavemet yarışını Eskişehir Demirspor’dan Enver Osmalı kazanmış, Türkiye Tenis Birinciliğinde ise Şefik Fenmen ve Bahtiye Musluoğlu birinci olmuştur.

Son olarak, Fransa'da yapılacak futbol karşılaşmalarına hazırlık amacıyla Türk ordusu futbol takımı için Ankara'da seçmeler düzenlenmiştir" (Alpman, 1949c).

Alpman, bu dönemdeki spor etkinliklerinin Türkiye'de büyük bir ilgiyle izlendiğini ve önemli başarıların elde edildiğini belirtmiştir (Alpman, 1949c).

4.1.1.26 Ayın Spor Hareketleri (Eylül 1949)

Alpman yazısında, "Geçen ayın spor hareketleri arasında, Türk atletizminin önemli başarıları dikkat çekmiştir." İstanbul'da yapılan Türkiye Ferdi Atletizm Birinciliklerinde Osman Coşgöl, 1500 metre koşusunda 3:58.7 ile yeni Türkiye rekoru kırarken, Cahit Önel de 5000 metre koşusunda 15:12 ile yeni bir Türkiye rekoru elde etmiştir (Alpman, 1949d).

Yazar, Türk futbolundaki gelişmeleri de vurguladı: "Türk ordu futbol takımı İstanbul'da İstanbulspor'u 7-0 yenerken, Fenerbahçe ile 2-2 berabere kalmıştır" (Alpman, 1949d).

Alpman, Türkiye Yüzme Şampiyonası'na da değindi: "Seyhan takımı, toplamda en fazla puan toplayarak Türkiye birincisi olmuştur" (Alpman, 1949d).

Yazar, İstanbul'daki uluslararası tenis turnuvasına dair şunları aktardı: "Bahtiye Musluoğlu ve Muallâ Gorodetsky çifti, kadınlar çiftlerde birincilik kazanmışlardır" (Alpman, 1949d).

Alpman, bisiklet branşındaki başarıları da belirtti: "İstanbul'da yapılan Türkiye Bisiklet Şampiyonası'nda Ali Çetiner (Seyhan) birinci olmuştur" (Alpman, 1949d).

Yazar, "Bu başarılar, Türk sporunun yükselen grafiğini ve uluslararası arenada elde ettiği başarıları yansıtmaktadır" dedi (Alpman, 1949d).

4.1.1.27 Ayın Spor Hareketleri (Ekim 1949)

Yazar, Türk atletizminin uluslararası başarılarına dikkat çekiyor. Akdeniz Atletizm Birinciliğinde Türk atletler farklı dereceler elde ederken, Torna Balcı çekiç atmada Türkiye rekorunu kırdı. Fransa'daki Ordu Atletizm Birinciliğinde Türkiye üçüncü oldu ve Osman Coşkun ile Muzaffer İskender gibi sporcular ödüller kazanarak önemli bir başarıya imza attı (Alpman, 1949e).

Futbol hazırlıkları ise hız kesmeden devam etti; İzmir ve Ankara'da özel turnuvalar düzenlendi ve Fenerbahçe ile Beşiktaş bu turnuvalarda önemli galibiyetler

aldı. Türkiye Uluslararası Tenis Turnuvası'nda ise Türk oyuncular başarı elde ederek ülke sporunu gururlandırdı (Alpman, 1949e).

Ayrıca, Doğu illerinde gençler arasında yapılan spor yarışmaları bölgesel rekabeti artırdı ve büyük bir coşku yarattı (Alpman, 1949e).

4.1.1.28 Ayın Spor Hareketleri (Kasım 1949)

Türk sporunda önemli gelişmeler yaşandı. İstanbul ve Ankara'da futbol lig maçları başladı. Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe ligde üst sıralarda yer alarak güçlü performanslar sergiledi. Yurt dışında ise Türk Ordu Futbol Takımı, Fransa'da düzenlenen Ordular arası Turnuvada ikinci olarak dikkat çekici bir başarı elde etti. Türkiye-Suriye milli futbol maçı ise Suriye'nin turnuvadan çekilmesi nedeniyle ileri bir tarihe ertelendi (Alpman, 1949f).

Basketbol branşında Türkiye, İtalya'da düzenlenen "Aldo Mairano" milletlerarası turnuvada mücadele etti. Türk basketbolcular Hollanda, İsviçre, Fransa, İtalya ve Yugoslavya gibi güçlü takımlara karşı başarılı performanslar sergileyerek turnuvayı dördüncü sırada tamamladı (Alpman, 1949f).

Atletizmde, İstanbul'da düzenlenen maratonda Şevki Koç, yeni bir Türkiye rekoru kırarak önemli bir başarıya imza attı. Çekiç atma branşında ise Torna Balcı, 49.04 metre ile kendi rekorunu yenileyerek atletizmdeki yükselişini sürdürdü (Alpman, 1949f).

Boks branşında da önemli karşılaşmalar gerçekleşti. Gençlerbirliği ve Galatasaray boks takımları arasında yapılan karşılaşmalarda, Gençlerbirliği 51, 54 ve 67 kilolarda galip geldi. Ayrıca, İzmir'deki "Millî Eğitim Mükâfatı" boks turnuvasında İstanbul ve Ankara boksörleri birçok sıklıkta birincilik kazandı (Alpman, 1949f).

Bisiklet sporunda Ankara'da düzenlenen bölgelerarası yarışta Sadık Şen, yarışı 2 saat 30 dakikada tamamlayarak birinci oldu ve büyük bir başarı elde etti (Alpman, 1949f).

Bu gelişmeler, Türk sporunun farklı branşlarda ulusal ve uluslararası düzeydeki başarısını gözler önüne sermiştir (Alpman, 1949f).

4.1.1.29 Ayın Spor Hareketleri (Aralık 1949)

Cemal Alpman, 1949 yılında yayımladığı yazısında Kasım ayında Türkiye'deki spor etkinliklerine dair önemli ayrıntılar vermiştir. Türkiye ile Suriye arasında oynanan

futbol maçına ilişkin şu değerlendirmeyi yapmıştır: "Kasım ayında Türkiye, Suriye ile önemli bir futbol maçı yaptı ve millî takım, maçı 7-0'lık farklı bir skorla kazandı; ancak maç, Suriye'nin zayıf performansından dolayı beklenen seviyede rekabetçi geçmedi. Maç, Türk millî takımının oyuncu seçim ve hazırlıklarında eksiklikler olduğunu gösterdi; yeni ve genç oyuncuların daha fazla değerlendirilmesi gerektiği düşünüldü. Ayrıca, Türk futbolunun uluslararası alandaki itibarını olumsuz etkileyebilecek disiplinsiz hareketlere yer verildi, özellikle bir oyuncu hakemden ihtar aldı" (Alpman, 1949g).

İstanbul ve Ankara liglerine dair de bilgiler sunmuştur: "İstanbul'daki futbol liginde Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray sırasıyla ilk üçte yer alırken, Ankara'da Gençlerbirliği liderliğini sürdürdü" (Alpman, 1949g).

Alpman, İskenderun'daki futbol maçlarının yanı sıra atletizm yarışlarına da değinmiştir: "İskenderun'da, İngiliz futbolcuları ile Hatay karması arasında yapılan maçta Hatay, 3-2 galip geldi, ikinci karşılaşmada ise İskenderun Tümen güçleri 1-0 kazandı. Atletizmde, Ankara'da yapılan fakülteler arası yarışlarda Yüksek Beden Eğitimi Enstitüsü birinci, Harp Okulu ikinci oldu; ayrıca, Türkiye rekoru kıran 4x1500 metre bayrak koşusu dikkat çekti. Türkiye'deki ilk maraton hazırlık yarışları başarılı bir şekilde yapıldı; çeşitli şehirlerde koşulan 15 km'lik yarışlarda kazananlar belirlenmiş oldu" (Alpman, 1949g).

Türk boks takımının İspanya ile yaptığı karşılaşmaya ilişkin ise şu tespitlerde bulunmuştur: "Kasım ayının öne çıkan bir diğer olayı, Türkiye'nin İspanya ile yaptığı boks maçıdır; Türkiye millî boks takımı, 5-3'lük skorla mağlup oldu. İspanyol boksörlerinin daha teknik ve deneyimli olduğu, ancak Türk boksörlerinin gösterdiği dayanıklılıkla gurur duyulabileceği bir karşılaşma oldu. Boks maçları, Türk sporcularının gelişmesi için önemli dersler çıkarmalarına vesile olurken, gelecekteki karşılaşmalar için daha iyi bir hazırlık gerektiği vurgulandı" (Alpman, 1949g).

4.1.1.30 Ayın Spor Hareketleri (Ocak 1950)

1950 Kasım ayında Türkiye'de spor dünyası, futbol, güreş, atletizm, basketbol ve boks gibi branşlarda önemli müsabakalar ve başarılarla öne çıktı (Alpman, 1950a).

1. Futbol: İstanbul'un güçlü kulüpleri Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş, Avusturya'nın Viyana takımıyla karma maçlar yaptı. Ancak, Türk takımları genel olarak disiplinsizlikten kaynaklanan sorunlar nedeniyle zorluk yaşadı.

2. Güreş: İstanbul Güreş Kulübü, İsveçli rakiplerine karşı serbest ve grekoromen güreş müsabakalarında 3-2 ve 6-2 mağlup oldu. Ancak, üçüncü karşılaşmada 5-3'lük galibiyetle geri dönüş yaptı.

3. Atletizm:

- Bölgesel kır koşularında Sümerspor (Çukurova), Ankaragücü (Ankara) ve Demirspor (Eskişehir) şampiyonluk elde etti.
- Maraton hazırlık koşularında Mustafa Kaplan (Ankara) 1 saat 29 dakika 37 saniyelik dereceyle birinci olurken, Migripler (İstanbul) 1 saat 34 dakika 27 saniyeyle ikinci oldu.
- Atma branşlarında:
 - Emin Toksöz: Gülle atmada birinci,
 - Balcı Tamer: Çekiç atmada birinci,
 - Halil Zıraman: Mızrak atmada birinci,
 - Çelil Uçar: Disk atmada birinci oldu.

4. Basketbol:

- Ankara'da düzenlenen turnuvalarda Harp Okulu ve Galatasaray, başarılı sonuçlar elde etti.
- Mülkiyeliler Birliği ve Gençlerbirliği, sırasıyla ikinci ve üçüncü sırayı aldı.

5. Boks: Türkiye, İspanya'ya karşı yaptığı ikinci boks karşılaşmasını 4-3'lük skorla kazanarak önemli bir zafer elde etti (Alpman, 1950a).

Bu gelişmeler, Türk sporcularının bireysel ve takım bazında sergilediği başarılarla kasım ayının hareketli geçtiğini ve Türkiye sporunun farklı branşlarda ilerleme kaydettiğini ortaya koymaktadır (Alpman, 1950a).

4.1.1.31 Ayın Spor Hareketleri (Şubat 1950)

Şubat ayında Türkiye'nin spor sahasında oldukça hareketli günler yaşandı. Güreşte, Fransız takımlarının İstanbul ve Ankara'da düzenlenen temsili karşılaşmaları büyük bir ilgiyle takip edildi. İstanbul'daki maçlarda Fehmi Büyükmutlu ve Halil Kaya

gibi Türk güreşçiler rakiplerini tuşla yenerken, Yahya Kalkan güçlü Fransız güreşçi Chesneau'ya yenildi. Ankara'da yapılan müsabakalarda ise Türk güreşçileri üstün bir performans sergileyerek Fransız takımını 8-0 gibi farklı bir skorla mağlup etti. Fransız ekibi bu yenilgiyi centilmence kabul etti. Ayrıca, İstanbul'da düzenlenen üniversiteler arası greko-romen güreş turnuvasında Tıp Fakültesi ve Deniz Koleji birincilik elde ederek dikkat çekti (Alpman, 1950b).

Kayak sporunda Türk kayak takımı, İtalya ve Fransa'da düzenlenen uluslararası yarışmalara katıldı. İtalya'da Muzaffer Demirkan 31. sırada yer alırken, Fransa'da yapılan yarışmalarda Türk takımı takım sıralamasında dördüncü oldu. Ayrıca, Muzaffer Demirkan büyük slalom yarışında 20. sırada yer alarak önemli bir başarı elde etti (Alpman, 1950b).

Futbol alanında, Viyana'nın First Wien takımı Türkiye'yi ziyaret etti. İstanbul'daki maçlarda Beşiktaş, Ankara'daki karşılaşmalarda ise Gençlerbirliği başarılı sonuçlar alarak dikkat çekti (Alpman, 1950b).

Atletizmde, Sakarya ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen kır koşularında İstanbul'dan Nuri Öksüzalp ve İzmir'den Hüseyin Kul birincilik kazandı. Ankara'da yapılan yüksekokul ve fakülteler arası kır koşusunda ise Yüksek Beden Eğitimi Enstitüsü takım yarışmasında birinci oldu (Alpman, 1950b).

Basketbolda, İstanbul Teknik Üniversitesi'nin düzenlediği Mühendis Kupası büyük heyecan yarattı. Turnuvada Galatasaray birinci, Harp Okulu ikinci, Teknik Üniversite ise üçüncü sırayı aldı (Alpman, 1950b).

Şubat ayı boyunca gerçekleşen bu olaylar, Türk sporunun hem ulusal hem de uluslararası düzeyde önemli bir ilerleme kaydettiğini bir kez daha ortaya koydu (Alpman, 1950b).

4.1.1.32 Ayın Spor Hareketleri (Mart 1950)

1950 Şubat ayında Türkiye'de spor alanında önemli olaylar yaşandı. İtalya'dan gelen boksörler, İstanbul ve Ankara'da Türk sporcularla karşı karşıya geldi. Ancak, özellikle İstanbul'daki maçlarda, seyircilerin hakem kararlarına tepkisi taşkınlıklara neden oldu. Türk boksörlerinin yenilgileri protesto edilirken, bazı karşılaşmalarda hakemlere yönelik çirkin davranışlar gözlemlendi (Ülkü, 1950).

Mart ayında gerçekleştirilen güreş karşılaşmalarında, Türk güreşçileri Roma takımına karşı önemli bir mağlubiyet aldı. Buna rağmen, Ankara takımı aynı rakipleri 7-1 gibi net bir skorla yenmeyi başardı. şubat sonunda İstanbul'da düzenlenen Türkiye Greko-Romen Güreş şampiyonası ise, İstanbul, Ankara, Aydın ve Balıkesir gibi şehirlerden gelen sporcuların dikkat çekici başarılarına sahne oldu (lk, 1950).

Atletizmde, Pakistan'da düzenlenen İşlam Olimpiyatları'na katılan dört Türk atlet, 800 metre, 5000 metre, 10.000 metre, çekik atma ve mızrak atma branşlarında birincilik kazandı. Bu zaferler, Türk sporcuların uluslararası arenadaki etkinliğini artırdı. Ayrıca, Ankara'da gerçekteşirilen Kapalı Alan Türkiye Atletizm Birinciliklerinde, Balıkesirli Yılmaz Oktay gülle atmada, Mahir Araz ise yüksek atlamada birinci oldu (lk, 1950).

Türkiye Kır Koşusu Birinciliklerinde İzmir Bölgesi şampiyon olurken, Denizli ikinci, Manisa ise üçüncü sırada yer aldı. Bu gelişmeler, Türk sporunun elde ettiği başarıları ve artan ilgiyi gözler önüne sererken, spor kültürünün toplum genelinde daha da yaygınlaştığını gösterdi (lk, 1950).

4.1.1.33 Ayın Spor Hareketleri (Nisan 1950)

1950 Mart ayında Türkiye, Stockholm'de düzenlenen Dünya Greko-Romen Güreş şampiyonası'na güçlü bir kadroyla katıldı. Takım, Ali Yücel, Halil Kaya, Mehmet Oktav, Tevfik Yüce, Cell Atik, Ali zdemir, Muharrem Candaş ve Adil Candemir gibi isimlerden oluşuyordu. Türkiye, şampiyonada 1 birincilik, 4 ikincilik ve 2 üçüncülükle genel sıralamada ikinci oldu (Alpman, 1950c).

- Ali Yücel (52 kg): İşveçli rakibine son dakikalarda yenilerek ikinci oldu.
- Halil Kaya (57 kg): Mısırlı rakibine mağlup olarak dünya ikincisi oldu.
- Mehmet Oktav (62 kg): Olimpiyat şampiyonu unvanıyla katıldığı şampiyonada erken elenerek hayal kırıklığı yarattı.
- Tevfik Yüce (67 kg): İlk dünya şampiyonasında üçüncü oldu.
- Cell Atik (73 kg): Mücadele ettiği düşük seviyedeki rakiplerine rağmen ikinci sırada yer aldı.
- Ali zdemir (79 kg): İşveçli rakibe yenilerek dünya ikincisi oldu.

- Muharrem Candaş (87 kg): Türkiye'nin bu şampiyonadaki tek birinciliğini kazandı.
- Adil Candemir: İlk kez ağır sıklette mücadele ederek üçüncü oldu (Alpman, 1950).

Aynı ay içinde düzenlenen Millî Eğitim Kupası Futbol Turnuvası, İstanbul, Ankara ve İzmir takımlarını karşı karşıya getirdi. Turnuvanın şampiyonu Galatasaray oldu (Alpman, 1950c).

Türkiye Kayak Şampiyonası, çeşitli bireysel ve takım başarılarına sahne oldu. Kerami Sakarya ve Osman Yüce bireysel yarışlarda birincilik elde ederken, Erzurum takımı 4x10 km bayrak yarışında şampiyon olarak dikkat çekti (Alpman, 1950c).

Mart ayı boyunca gerçekleşen bu önemli etkinlikler, Türkiye'nin spor alanında hem yerel hem de uluslararası düzeyde sergilediği performansı gözler önüne serdi (Alpman, 1950c).

4.1.1.34 Ayın Spor Hareketleri (Mayıs 1950)

Dünya Greko-Romen Güreş Şampiyonası (Mart 1950) Türkiye, bu şampiyonada 1 birincilik, 4 ikincilik ve 2 üçüncülük elde ederek genel sıralamada 2. sırada yer aldı (Alpman, 1950d).

Millî Eğitim Kupası Futbol Turnuvası, Nisan ayında İstanbul, İzmir ve Ankara kulüpleri arasında düzenlendi. İstanbul kulüpleri bu turnuvada öne çıkarken, Galatasaray'ın şampiyon olacağı tahmin edildi. Ancak, genel olarak Türk futbolunun bu yıl kalite olarak geride olduğu ve Dünya Futbol Birinciliğine katılımın iptal edildiği belirtildi. Hava Kuvvetleri Futbol Turnuvası, Ankara'da gerçekleştirildi. Eskişehir Hava Gücü şampiyon olurken, Balıkesir Hava Gücü ikinci, Ankara Hava Gücü üçüncü oldu (Alpman, 1950d).

Uluslararası İstanbul Basketbol Turnuvası'na İtalya, Fransa, İspanya ve Mısır takımları çeşitli nedenlerle katılamadı. Turnuva, Türkiye, Lübnan ve Suriye takımları arasında gerçekleşti. Türkiye birinci, Lübnan ikinci, Suriye ise üçüncü oldu. Yüksek Okullar ve Üniversiteler Arası Türkiye Basketbol Birinciliğinde İstanbul Teknik Üniversitesi birinci olurken, İstanbul Fen Fakültesi ikinci, Siyasal Bilgiler Fakültesi üçüncü sırada yer aldı. Ayrıca, Genç Küme Türkiye Basketbol Birinciliğinde

Beyoğluspor şampiyon olurken, Fenerbahçe ikinci, Gençlerbirliği ise üçüncü oldu (Alpman, 1950d).

Türkiye Maraton Şampiyonası, İzmir-Urla yolunda gerçekleştirildi. Peyzat Akdeniz (Eskişehir), 2 saat 48 dakika 52 saniyelik derecesiyle şampiyon oldu. Mustafa Kaplan (Ankara) ikinci, Mehmet İkigül (Adana) ise üçüncü sırada yer aldı. Zonguldak'ta düzenlenen atletizm yarışmalarında, 4x1 mil Bayrak Koşusunda İstanbul'dan bir takım, 19 dakika 06 saniye ile Türkiye rekoru kırdı (Alpman, 1950d).

1950 Türkiye Boks Şampiyonası Ankara'da yapıldı ve İstanbul boksörleri genel olarak üstünlük sağladı. İstanbul, 12 puanla birinci olurken, Ankara 4 puanla ikinci, Kocaeli ise 2 puanla üçüncü oldu. Öne çıkan sporcular arasında sinek ağırlıkta Recep Özkutlu (İstanbul), horoz ağırlıkta Doğan Karaca (Ferdî), ve tüy ağırlıkta Hüsnü Özdemir (İstanbul) yer aldı (Alpman, 1950d).

1950 yılı, futbol ve boks gibi branşlarda teknik eksiklikler ve organizasyonel sorunların dikkat çektiği bir yıl oldu. Ancak, atletizm ve basketbol gibi branşlarda kaydedilen başarılar, Türkiye'nin spor sahasında önemli adımlar attığını göstermektedir (Alpman, 1950d).

4.1.1.35 Ayın Spor Hareketleri (Haziran 1950)

Cemal Alpman, mayıs ayında Türkiye'de gerçekleşen önemli spor organizasyonlarını ve elde edilen başarıları şu şekilde özetlemiştir:

Mayıs ayında Türkiye'de birçok dikkat çekici futbol karşılaşması yapılmıştır. Türkiye ile İran milli takımları arasında oynanan maçta Türkiye, genç oyuncuların oluşan bir kadroyla İran'ı 6-1 mağlup etmiştir. Bu karşılaşmada milli takımın kadrosunda Turgay Şeren, Naci Özkaya, İsmet Berberoğlu, Kâmil Ekin, Galip Haktanır, Muzaffer Tokaç, İsfindiya Açıksöz, Erol Kerkin, Reha Eken, Lefter Küçükandonyadis ve Halit Defingör gibi genç oyuncular yer almıştır. İngiliz kulüplerinden Sunderland, Beşiktaş'ı 3-0, Genç Milli Takımı 2-1 ve Galatasaray'ı 4-3 mağlup ederken, Fenerbahçe de Sunderland karşısında 3-0'lık bir yenilgi almıştır. Hull City de Türkiye'ye gelerek Demirspor'u 4-0 ve Gençlerbirliği'ni 3-1 mağlup etmiştir. Türkiye'nin ordu futbol takımı ise Roma'da İtalya'ya karşı oynadığı maçta güzel bir oyun sergilemesine rağmen 3-0 yenilmiştir (Alpman, 1950e).

Beşiktaş, Amerika turnesi kapsamında üç maç oynamış, New York'u 5-3 yenmiş, Full River ile 1-1 berabere kalmış ve Chicago'yu 5-2 mağlup etmiştir. Millî Eğitim

Mükâfatı Futbol Turnuvası'nda Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş şampiyonluk maçlarını kazanmış ve sıralamada üst sıralarda yer almıştır. Türkiye Futbol Birinciliği için düzenlenen grup maçlarında İzmit Kâğıtspor, Türkiye Futbol Birinciliğine katılma hakkı kazanmıştır (Alpman, 1950e).

Atletizm alanında, Türkiye atletizm takımı Avusturya'ya karşı yapılacak maç için seçmelerini tamamlamış ve birçok sporcu yeni rekorlar kırarak kadroya dâhil edilmiştir (Alpman, 1950e).

Voleybolda, Beyoğluspor Türkiye Voleybol Şampiyonası'nda birinci, Galatasaray ikinci ve Gençlerbirliği üçüncü olmuştur. Ayrıca, Ulus Kupası Voleybol Şampiyonluğu Yüksek Beden Eğitimi Enstitüsü tarafından kazanılmıştır (Alpman, 1950e).

Basketbol alanında, Galatasaray ve İstanbul karma takımları Lübnan ve Suriye'de başarılı maçlar oynayarak galibiyetler elde etmişlerdir (Alpman, 1950e).

Teniste ise Bahtiye Musluoğlu, Paris'te düzenlenen uluslararası tenis turnuvasının ikinci turunda Fransız tenisçi Larousse'u mağlup etmiş ancak üçüncü turda elenmiştir (Alpman, 1950e).

Bu gelişmeler, Türk sporunun farklı branşlarda elde ettiği ilerlemeyi ve uluslararası alanda sergilediği başarıları yansıtmaktadır (Alpman, 1950e).

4.1.2. Halkevlerinde Spor Eğitimleri Yazıları

4.1.2.1. Halkevleri Yıldönümünde Spor Şubesi- Necip Ali Bey'in Nutku

Siyasetçi ve Hukukçu Necip Ali Bey, Halkevlerinin spor şubeleri, yerel spor kulüplerine destek sağlamak ve millî spor hareketlerini yeniden canlandırmak amacıyla faaliyet göstermektedir. Ayrıca, denizcilik ve avcılık gibi sporların gelişmesine de katkı sağlamayı hedeflemektedirler. Spor şubesinde 2944 kişi çalışmakta ve millî terbiyenin önemi doğrultusunda belirlenen hedeflere ulaşmak için çaba sarf edilmektedir (Küçüka, 1933).

4.1.2.2. Halkevinde Kış Sporları

Zehra Cemal, spor ve jimnastik arasındaki farkları vurgulayarak, sporun genellikle güçlü ve sağlıklı bireyler için uygun olduğunu, buna karşın jimnastiğin herkesin yapabileceği bir faaliyet olduğunu belirtmiştir. Jimnastiğin, beden estetik ve

fonksiyonel gelişimini hedeflediğini, sporun ise daha çok kuvvet ve dayanıklılığı artırmaya yönelik bir etkinlik olduğunu ifade eder. Türkiye’de spor ve jimnastik faaliyetlerine olan ilginin ve katılımın düşük seviyelerde olduğunu, bunun halkın bu konudaki bilinç eksikliğinden kaynaklandığını söyler. Halkevlerinin, bu eksikliği gidermek için halkı bedensel faaliyetlere teşvik etmeye yönelik adımlar attığını ifade etmektedir. Zehra Cemal, bedensel hareketin günlük bir alışkanlık haline gelmesi gerektiğini, sadece yılın bir günü veya kısa süreliğine yapılmasının yeterli olmayacağını savunur. Hareketsizliğin zayıflık ve sağlık sorunlarına neden olduğunu belirterek, herkesin düzenli hareket etmesinin önemini vurgular. Kadınları da bu konuda harekete geçmeye çağırır ve sporun bir lüks değil, sağlık için temel bir ihtiyaç olduğunu ifade eder (Cemal, 1936).

4.1.2.3. Halkevleri Spor Şubeleri Nasıl Çalışmalıdır?

Rahmi Apak’ın 1938 tarihli yazısında, Halkevleri spor şubelerinin nasıl çalışması gerektiği üzerine yapılan incelemede, Halkevlerinin sporla ilgili yükümlülükleri detaylandırılmıştır. Apak, Halkevlerinin spor faaliyetlerinin Türk Spor Kurumu’nun denetiminde olması gerektiğini belirtmiştir, çünkü bu kurum sporun sevk ve idaresini üstlenmektedir. Ancak, Halkevlerinin spor şubelerinin görevleri net bir şekilde belirlenmiştir. Halkevleri, spor kulüplerine yardımcı olmakla yükümlü kılınmış, bu kulüplerin gelişmesine ve federe edilmemiş kulüpleri federasyona kabul etmeye yönlendirilmesine katkı sağlamalıdır. Ayrıca, kulüplerin kurulmasına ve gençlerin spor kulüplerine katılmalarını teşvik etmeye çalışacaklardır (Apak, 1938).

Halkevi spor şubesinin asli görevi, spor kulübü kurmaktan çok, bu kulüpleri indirekt olarak desteklemek olacaktır. Apak’a göre, Halkevleri spor şubeleri, kulüpleri kurduktan sonra bu kulüpleri benimseme yetkisine sahip değildir. Halkevi’nin görevi, spor kulübü kurduktan sonra sınırlı kalır, kulübün faaliyetlerini raporlarına dahil edemez. Ayrıca, Halkevi spor şubelerinin görevleri arasında; beden hareketleri, ritmik jimnastik, artistik danslar ve toplu gezintiler yaptırmak gibi geniş bir yelpazeye yayılan faaliyetler bulunmaktadır (Apak, 1938).

Her Halkevi’nin bir kapalı jimnastik salonu ve açık jimnastik alanı sağlaması gerektiği vurgulanarak, bu aktivitelerin teknik ve sıhhi kaidelerine uygun olarak uzman öğretmenler tarafından yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir. Halkevleri, spor ve jimnastik gösterilerini canlı ve kütleli bir şekilde düzenlemeyi teşvik etmelidir (Apak, 1938).

Halkevi spor şubeleri, gençlere ve yaşlılara yönelik jimnastik ve spor faaliyetlerini düzenleyerek, beden terbiyesi çalışmalarına büyük önem vermelidir. Bu faaliyetlerin “yararlı ve düzenli” bir biçimde yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Apak, Halkevleri spor şubelerinin gençliği sporla tanıştırmak, halkın ilgisini çekmeye çalışması gerektiğini vurgulamaktadır (Apak, 1938).

4.1.2.4. Halkevlerinde Basit Spor Tesisleri

Şinasi Şahingiray, Halkevlerinin vatandaşlara sanat ve kültürün yanı sıra spor yapma imkânları da sunması gerektiğini ifade eder. Halkevlerinin, bir spor kulübü olmamakla birlikte, spor yapmak isteyen herkese bu olanağı sağlaması gerektiğini vurgular. Spor tesislerinin büyük bütçeler gerektiren stadyum ve kapalı salonlar yerine, daha küçük, basit ve herkesin kullanımına açık alanlar olması gerektiğini belirtir. Apak, bu tesislerin yalnızca belli bir zümrenin değil, çevredeki tüm vatandaşların hatta yabancıların bile faydalanabileceği yapılar olması gerektiğini ifade eder. "Bir voleybol sahası yapmak, yalnızca bir ağ ve toptan ibaret masraflarla mümkündür ve gençleri hem eğlendirir hem de harekete geçirir" (s. 499). Voleybol sahası için önerdiği ölçüler, 10x20 metre olup ihtiyaç halinde daha küçük veya büyük şekilde ayarlanabilir (Şahingiray, 1938).

Basketbol sahalarının ise azami ölçülerinin 28.65x15.24 metre, asgari ölçülerinin ise 18.29x10.67 metre olduğu belirtilir. İlkokul öğrencileri için 18.29x12.19 metre, ortaokul öğrencileri için 22.86x14.63 metre ve lise öğrencileri için 25.60x14.63 metre ölçüleri önerilir (Şahingiray, 1938).

Tenisin cazip ve faydalı bir spor olmasına rağmen, saha bakımının maliyeti nedeniyle yaygınlaşamadığını ifade eder. Tesislerin kuzey-güney doğrultusunda, gölge etkisi olmayan açık alanlarda kurulmasının önemine dikkat çeker. "Saha zemini sıkı toprak olmalı ve toz yapmaması için sulanarak silindirlenmelidir" (Şahingiray, 1938).

Ayrıca, spor sonrası gençlerin terli kalmaması için soyunma ve duş alanlarının yapılmasının gerekli olduğunu savunur. Kapalı oyun alanlarına ilişkin değerlendirmelerinin ise bir sonraki yazıda yer alacağını belirtir (Şahingiray, 1938).

4.1.2.5. Halkevlerinde Basit Spor Tesisleri

Şinasi Şahingiray'ın 1938 tarihli yazısında, Halkevlerinin spor salonları kurarak gençlerin ve halkın beden terbiyesi ile oyun ihtiyaçlarını karşılaması gerektiği üzerinde duruluyor. Halkevleri, her yaş grubundan yurttaşlar için bir buluşma ve dinlenme

merkezi olarak tanımlanırken, spor ve kültürel faaliyetlerin bir arada sunulmasının önemine dikkat çekiliyor (Şahingiray, 1938).

Yazar, özellikle kış aylarında spor yapma ihtiyacının daha zor ve maliyetli hale geldiğini belirterek, Halkevlerinin düşük maliyetlerle kapalı spor salonları kurabileceğini ifade eder. Bu salonların, “genellikle bodrum katlarında ya da mevcut salonların altlarında yapılabileceği, ancak ısı ve havalandırma gibi temel ihtiyaçların mutlaka sağlanması gerektiği” vurgulanır. Yazar, spor salonlarının zemin, soyunma odaları, duşlar, spor aletleri ve sağlık hizmetleri gibi donanımlara sahip olması gerektiğini belirtir (Şahingiray, 1938).

Şahingiray, “Temsil salonlarının spor salonu olarak kullanılabileceği ya da tamamen bağımsız spor salonlarının inşa edilebileceği” gibi önerilerde bulunur. Bu tür tesislerin, özellikle küçük kasaba ve şehirlerde gençlerin sağlıklı bir şekilde vakit geçirebileceği önemli bir alan haline geleceğini ifade eder. Halkevlerinin ekonomik koşullarla sınırlı olduğuna değinen yazar, mevcut alanların en verimli şekilde kullanılması gerektiğini savunur (Şahingiray, 1938).

Son olarak, bu girişimlerin devletin spor politikalarına katkı sağlayacağını ve halkın sporla tanışmasına imkân vereceğini dile getirir. “Spor salonları, kültürel ve sanatsal etkinliklerle birleştğinde topluma önemli faydalar sağlar” ifadesiyle, sporun bireysel ve toplumsal gelişimdeki rolü bir kez daha vurgulanır (Şahingiray, 1938).

4.1.2.6. Halkevlerinde Beden Terbiyesi

Nizamettin Kırşan’ın 1939 tarihli yazısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin 1938 Haziran’ında kabul ettiği Beden Terbiyesi Kanunu’nun, yurttaşların fiziksel ve moral gelişimini desteklemek amacıyla spor ve beden hareketlerini teşvik etmeyi hedeflediği belirtilmektedir. Yazar, Halkevlerinin bu bağlamda önemli bir role sahip olduğunu vurgular (Kırşan, 1939).

Halkevlerinin belirli programlar çerçevesinde jimnastik, eskrim, güreş, yürüyüş, salon oyunları ve milli rakslar gibi etkinlikler düzenleyebileceğini ifade eden Kırşan, spor faaliyetlerinin yerel spor kulüplerine yardım etmeye ve sporun yayılmasına hizmet etmeye odaklanması gerektiğini söyler. Halkevlerinin spor kollarının, “spor kulüplerine yardım etmek, eksik tesis ve imkanları sağlamak ve sporun yayılmasına hizmet etmek gibi vazifelerle bağlı olduğu” özellikle vurgulanır (Kırşan, 1939).

Ayrıca, Kırşan, Halkevlerinin sporun gelişimine katkı sağlamak için jimnastik ve güreş gibi faaliyetleri yaygınlaştırması gerektiğini ifade eder ve bu tür girişimlerin yerel sporun güçlenmesine katkıda bulunacağını belirtir (Kırşan, 1939).

4.1.2.7. Halkevleri ve Memleket Sporü

Nüzhet Abbas, Türkiye'deki beden terbiyesi ve spor çalışmalarını ele alırken, Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü'nün, mektep içi ve dışı sporları ayırarak bu alanlarda gelişim sağlamayı hedeflediğini belirtmiştir. Yazar, memlekette sporun yayılabilmesi için eğitim kadrosu, spor alanları ve uygun malzemeler gibi temel şartların sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca Halkevlerinin sporun teşvikinde önemli bir rol oynayacağını, spor eğitimi ve etkinliklerinde Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü ile iş birliği yapacaklarını ifade etmektedir. Halkevlerinin, gençleri eğitmek, sporcu yetiştirmek ve çeşitli etkinliklerde yer almak için faaliyet gösterirken, güreş gibi geleneksel sporlara özel önem vereceğini ve güreşin köylerde yayılması için Halkevlerinin girişimlerinin beklenmesi gerektiğini dile getirmiştir. Bu çalışmaların, sporu yaymak ve halk arasında sevdirek toplumun sağlığını artırmak için büyük önem taşıdığına dikkat çekilmektedir (Abbas, 1939).

4.1.2.8. Halkevlerimiz ve Memleket Sporü

Nüzhet Abbas'ın "Halkevlerimiz ve Memleket Sporü" başlıklı yazısında, Halkevlerinin spor faaliyetleri değerlendirilirken, yazarın kendi görüşlerini tartışmaya açık bir şekilde sunduğu görülmektedir. Abbas, spora dair düşüncelerini aktarırken, her bir spor dalını ayrı ayrı ele alır ve Halkevlerinin bu alanlardaki rolüne dair önerilerde bulunur (Abbas, 1939).

Yazıda ilk olarak, iskrim (eskrim) sporu ele alınır ve bu sporun fiziksel ve estetik faydalarına dikkat çekilir. Eskrim, çabukluk, ahenk ve zarafeti en iyi şekilde temin eder. Ancak yazar, eskrimin halk arasında futbol kadar yaygınlaşamayacağını vurgular. *"İskrim için malzeme ve antrenör lazımdır. Hangi Halkevi bunu yapabilir?"* diyerek, Halkevlerinin bu alandaki kaynak eksikliğine işaret eder (Abbas, 1939).

Jimnastik, yazının bir diğer önemli konusudur. Abbas, bu sporun sağlık ve kuvvet açısından temel bir rol oynadığını ifade eder. Jimnastik, her şeyden önce sıhhat, kuvvet ve güzelliğı temin eder. Ancak, aşırıya kaçıldığında zararlı olabileceğini de belirtir. İhtiyaçtan fazla jimnastik, bazı yerlerde, mesela köylerde istenmeyen tesirler

yapabilir. Halkevlerinin bu sporun yaygınlaşması için öğretmen ve malzeme gibi altyapı eksiklerini gidermesi gerektiğine dikkat çeker (Abbas, 1939).

Yazar, yürüyüş ve gezileri de doğal ve faydalı sporlar olarak tanımlar. Yürüyüşler ve geziler, hiçbir masraf istemeyen, her yaşa uygun bir spor şeklidir. Özellikle kırsal alanlara düzenlenen gezilerin köylülerle etkileşim açısından da faydalı olacağını belirtir. Köy gezileri, köylülerle karşılıklı faydayı esas alan bir anlayışla yapılmalıdır (Abbas, 1939).

Kapalı alanlarda yapılan sporlar konusunda Abbas, basketbol ve voleybol gibi oyunların yaygınlaştırılabileceğini ifade eder. Salon oyunları, az masrafla ve kolaylıkla yapılabilir. Basketbol, voleybol gibi oyunlar, Halkevlerinde gençlerin ilgisini çekecektir. Ancak yüzme ve tenis gibi sporların yaygınlaştırılması için büyük merkezlere ihtiyaç duyulduğunu vurgular (Abbas, 1939).

Sonuç olarak Abbas, Halkevlerinin sporu teşvik etmesi için uzun vadeli bir program hazırlaması gerektiğini savunur. Halkevleri, gençliği terbiye etmek ve spor sahasında rehberlik yapmak için uzun bir programa ihtiyaç duyar. Böyle bir programın başarıyla uygulanmasının memleket sporuna önemli katkılar sağlayacağına inanır. Bu program, memleket sporuna ciddi bir hamle kazandıracaktır (Abbas, 1939).

4.1.2.9. Halkevlerinde Spor

Halkevlerinin spor faaliyetlerine dair 1939 yılı raporları, Ş. Gürol tarafından ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Adana Halkevi, 786 üyesiyle spor alanında geniş imkanlara sahipken, sadece tenis faaliyeti öne çıkmış, diğer spor dallarına yeterince önem verilmediği eleştirilmiştir. Afyon Halkevi, futbol ve güreş gibi alanlarda ilerleme kaydetmiş, üyelerinden biri güreşte birincilik kazanmıştır. Antalya Halkevi'nde futbol, tenis ve voleybol çalışmaları devam etmiş, ancak su sporlarına yeterince yer verilmediği belirtilmiştir. Akşehir Halkevi, su sporları, avcılık ve voleybol gibi faaliyetlerde bulunmuş, bu yönüyle örnek bir Halkevi olarak görülmüştür. Arapkir Halkevi, imkanlar dahilinde spor yapıldığını belirtmiş, ancak detaylı bilgi verilmediği için potansiyelinin tam anlaşılamadığı vurgulanmıştır (Gürol, 1939).

Gürol, raporlarda kadın üyelerin spor faaliyetlerine katılımının azlığına dikkat çekmiş ve bu durumun devrim ilkeleriyle çeliştiğini ifade etmiştir. Ayrıca, modern spor anlayışının yaygınlaştırılması ve Halkevlerinin beden terbiyesi bölgeleriyle daha sıkı iş birliği yapması gerektiği belirtilmiştir. Türk kızlarının okullarda spor yaparken

Halkevlerinde yer almamasının bir eksiklik olduğu eleştirilmiştir. Halkevlerinde sporun, sadece bir gösteriş unsuru değil, toplumsal bir ihtiyaç olarak ele alınması gerektiği vurgulanmıştır (Gürol, 1939).

Behçet Kemal Çağlar, Ş. Gürol ile aynı başlık altında kaleme aldığı yazısında Halkevlerindeki spor faaliyetlerini değerlendirerek çeşitli eksikliklere ve çözüm önerilerine yer vermiştir. Sporun bir lüks değil, toplumun hayatî bir ihtiyacı olduğunu vurgulayan Çağlar, “*Biz birkaç yüz şampiyon değil; sıtmasız ve gürbüz milyonlar istiyoruz*” ifadeleriyle sporun halk sağlığı açısından önemini öne çıkarmıştır (Çağlar, 1939).

Çağlar, birçok Halkevi’nin spor faaliyetlerini yalnızca futbolla sınırlı tutmasını eleştirirken, spor anlayışının her bölgenin iklim ve kültürüne uygun şekilde genişletilmesi gerektiğini savunmuştur. Deniz kenarındaki Halkevlerinde denizcilik faaliyetlerinin yok denecek kadar az olduğunu belirterek, “*Denizi fethetmiş, sonra arkasını dönüp oturmuş bir millet*” ifadesiyle eleştirilerini dile getirmiştir (Çağlar, 1939).

Millî ve mahallî sporların canlandırılmasını öneren Çağlar, Bergama Halkevi’nin cirit ve kalkan gibi geleneksel sporları ihya girişimini örnek göstermiştir. Kadınların spor faaliyetlerinden yeterince yararlanmadığını ifade ederek, Halkevlerinin bu konuda daha fazla çaba göstermesi gerektiğini belirtmiştir. Spor faaliyetlerinin halkın ihtiyaçlarına ve faydasına göre düzenlenmesinin önemine vurgu yapan Çağlar, yazısını bu öneriler ışığında sonlandırmıştır (Çağlar, 1939).

4.1.2.10. Halkevleri ve Spor Kulüpleri

Ş. Gürol’un 1939 tarihli Ülkü Mecmuasında (s. 608-614) yayımlanan yazısında, Halkevleri ile spor kulüpleri arasındaki ilişki ve bu bağlamda Türk gençliğinin bedensel ve manevi eğitimine yönelik düşünceler detaylı şekilde ele alınmıştır. Gürol, Halkevlerinin temel misyonunun, halkı hem bedensel hem de kültürel olarak geliştirmek olduğunu vurgular. Bu amaç doğrultusunda gençlerin fiziksel gelişimlerine verilen önem ve Halkevlerinin spor alanındaki rolü üzerinde durur (Gürol, 1939).

Halkevleri, halkı eğitimi, kültürel olarak gelişmiş ve bedensel olarak güçlü hale getirmeyi hedefleyen kurumlar olarak tanımlanır. Yazar, gençlerin yalnızca zihinsel olarak değil, bedensel olarak da güçlü olmaları gerektiğini belirtir ve bu durumu şu

sözlerle açıklar: "*Bedensel güç, bir vatandaşın toplum için tam anlamıyla görevini yerine getirebilmesi için gereklidir*" (Gürol,1939).

Yazıda Halkevleri ile spor kulüpleri arasındaki ilişkinin rekabet yerine iş birliği çerçevesinde yürütülmesi gerektiği ifade edilir. Gürol, bu konuda Halkevlerinin geniş kitlelere hitap eden bir yapıya sahip olduğunu vurgular ve spor kulüplerinin genellikle daha sınırlı bir grup için faaliyet gösterdiğini belirtir. Halkevleri, spor kulüpleriyle rekabet etmek yerine onları tamamlayıcı bir rol üstlenmelidir (Gürol,1939).

Spor faaliyetleri açısından Halkevlerinin yalnızca futbol gibi popüler sporlara değil, aynı zamanda atletizm, okçuluk, deniz sporları gibi çeşitli alanlara yönelerek daha kapsamlı bir spor anlayışını teşvik ettiğini belirten Gürol, bu çeşitliliğin halkın her kesimini spora dahil etme amacına hizmet ettiğini ifade eder. Halkevleri, halkın spor anlayışını sadece popüler sporlarla sınırlamayıp daha geniş bir yelpazeye yaymayı hedefler (Gürol,1939).

Yazının sonunda, Halkevlerinin spor faaliyetlerinin, spor kulüpleriyle uyumlu bir iş birliği içinde yürütülmesinin gerekliliği vurgulanır. Gürol, bu iş birliğinin Türk gençliğinin hem bedensel hem de kültürel olarak güçlü bir şekilde yetiştirilmesi için kritik olduğunu ifade eder. Halkevleri ile spor kulüpleri arasında sağlanacak uyum, Türk gençliğinin bedensel ve kültürel gelişimini hızlandıracaktır (Gürol,1939).

4.1.2.11. Halkevleri Çalışmaları

Gürol'un 1940 tarihli yazısında Halkevlerinin spor faaliyetlerine dair şu önemli noktalar vurgulanmaktadır: Cumhuriyet Halk Partisi, Halkevlerine ay içindeki çalışmalarını günü gününe kaydederek, her ayın sonunda ÜLKÜ dergisine göndermelerini talep etmiştir (Gürol, 1940).

Alanya Halkevi, bisikletçilerinin köylere ve civar kazalara düzenlediği gezilerle örnek bir faaliyet gerçekleştirmiştir. Sandıklı Halkevi, futbol takımlarının düzenli çalışmalarını sürdürürken, bisiklet gezintileri ve avcılık faaliyetleri de yapmıştır (Gürol, 1940).

Adana Halkevi, yalnızca tenisle ilgilenmiş olsa da diğer Halkevlerinin çalışmalarını örnek alarak faaliyette bulunması gerektiği ifade edilmiştir (Gürol, 1940).

Bayındır Halkevi, İzmir Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlı Akınspor takımıyla maç yapmış, ardından Tire Halkevi ile karşılıklı etkinlikler düzenlemiştir (Gürol, 1940).

Niğde Halkevi'nin spor faaliyetleri sınırlı kalmış, daha fazla etkinlik yapmaları tavsiye edilmiştir (Gürol, 1940).

Bergama Halkevi ise, sıcak havalar nedeniyle deniz sporlarına ağırlık vermiş, ancak yapılan etkinliklerin detaylı bir şekilde raporlanması gerektiği belirtilmiştir (Gürol, 1940).

Kütahya Halkevi'nin 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'ndaki cirit oyunları ve kır koşusu etkinlikleri olumlu bulunmuş, ancak bu tür etkinliklerin düzenli kaydının tutulması gerektiği ifade edilmiştir (Gürol, 1940).

Kırkağaç Halkevi, futbol ve voleybol gibi sporların yanı sıra dağcılık ve güreş gibi branşlarda da çalışmalar yapmış ve bu faaliyetlerin genişletilmesi önerilmiştir (Gürol, 1940).

Artvin Halkevi, futbol sahası eksikliğine rağmen, pinpon, bilardo ve av gezileri gibi alternatif sporlarla faal olmaya çalışmıştır (Gürol, 1940).

Halkevlerinin spor faaliyetlerinde, amacın sadece şampiyonlar yetiştirmek değil, halk arasında beden terbiyesi ve sporu yaymak olduğu vurgulanmıştır. Yazar, Halkevlerinin bu faaliyetlerinin, toplumsal kaynaşmayı teşvik ederek yerel halkı harekete geçirmeyi amaçladığını belirtmiştir (Gürol, 1940).

4.1.2.12. Halkevleri Spor Çalışmaları

Ş. Gürol'un 1939 tarihli yazısında, farklı Halkevi şubelerinin spor faaliyetlerine dair belirgin övgüler ve eleştiriler öne çıkmaktadır. Beyoğlu Halkevi, güçlü spor kulüplerinin bulunduğu bir çevrede, fena sayılmayacak şekilde ilerlemiş ve her türlü spor faaliyeti dikkatle yürütülmüştür (Gürol, 1939).

Aydın Halkevi, atıcılık kursları ile diğer Halkevlerine örnek teşkil edecek şekilde düzenli bir biçimde faaliyetlerini sürdürmüş, ancak bu konuda daha fazla detaylı bilgi paylaşılması gerektiği vurgulanmıştır (Gürol, 1939).

Manisa Halkevi, dağcılık, kayak, binicilik, güreş, avcılık, tenis, voleybol ve basketbol gibi çok çeşitli spor alanlarında sistemli çalışmalar yapmış ve bu planlı ve düzenli çalışmalar diğer Halkevleri için örnek olabilecek bir başarı göstermiştir. Ayrıca Manisa Halkevi'nin düzenlediği spor günü, doğru bir yaklaşım olarak değerlendirilmiş ve uygulanması teşvik edilmiştir (Gürol, 1939).

Malatya Halkevi'nin spor çalışmaları ise yetersiz bir şekilde raporlanmış, spor gezileri ve müsabakalara dair daha fazla detay verilmesi gerektiği ifade edilmiştir (Gürol, 1939).

Konya Halkevi'nin spor faaliyetleri ise oldukça durgun kalmış ve aylık raporları düzenli bir şekilde gelmemiştir. Konya, spor altyapısı açısından uygun imkanlara sahipken, bu potansiyel doğru şekilde kullanılmamıştır ve Halkevi'nin, daha etkili bir spor programı hazırlayarak bu durgunluktan kurtulması gerektiği belirtilmiştir (Gürol, 1939).

4.1.2.13. Halkevleri Spor Çalışmaları

Ş. Gürol, 1939 yılında kaleme aldığı yazısında Halkevlerinin spor faaliyetlerini değerlendirirken, bazı şubelerin olumlu çalışmalar sergilediğini, bazılarının ise yeterli başarı gösteremediğini ifade etmektedir. Ayvalık Halkevi'nin düzenlediği 150 kişilik av gezisi ve yüzme müsabakalarının iyi bir örnek teşkil ettiğini belirten Gürol, Artvin Halkevi'nin güreş ve cirit gibi geleneksel sporlara yönelik etkinliklerini övgüyle anmaktadır. Sandıklı Halkevi'nin bisiklet gezileri de yazar tarafından başarılı bulunmuştur (Gürol, 1939).

Adana Halkevi'nin başlangıçta yalnızca tenisle sınırlı olan spor faaliyetlerini genişlettiğini ve pingpong, voleybol, cirit gibi yeni alanlara yöneldiğini vurgulayan Gürol, Uşak Halkevi'nin spor faaliyetlerindeki durgunluğunu eleştirerek, *“Avcılık ve cirit gibi potansiyel alanlarda hiçbir faaliyet göstermemek büyük bir eksiklik”* ifadesini kullanmıştır. Aydın Halkevi'nin atıcılık kursu ve çeşitli spor müsabakaları ile Urla Halkevi'nin başarılı çalışmalarını takdir eden Gürol, Van Halkevi'nin raporlamada daha ayrıntılı bilgi vermesi gerektiğine dikkat çekmiştir (Gürol, 1939).

Yazar, başarısızlık gösteren Halkevlerinde planlama eksikliği, düşük motivasyon ve yetersiz raporlama gibi sorunların öne çıktığını belirtmiş ve Uşak Halkevi'nin bu durgunluğunu, çalışanların amaçlarını tam kavrayamamalarına bağlamıştır. Ayrıca ekonomik ve dışsal faktörlerin başarısızlık gerekçesi olamayacağını ifade eden Gürol, Van Halkevi'nin de geniş kapsamlı organizasyonlardan kaçındığını ve bu sebeple ilerleme kaydedemediğini vurgulamıştır (Gürol, 1939).

4.1.2.14. Halkevleri Spor Çalışmaları

Ş. Gürol, 1939 tarihli yazısında, Halkevlerinin spor faaliyetlerini detaylı şekilde ele alarak başarılı örnekleri ve eksiklikleri aktarmaktadır.

Acıpayam Halkevi'nin güreş, voleybol ve futbol alanındaki çalışmaları övgüye değer bulunmuş, güreşçilerinin ulusal müsabakalara katılacak seviyeye ulaştığı belirtilmiştir (Gürol, 1939).

Manisa Halkevi, spor faaliyetlerinde sürekli hareketliliğiyle dikkat çekerken, Cumhuriyet Bayramı için düzenlenen futbol turnuvası ve 60 kişilik dağ gezisiyle örnek teşkil etmiştir (Gürol, 1939).

Erzurum Halkevi'nin kayak müsabakaları ve Kop Dağı inişi gibi faaliyetleri başarılı bulunmuş, yeni binasının spor olanaklarını geliştireceği vurgulanmıştır (Gürol, 1939).

Bursa Halkevi, bisiklet yarışları, atletizm müsabakaları ve ücretsiz yüzme etkinlikleri düzenleyerek geniş kapsamlı çalışmalara imza atmıştır (Gürol, 1939).

Bolu Halkevi, kır koşuları, kayak faaliyetleri ve av gezileriyle köylülerle iş birliği içinde hareket ederek etkili çalışmalar yrtmştir (Gürol, 1939).

Denizli Halkevi, güreş, binicilik, atıcılık ve atletizm gibi alanlarda kapsamlı bir program benimsemiş, bölgeyle sıkı iş birliği yaparak örnek gösterilmiştir (Gürol, 1939).

Alanya Halkevi, deniz sporlarına öncelik vererek beğeni toplamış, diğer Halkevlerine de ilham olmuştur (Gürol, 1939).

Yazar, spor faaliyetlerinde parasızlık gibi şikyetlerin bazı çalışmaları engellediğini kabul etmekle birlikte, yüzme ğretimi, doğa gezileri ve halkı harekete geçirecek etkinliklerin masrafsız şekilde yapılabilieceğine dikkat çekmiştir. Halkevlerinin imknsızlıklardan çok, yaratıcı çözümlerle halkı spora teşvik etmesi gerektiğini ifade eden Gürol, toplumsal spor anlayışının gelişimi için daha fazla gayret gerektiğini savunmuştur (Gürol, 1939).

4.1.2.15. Halkevlerinde Beden Terbiyesi

Halkevleri, Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü tarafından jimnastik, eskrim, güreş, salon oyunları ve millî raket sporları gibi etkinlikler düzenlemekle görevlendirilmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi, halkevlerinde spor faaliyetlerinin başlamasını desteklemiş ve eksik araç-gereçlerin temini için adımlar atmıştır. İlk program kapsamında Trakya'daki 12 halkevi ile bu halkevlerine bağlı 35 köyde spor yuvaları kurulmuş, İstanbul ve Batı Anadolu'daki 28 halkevi ise spor merkezi olarak belirlenmiştir. Bu merkezlere ek olarak toplamda 81 köy spor yuvası oluşturulmuştur.

Parti, halkevlerine güreş minderleri, okçuluk ve atletizm malzemeleri, masa tenisi setleri, voleybol ve basketbol ekipmanları gibi çeşitli spor araç-gereçleri sağlamıştır. Ayrıca cirit, eskrim, kayak, kılıç-kalkan ve halat çekme gibi geleneksel ve modern sporlar için ekipman desteği sunulmuş, kır koşuları, halata tırmanma ve ağırlık kaldırma gibi müsabakalar düzenlenerek sportif faaliyetler teşvik edilmiştir. Bu çalışmalarla beden terbiyesinin yaygınlaştırılması ve sporun toplum genelinde benimsenmesi hedeflenmiştir (Saydam,1940).

4.1.2.16. Halkevlerimizde Sporun Yeni Veçhesi

Nüzhet Abbas Baba'nın Halkevlerimizde Sporun Yeni Veçhesi başlıklı yazısı, Halkevlerinin spor faaliyetlerindeki rolünü ve bu faaliyetlerin Türk toplumuna etkilerini ele alır. Yazı, sporun bireysel ve toplumsal faydalarına odaklanarak, Halkevlerinin bu alandaki katkılarının önemini vurgular (Abbas, 1941).

Spor ve Beden Terbiyesi Kanunu çerçevesinde Halkevlerinin sınırlandırılmış görevleri tartışılır. Yazar, *"Spor dar veya geniş tutmak meselesi tatbikata bağlıdır; bilgi ve fedakârlıkla bu sınırlar genişletilebilir"* diyerek, Halkevlerinin spor faaliyetlerini daha etkin şekilde geliştirebileceğini savunur. Bu noktada sporun yalnızca fiziksel değil, toplumsal bir olay olarak ele alınması gerektiğini vurgular (Abbas, 1941).

Halkevlerinin mevcut spor programında jimnastik, güreş, eskrim, boks, ritmik jimnastik, deniz sporları, kayakçılık, avcılık ve bisiklet gibi faaliyetler yer alır. Yazar, jimnastik hakkında, bu hareketler, cazip hâle getirildiğinde vücut dengesi ve hareket ahengini sağlar, ancak ihtisas ve uygun teçhizat gerektirir der. Ritmik jimnastiğin özellikle kadınlar için önemli bir alan olduğunu belirtir (Abbas, 1941).

Türk milletinin köklü spor geleneklerinden biri olan güreşe dikkat çekilir ve bu sporun özellikle köylerde canlandırılması gerektiği ifade edilir. Buna karşın boks ve eskrimin ülke genelinde fazla ilgi görmediğini, bu sporlara harcanan emek ve paranın karşılığının alınamadığı açıktır sözleriyle değerlendirir (Abbas, 1941).

Yazıda ayrıca, atlı cirit gibi milli sporlara yapılan vurguyla, bu tür geleneksel sporların korunması ve yaygınlaştırılmasının önemi üzerinde durulur. Yazar, bu spor Türk milletinin kahramanlık ve güç simgesidir, teşvik edilmesi bir memleket borcudur diyerek bu alanlara yönelmenin gerekliliğini dile getirir (Abbas, 1941).

Sonuç olarak, Halkevlerinin spor faaliyetlerini daha kapsamlı hâle getirme ihtiyacı üzerinde duran yazı, bu faaliyetlerin yalnızca bireysel gelişim için değil,

toplumsal dayanışma ve millî kimliğin güçlendirilmesi açısından da büyük bir öneme sahip olduğunu belirtir. Yazar, sporun geniş bir kesime yayılması gerektiğini savunur ve Halkevlerinin bu süreçte daha aktif bir rol üstlenmesini önerir (Abbas, 1941).

4.1.2.17. İngiliz Halkevleri ve Spor Çalışmaları

Nüzhet Abbas, 1941 yılında yazdığı yazısında, İngiliz Halkevlerinin spor çalışmalarıyla ilgili olarak önemli gözlemlerde bulunmuştur. İngiliz Halkevleri, toplumun fiziksel ve zihinsel sağlığını geliştirmeyi amaçlayan kapsamlı bir yaklaşım benimsemiş ve sporun yaygınlaştırılmasında önemli adımlar atmıştır. İngiltere’de spor sadece gençler için değil, tüm halk için önemli bir faaliyet olarak kabul edilmekte, "Daha Sağlam Britanya" hareketi ile sporun toplum genelinde yayılması sağlanmaktadır. Bu modelde, katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır, zorunluluk yerine bireylerin kendi istekleriyle katılmaları teşvik edilmektedir. Halkevleri, sporun kültür ve eğitimle birleştiği sosyal merkezler olarak tasarlanmış ve burada fiziksel gelişim kadar zihinsel gelişim de hedeflenmiştir (Abbas, 1941).

Türkiye'deki Halkevleri de benzer bir amacı gütmekle birlikte, bu merkezler daha çok eğitim ve kültürel faaliyetlere odaklanmıştır. İngiliz Halkevleri, spor ve beden eğitimi konusunda devlete bağlı olarak geniş bir yapı kurarken, yerel spor kulüpleri ve diğer sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapmaktadır. Türkiye’de ise Halkevleri, spor ve kültürel faaliyetleri daha çok devlet desteğiyle organize etmekte ve yerel topluluklarla birlikte çalışmaktadır (Abbas, 1941).

Her iki modelde de spor, toplumun beden sağlığını ve sosyal bütünlüğünü geliştirmek için önemli bir araç olarak görülmekte, ancak İngiliz modelinde daha geniş ve gönüllü bir katılım stratejisi ön plana çıkmaktadır (Abbas, 1941).

4.1.2.18. Spor Sahasında C. H. Partisinin Yardımları

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), beden terbiyesi ve spor faaliyetlerini, gençliğin fiziksel ve moral gelişimini sağlamak için programının önemli bir parçası olarak kabul etmektedir. Parti, bu faaliyetlerin yayılmasını ve kökleşmesini sağlamak amacıyla Beden Terbiyesi Kanunu'nu hayata geçirmiş ve Halkevleri aracılığıyla spor çalışmalarını teşvik etmiştir (Ülkü, 1940).

1940 yılı bütçesinde, Halkevlerinin spor faaliyetleri için 50 bin lira ayrılmış, 1941 yılı için bu miktar 30 bin lira daha artırılmıştır. Halkevleri, kayak gibi önemli spor dallarında başarılı çalışmalar yapmış, 1939 yılında Bursa Halkevi’ne 30 çift, Kütahya

Halkevi'ne ise 24 çift kayak gönderilmiştir. 1940 yılında Erzurum ve Ankara gibi kar bölgelerine 20'şer çift kayak ve ayakkabı gönderilerek bölgelere uygun spor malzemesi desteği sağlanmıştır. Ayrıca, toplamda 34 çeşit spor malzemesinden 12.588 parça, Halkevlerine gönderilerek eksikliklerin tamamlanması sağlanmıştır. Bu yardımlar, gençlerin çeşitli spor dallarında daha aktif olmalarını ve sporu daha geniş bir kitleye yaymalarını sağlamıştır (Ülkü, 1940).

4.1.2.19. Ankara Halkevlerinde Satranç Karşılaşmaları

Mayıs 1947 tarihli Ülkü Mecmuasında yayımlanan habere göre, Ankara Halkevi'nde yaklaşık bir buçuk ay süren satranç karşılaşmaları sona ermiştir. Necmettin Süngüt, 18 galibiyet ve 1 beraberlikle 18,5 puan alarak birinci olmuştur. Cavit Uzman, 16 galibiyet, 1 beraberlik ve 2 mağlubiyetle 16,5 puanla ikinci sırayı almıştır. Dereceye giren ilk üç oyuncuya Halkevi tarafından ödülleri verilmiştir. Ödül töreninden sonra Cavit Uzman, 8 oyuncuya karşı simültane maç yapmış, 6 galibiyet, 1 beraberlik ve 1 mağlubiyetle tamamlamıştır. Bu etkinlik, Ankara Halkevi'nin spora verdiği önemi vurgulamaktadır. (Orkun, 1947).

4.1.2.20. Halkevlerinde-Halkodalarında Spor

1948 yılında Ankara Halkevleri resmi yayın organı Ülkü'de derlenen bilgilere göre, Halkevlerinin spor faaliyetlerine verdiği önemi gözler önüne sermektedir. Sporun bireyler ve toplum üzerindeki etkisini gözetken Halkevleri, farklı bölgelerde çeşitli etkinliklerle halkın spora olan ilgisini artırmayı başarmıştır (Orkun, 1948).

Ordu Halkevi, dağcılık ve atıcılık kursları, güreş turnuvaları, voleybol maçları ve su sporları yarışmaları gibi etkinlikler düzenleyerek sporun yaygınlaşmasına katkı sağlamıştır. Bakırköy Halkevi ise futbol alanındaki başarılarıyla dikkat çekerken, Giresun Halkevi'nde düzenlenen voleybol maçları büyük bir katılımı gerçeğe dönüştürmüştür. Diyarbakır Halkevi de spor aktiviteleriyle bölgedeki gençlere ulaşmayı hedeflemiştir (Orkun, 1948).

Orkun, Halkevi spor kollarının özellikle güreş etkinlikleri ve çeşitli yarışlarla halkın ilgisini çektiğini vurgulamaktadır. Bu çalışmaların yalnızca spor odaklı olmadığını belirten yazar, sosyal yardım kollarının sporculara sağlık hizmetleri ve çeşitli yardımlarla destek sağladığını da ifade etmiştir (Orkun, 1948).

4.1.3. Spor Politikaları Arayışları İle İlgili Yazılar

4.1.3.1. Spor Telakkimiz

Yazar, Türk sporunun yalnızca zaferle değil, hezimetle de millî gururu pekiştiren bir alan olduğunu vurgular (Asaf, 1933).

Sporun, dışa dönük bir vitrin yerine, halkın beden terbiyesi ve sağlığı için bir yeniden yapılanma süreci olması gerektiğini belirtir. Batı'dan gelen profesyonellik ve amatörlük ayrımını eleştirir ve bunun Türk sporunun ruhunu zedelediğini savunur. İstanbul kulüplerindeki spor faaliyetlerinin, başarıdan çok, bireysel şeref ve gösteriş amaçlı olduğunu ileri sürer. Son olarak, Türk sporunun toplumu sağlam yapılı, sağlıklı bireylerle donatmayı amaçlaması gerektiğini ifade eder (Asaf, 1933).

4.1.3.2. Yeni Nesil İçin

Vildan Aşır'ın 1935'teki yazısında, Beden terbiyesi ve spor, Türk ulusunun kalkınmasında temel bir rol oynamaktadır. Gençlerin fiziksel ve ahlaki gelişimi, ulusal gücün temeli olup, bu yüzden spor ve beden eğitimi tüm halk için önemli bir ihtiyaçtır (Savaşır, 1935).

Spor yalnızca eğlence değil, aynı zamanda sağlık, güç ve moral kazandıran bir araç olmalıdır. Bu faaliyetler, profesyonel sporcularla sınırlı kalmamalı, "her yaştan insanın bu faaliyetlere katılması sağlanmalıdır. Gençlerin sadece fiziksel değil, aynı zamanda karakter ve ahlak gelişimi de kazanması gerektiği vurgulanmıştır. Almanya örneğini vererek, ekonomik zorluklara rağmen beden terbiyesi ve spor yatırımları yapılmalıdır, çünkü bunlar uzun vadede ulusal verimliliği artırır. Spor, topluma yayıldığında daha büyük faydalar sağlar; böylece, profesyonel sporcular yalnızca eğlencelik bir iş olarak görmemelidir (Savaşır, 1935).

4.1.3.3. Beden Eğitimi

Cemal (1935), çocukların beden eğitimi ve jimnastik ihtiyacının önemini vurgulamaktadır. Jimnastik, yemek yemek ve su içmek gibi hayati bir ihtiyaç olarak kabul edilmelidir. Özellikle çocukların fiziksel gelişimi için özel bir jimnastik sistemine ihtiyaç duyduğunu belirten yazar, çocukların vücut yapılarının henüz tam olarak gelişmediğini ifade etmektedir (Cemal, 1935).

Okullarda çocuklar, maruz kaldıkları yapay ortamlar ve zorlayıcı etkiler nedeniyle, doğal hareket ihtiyaçlarını yeterince gerçekleştiremezler. Bu sebeple,

Cemal'e göre, okullarda jimnastik derslerinin amacı, çocukların doğal gelişimlerine destek olmak ve onlara sağlıklı hareket etme fırsatları sunmaktır (Cemal, 1935).

Cemal (1935), jimnastik derslerinde çocukların fazla yorulmadan ve sıkılmadan çeşitli hareketler yapmalarını önerirken, eğlenceli oyunlarla vücutlarını çalıştırmalarının önemli olduğunu vurgulamaktadır. Uzun süre oturmanın çocukların fiziksel gelişimini olumsuz etkileyebileceğini ve skolyoz gibi iskelet sorunlarına yol açabileceğini belirten yazar, öğretmenlerin çocukları uzun süre aynı pozisyonda tutmamaya özen göstermeleri gerektiğini ifade etmektedir (Cemal, 1935).

Yazar, jimnastik derslerinin çocukların hem fiziksel hem de ruhsal gelişimlerine katkı sağlaması gerektiğini ve her hareketin çocukların taklit yetenekleriyle yapılması gerektiğini savunmaktadır. Çocuklar için en verimli jimnastik, onların doğal hareket eğilimlerine göre şekillendirilen bir programla yapılır (Cemal, 1935).

Eğitim kurumlarında ve kulüplerde spora daha fazla önem verilmesi gerektiği de belirtilmiştir. Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor sadece kişisel değil, ulusal bir görev olarak görülmeli ve tüm halkın katılımı teşvik edilmelidir (Cemal, 1935).

4.1.3.4. Beden Eğitiminin Anlam ve Önemi

Dr. Yean Demoor, beden terbiyesinin artık medeni dünyanın önemli bir meselesi hâline geldiğini, ancak hâlâ çözüm bekleyen karmaşık bir konu olduğunu ifade etmiştir. Beden terbiyesi kavramının doğru anlaşılabilmesi için, bu alanın tababet ve pedagoji ile ilişkilerinin kavranması gerektiğini vurgulamıştır. Belçika'da yapılan gözlemlerden hareketle, gençlerin fiziksel gelişim eksikliklerinin hem vatan savunmasında hem de hayat mücadelesinde dayanıklılıklarını azalttığını belirtmiş ve *“1918'den itibaren askerlik yaşına giren delikanlıların bu umumî zaafı, onların harp meşakkatine daha az dayanabileceğini ifade etmiyor mu?”* diye sormuştur (Demoor, 1935).

Beden terbiyesinin temelini hareket olduğunu ifade eden Demoor, hareketin niteliği ve miktarının iyi belirlenmesi gerektiğini, aksi hâlde fayda yerine zarar verebileceğini dile getirmiştir. Jimnastik faaliyetlerinin yalnızca beden üzerindeki etkilerinin değil, aynı zamanda irade, enerji, karar verme, cesaret ve şahsiyet gelişimi üzerindeki katkılarının da önemli olduğunu savunmuş ve gençleri birer şahsiyet sahibi yapan beden faaliyetlerine jimnastik diyoruz demiştir (Demoor, 1935).

İsveç jimnastik sistemini daha çok desteklediğini ifade eden Demoor, bu yöntemin anatomi ve fizyolojiye dayandığını ancak hiçbir sistemin mükemmel

olmadığını vurgulayarak, “Hiçbir şeyde kemal yoktur, her şey günden güne tekâmül eder” ifadesini kullanmıştır (Demoor, 1935).

Spor konusuna da değinen Demoor, maçlara aşırı değer verilmesini eleştirerek, sporun yalnızca bireysel başarıyı öne çıkaran bir araç olmaması gerektiğini söylemiştir. Başkalarını geçmekten ziyade kendi kendini geçmeye çalışmak gerektiğini belirten Demoor, beden terbiyesinin fiziksel sağlıkla birlikte ahlaki değerleri de geliştirmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ona göre beden terbiyesi, tababet ve pedagoji ile sıkı bir bağ içindedir ve bu faaliyet kemiklerin, etlerin, sinirlerin ve kanın yanı sıra şahsiyet ve iradenin teşekkülüne de etki etmektedir (Demoor, 1935).

Doktorların beden terbiyesiyle yeterince ilgilenmediğini kabul eden Demoor, beden terbiyesi öğretmenlerinin bu konuda büyük fedakârlık gösterdiğini vurgulamış ve beden terbiyesinin, umumi terbiyenin esasını teşkil ettiği için öncelikli bir yere sahip olması gerektiğini belirtmiştir (Demoor, 1935).

Son olarak, beden terbiyesinin amacının yalnızca başarılı bireyler değil, aynı zamanda işe yarar insanlar yetiştirmek olduğunu dile getirmiştir (Demoor, 1935).

4.1.3.5. Türk Sporunun Yeni Yükümleri

Rahmi Apak, 1936’da Türk sporunun gelişimini değerlendirirken, Cumhuriyet’in ilk yıllarında sporun sınırlı bir şekilde geliştiğini belirtir (Apak, 1936).

İlk başlarda beden eğitimi okullarda yalnızca basit jimnastik hareketleriyle sınırlıydı. Ancak 1934’ten sonra, Türk sporu ulusal bir amaca yönelmeye başlamıştır. Spor, yalnızca geleneksel Türk sporlarını canlandırmakla kalmamış, aynı zamanda Türk gençlerini savaş için hazırlamak ve ulusal savunma amacıyla önemli bir araç olmuştur (Apak, 1936).

Bu dönemde sporun temel hedefi, gençlerin fiziksel ve zihinsel dayanıklılığını artırmaktı. Özellikle dağcılık, hava sporları, yüzme ve atış sporları gibi dallar ön plana çıkmıştır. Hava sporları, gençlere yükseklerde hükmetme ve doğanın zorluklarına karşı mücadele etme yeteneği kazandırırken, dağcılık ve kayak sporları doğada hayatta kalma ve savaşta kullanılacak beceriler kazandırmayı amaçlamıştır. Atış sporları ise, savunma ve saldırı becerilerini geliştirmeyi hedeflemiştir (Apak, 1936).

Sporun sadece fiziksel değil, aynı zamanda zihinsel ve ulusal bir değer taşıması gerektiği vurgulanmıştır. Binicilik ve güreş gibi geleneksel Türk sporları da ulusal spor

anlayışına dahil edilmiştir. Türk sporunun 1934 sonrası kazandığı ulusal kimlik, gençleri güçlü, kahraman ve vatansever bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Apak, 1936).

4.1.3.6. Spor Göreneğın Değıl Bilginin Eseri Olmalıdır

Dr. Osman Şevki Uludağ'ın konuşmasından oluşan metinden Türkiye'de spor ve beden terbiyesi alanındaki yanlış uygulamalara ve eksikliklere dikkat çekmektedir.

Uludağ, sporun ve beden terbiyesinin genellikle doğru bir şekilde uygulanmadığını ve bu alanda profesyonel bilgi eksikliği olduğunu vurgulamaktadır (Uludağ, 1936).

İlk başta, memlekette beden terbiyesi ve spor kavramlarının yanlış bir şekilde popülerleştğini belirten Uludağ, özellikle İsveç'ten gelen beden terbiyesi anlayışının Türkiye'de yerel koşullar göz önünde bulundurulmadan uygulanmaya çalışıldığını ifade etmektedir. Bu yanlış uygulamalar sonucunda, sporun asıl amacının genetik veya sağlık açısından faydalı sonuçlar doğurmak yerine, gençlerin fiziksel kapasitelerini aşan baskılara maruz kaldığı, hatta bazı kulüplerin gençleri çeşitli hastalıklarla, örneğin kalp hastalıklarıyla spor yapmaya zorladığı bir ortam oluşmuştur (Uludağ, 1936).

Uludağ, sporun amacının sadece fiziksel gelişim değil, aynı zamanda gençlerin ruhsal ve zihinsel olarak gelişmesini sağlamak olması gerektiğini de belirtmektedir. Ancak, spor kulüplerinin ve federasyonlarının sporun bilimsel ve tıbbi yönlerine önem vermemesi, bu sürecin zarar verici olmasına yol açmaktadır (Uludağ, 1936).

Dr. Uludağ, sporun ve beden terbiyesinin bir sağlık meselesi olduğunu, bu alanda eğitim almış uzmanların olması gerektiğini, özellikle sporcuların sağlık durumlarının düzenli olarak kontrol edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Uludağ, 1936).

Sporun yalnızca fiziksel gelişimle sınırlı kalmaması, aynı zamanda zihinsel ve ruhsal dengeyi de desteklemesi gerektiğini savunan Uludağ, kulüplerin bu noktada eksik kaldığını ve gençlerin gerçek anlamda sağlıklı gelişimlerinin engellendiğini dile getirmektedir (Uludağ, 1936).

4.1.3.7. Spor Kongresi

Behçet Kemal Çağlar, 8. Spor Kongresi'ni Türk sporuna önemli bir devrim olarak tanımlar. Kongre, sporu yalnızca bireysel bir yetenek değil, aynı zamanda milli bir görev olarak görmeyi hedeflemiştir (Çağlar, 1936).

Spor, artık Türk milletinin savunmasına hazırlık ve bir vazife olarak kabul edilmiştir. Kongre, Türk sporuna disiplin kazandırmış ve sporcunun milli ve inkılapçı kimliğini öne çıkarmıştır. Herkes, sporu sadece bir hüner değil, bir milli amaç olarak yapmaya teşvik edilmiştir (Çağlar, 1936).

Sekizinci Kongre, Ankara'nın merkezli bir spor yapısını kurmayı amaçlamış ve tüm yerel spor teşekkülleri bir araya getirilmiştir. Türk sporunun gelişmemesinin nedeni olarak dağınıklık ve teşkilat eksiklikleri vurgulanmış, bu sorunların yeni nizamnamelerle çözüme kavuşturulması hedeflenmiştir (Çağlar, 1936).

Kongre, sporcuların eğitimi için önemli adımlar atmış ve her vilayette bir spor merkezi kurulması gerektiğini kabul etmiştir. Bu yeni sistemle, spor sadece şehirlerde değil, köylerde de gelişmeye başlamıştır. Bisiklet, güreş gibi sporlarda da köylere ve kırsal alanlara yönelik çalışmalar yapılması gerektiği vurgulanmıştır (Çağlar, 1936).

Ayrıca, sporun artık ulusal sağlık ve korunma meselesi olarak görülmesi gerektiği belirtilmiştir. Hava sporları, Türk sporu için önemli bir alan olarak kabul edilmiştir. Son olarak, Atatürk'ün gençlik ve spor anlayışına uygun bir şekilde spor kurumlarının partiyle bütünleşmesi kararı alınmıştır (Çağlar, 1936).

4.1.3.8. Sağlık Bakımından Spor ve Biz

Dr. Hayrı Kaleli'nin 1937 tarihli yazısında, spor ve sağlık arasındaki ilişki ile Türkiye'deki sporun geliştirilmesi için atılması gereken adımlar vurgulanmaktadır.

İlk olarak, Türkiye'de sporun mevcut durumu ele alınmaktadır. Spor faaliyetleri, futbol ve atletizm gibi alanlarda sınırlıdır ve birçok kulüp bu sporlara gereken ilgi ve özeni göstermemektedir. Bu durum, sporun teknik eksikliklerini de beraberinde getirmektedir. Özellikle futbol gibi sporlarda, gençlerin sağlıklı bir şekilde spor yapabilmesi için teknik altyapı ve sağlık bakımından önemli eksiklikler bulunmaktadır (Kaleli, 1937).

Gençlerin fiziksel sağlık kontrolü de büyük önem taşımaktadır. Spor yapmadan önce, gençlerin sağlık durumlarının uygun olup olmadığının belirlenmesi için kapsamlı

sağlık muayenelerinden geçmeleri gerekmektedir. Bu muayeneler, beden gelişimleri, kalp, akciğer ve kas yapıları gibi faktörlere odaklanmalı, gençlerin fiziksel uygunlukları dikkatle değerlendirilmelidir. Gençler, fizyolojik durumlarına uygun beden eğitimi ve spor programlarıyla çalıştırılmalıdır. Fiziksel sağlığı yeterli olmayan ya da hastalığı bulunan gençler için daha az yorucu spor faaliyetleri önerilmeli, tedavi edilene kadar spor yapmalarına izin verilmemelidir (Kaleli, 1937).

Spor yapan gençlerin sağlık durumu, periyodik sağlık kontrolleriyle izlenmelidir. Ayrıca, sporun sağlık üzerindeki etkilerini takip etmek için düzenli aralıklarla sağlık değerlendirmeleri yapılmalıdır. Sporcuların beslenme düzeni de önemlidir; spor yapan bireylerin ihtiyaç duyduğu kalori ve beslenme planı, yapacakları spor türüne göre belirlenmeli ve bu konuda bilimsel rehberlik sağlanmalıdır (Kaleli, 1937).

Spor ve beden terbiyesi konusunda eğitimlerin verilmesi ve bilimsel yayınlarla halkın bilinçlendirilmesi gerektiği de ifade edilmektedir. Bu bağlamda, belediyeler ve yerel yönetimler, spor ve beden terbiyesi alanında güçlü teşkilatlar kurmalı ve bu teşkilatların etkin bir şekilde çalışmasını sağlamalıdır. Ayrıca, spor hekimleri ve beden terbiyesi uzmanlarının yetiştirilmesi büyük önem taşır. Bu alanda eğitim almış uzmanlar, sporu bilimsel bir yaklaşımla yönlendirmeli ve gençlere sağlıklı spor faaliyetleri sunmalıdır (Kaleli, 1937).

Son olarak, Türkiye'nin spor teşkilatlarını büyütüp, tüm yaş gruplarına hitap eden bir yapı oluşturması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu yapı, sporu tıp bilimiyle birleştirerek sağlıklı bir toplum yaratmayı hedeflemelidir. Genç Cumhuriyet'in bu yöndeki adımları, gelecekte daha sağlıklı ve güçlü bir toplumun temelini atma amacını taşımaktadır (Kaleli, 1937).

4.1.3.9. Dahiliye Vekili ve C. H. P. Genel Sekreteri B. Şükrü Kaya'nın Nutku

B. Şükrü Kaya'nın 1938 yılında yaptığı nutukta, sporun Türk milletinin tarihindeki önemi ve Cumhuriyet'in spor teşkilâtına olan yaklaşımı vurgulanmıştır.

Nutukta beden terbiyesinin hem fiziksel hem de zihinsel kuvveti artırmak amacıyla önemli bir eğitim aracı olarak kabul edildiği belirtilir. Türk milletinin tarih boyunca büyük zaferler kazandığı, bu zaferlerin, kuvvetli beden ve sağlam fikirlerin birleşimiyle elde edildiği ifade edilmiştir (Kaya, 1938).

Sporun yalnızca beden eğitimi değil, aynı zamanda fikir ve karakter gelişimiyle de ilgili olduğu, zihinsel güçle bedensel gücün paralel olarak geliştirilmesi gerektiği

vurgulanır. Türklerin geleneksel sporlarının, özellikle güreş, binicilik ve denizcilik gibi alanların geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Kaya, 1938).

Kaya, sporu devletin kontrolüne almayı ve spora daha fazla yatırım yapmayı savunmuş, ayrıca yerel yönetimlerin spor faaliyetlerine daha fazla katkıda bulunmalarını istemiştir. Türk milletinin coğrafi özellikleri, dağcılık ve kış sporları gibi yeni alanlarda da aktif olması gerektiği üzerinde durulmuştur (Kaya, 1938).

Nutuk, Türk milletinin sağlıklı ve cesur bir nesil yetiştirmeyi hedeflediğini belirtirken, sporda ve yaşamda disiplin, ciddiyet ve vakur duruşu savunmuştur. Son olarak, sporun bir devlet meselesi olduğunu, bunun için yasa ve düzenlemeler yapıldığını ve bu süreçte devletin rolünün büyük olduğunu ifade etmiştir (Kaya, 1938).

4.1.3.10. Yeni Beden Terbiyesi Kanunu I

Rahmi Apak, Ağustos 1938'de Beden Terbiyesi Kanunu'nu değerlendirirken, Türkiye'de spor ve beden terbiyesi alanında önemli bir reformun başlatıldığını vurgulamaktadır (Apak, 1938).

Bu kanun, spor ve beden terbiyesi işlerinde deneyimli kişilerin katkılarıyla hazırlanmış ve halkın ihtiyaçlarına uygun hale getirilmiştir. Kanunla, Türkiye'de sporun gelişimini hızlandırmak amacıyla yeni bir yapı oluşturulmuş, tüm spor organizasyonlarının devletin denetimine girmesi sağlanmıştır (Apak, 1938).

Merkez İstişare Heyeti, yıllık planları belirlemek ve genel direktörlüğe rehberlik etmek üzere kurulmuş bir organ olarak işlev görmüştür. Kanunla federasyon başkanları ve spor alanındaki çalışanlar, maaşlı devlet memurları olarak atanmış, sporla tam zamanlı olarak ilgilenmeleri sağlanmıştır. Gönüllü çalışanlar, artık maddi destekle tam zamanlı olarak görev yapacak, böylece sporun güçlenmesi amaçlanmıştır (Apak, 1938).

Taşra teşkilatında iller kendi spor bölgelerine sahip olmuş ve bu bölgesel yapı, işlerin daha verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamıştır. Valilere illerindeki spor işlerinden sorumlu olmaları görevi verilmiştir. Ayrıca, kanunla Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü Başvekâlete bağlanmış, okul, ordu ve halkın beden terbiyesi işleri bir merkezde toplanmıştır (Apak, 1938).

Apak, bu kanunun, sporun gençliği, inkılâbı ve toplumsal gelişmeyi desteklemesi açısından büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Temel düşünce, devletin spor ve beden terbiyesi alanındaki sorumluluğunu alması, spora tam zamanlı

Çalışanlar ataması ve gençliğin gelişimine yönelik daha etkin bir yaklaşım sergilemesidir (Apak, 1938).

4.1.3.11. Yeni Beden Terbiyesi Kanunu II

Rahmi Apak, Eylül 1938'da yazdığı yazısında, Beden Terbiyesi Kanunu'nun spor ve gençlik teşkilatlarının kurulmasına yönelik hedeflerini vurgulamaktadır.

Ağustos 1938'deki önceki yazısının aksine, bu yazısında, valilerin spor işleriyle ilgilenmesinin sağladığı faydalara değinmiş, spor sahalarının hızla kurulabileceğini belirtmiştir. Kanunun gençlik teşkilatlarını oluşturmayı hedeflediğini ve dünyada benzer bir uygulamanın olmadığını ifade etmiştir. Özellikle gençliği eğitmenin, inkılpların başarısındaki önemini vurgulayarak, bu için kanunla devlet hizmetleri arasına alındığını belirtmiştir (Apak, 1938).

Apak, Beden Terbiyesi mükellefiyeti çağının 10 yaşından 45 yaşına kadar genişletilmesini önerirken, bunun tüm gençleri spora dahil etmek anlamına geldiğini ifade etmiştir. Ayrıca, kanunun büyük bir teşkilat gerektirdiğini, örnek olarak İstanbul'da 600 kulüp kurulması gerektiğini belirterek, bu büyüklükte bir organizasyonun Türkiye'deki her vilayette kurulmasının gerekliliğini vurgulamıştır (Apak, 1938).

Kanunun, başlangıçta kademeli bir şekilde uygulanacağına dikkat çekmiştir. Apak, bu devasa teşkilatın kurulmasının 5-6 yıl süreceğini, ancak uzun vadede gençlik ve beden terbiyesi alanında büyük bir gelişim sağlayacağını belirtmiştir (Apak, 1938).

4.1.3.12. Yeni Beden Terbiyesi Kanunu III

Rahmi Apak, Ekim 1938 yılında kanunla alakalı yazdığı üçüncü yazısında, Beden Terbiyesi Kanunu'nun uygulanmasının getireceği yeni zorlukları ve avantajları ele almıştır.

Öncelikle, köylerde elli üyeden fazla, şehirlerde ise beş yüz üyeden fazla kulüp kurulamayacağını belirterek, şehir kulüplerinin gençlik birliğine dnseceğini ifade etmiştir. İstanbul gibi büyük şehirlerde yüzlerce kulüp kurulması gerektiğini ve bunun için yeterli spor sahalarının bulunmadığını vurgulamıştır (Apak, 1938).

Yeni kanunla, vilyetlerin ve belediyelerin spor için daha fazla mali yardım yapması gerektiğini, bununla birlikte, İstanbul'un yıllık 300 bin lira gibi büyük bir bte ayırmak zorunda kalacağını belirtmiştir. Apak, devletin spor btesinin 2 milyon lira

olacağını ve bununla birlikte, profesyonel sporculuk eğilimlerinin önüne geçilecek şekilde sporun amacının gençleri eğitmek olduğunu dile getirmiştir (Apak, 1938).

Ayrıca, kanunun, Yüksek Beden Terbiyesi Enstitüsü kurmayı zorunlu kıldığını, bunun gelecekteki spor eğitimi ve antrenör yetiştirme açısından önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu enstitünün, ordu ve eğitim kurumları için beden terbiyesi öğretmenleri yetiştireceğini ve sporun tıbbi yönüne de değineceğini belirtmiştir. Apak, yeni kanunun uygulamaya girmesiyle birlikte sporun kalitesinin artacağına inandığını vurgulamıştır (Apak, 1938).

4.1.3.13. On beş Yıl ve Türk Spor

Cumhuriyet öncesinde Türkiye’de spor faaliyetleri sınırlıydı. Galatasaray ve Beşiktaş gibi kulüpler futbol ile ilgileniyor, ancak hükümet bu faaliyetleri pek desteklemiyordu. Geleneksel Türk sporları olan güreş, cirit ve okçuluk zamanla unutulmaya yüz tutmuştu. Osmanlı döneminde ise dinî taassup, sporun gelişmesini engelledi ve Türkler, sporu dini ritüellere dönüştürerek yapmak zorunda kaldılar (Apak, 1938).

Ancak Cumhuriyet dönemiyle birlikte spor, ciddi bir şekilde teşvik edilmeye başlandı. 1923 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı kurularak sporu yaymayı ve gençliği kötü alışkanlıklardan korumayı hedefleyen bir program başlatıldı. Hükümetin desteğiyle spor kulübü sayısı hızla arttı ve spor faaliyetleri yayılmaya başladı. 1936’dan sonra Türk Spor Kurumu kurularak spor yönetimi merkezileştirildi, yerel yönetimler de spor sahalarının inşasına destek vermeye başladı. 1930’ların sonunda Türkiye’de 442 spor kulübü ve 27.601 sporcu vardı (Apak, 1938).

Spor alanlarının inşası için büyük bütçeler ayrıldı ve vilayetlerde stadyumlar yapıldı. 1938’de, Türk sporunun gelişimi için önemli bir dönüm noktası olan yeni beden terbiyesi kanunu kabul edildi ve spor, devlet politikası haline geldi. Bu kanun, gençliği sporla teşkilatlandırmayı ve tüm Türkiye’de beden eğitimi çalışmalarını yaygınlaştırmayı hedefliyordu (Apak, 1938).

4.1.3.14. Spor Çalışmaları

Ülkü Mecmuasındaki 1939 tarihli yazıda, Türkiye’de spor çalışmalarının daha sistematik bir şekilde yönetilmesi amacıyla bir kanun çıkarıldığı ve spor işlerinin Başvekâlete bağlı bir Umum Müdürlüğü’ne devredildiği belirtilmektedir. Ayrıca, okul ve üniversitelerde Talebe Spor Yurdu adı altında spor etkinliklerinin yaygınlaştırılması için

çeşitli düzenlemeler yapılmış, bu yurtların yönetim ve faaliyetleri için belirli kurallar getirilmiştir. Halkevleri de bu süreçte spor çalışmalarını destekleyerek, gençlerin sporla daha fazla ilgilenmelerini teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Ülkü, 1939).

Önceden, spor çalışmaları C.H.P Genel Sekreterliği ve seçimle oluşturulmuş spor kurumu tarafından yönetiliyorken, kanunla spor işleri Başvekâlete bağlı bir Umum Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Bu değişiklik, sporun daha etkin bir şekilde yönetilmesini sağlamayı amaçlamaktadır (Ülkü, 1939).

4.1.3.15. Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi- İngiltere

Nüzhet Abbas, 1939 yılında İngilizlerin beden terbiyesi ve spor anlayışını ele alırken, bu anlayışın bireylerde zihinsel ve fiziksel sağlığı geliştirmeyi amaçladığını vurgulamaktadır. İngiltere'de, büyük şehirlerde yoğun nüfus nedeniyle beden eğitimi çocuk yaşta başlamakta ve titizlikle belirlenmiş kurallara göre uygulanmaktadır. Beden eğitimi programları jimnastikten yüzmeye, oyunlardan doğa yürüyüşlerine kadar geniş bir faaliyet yelpazesi sunar; özellikle çocukların eğlenerek öğrendikleri oyunlar ve sporlar ön plandadır. İngilizler, beden eğitiminin moral ve fiziksel faydalarına değer verir, bu nedenle hareketlerin sıkıcı değil, keyif verici ve motive edici olmasına özen gösterirler (Abbas, 1939).

Ayrıca, dik duruşun fiziksel ve psikolojik katkıları vurgulanır ve bu duruş beden terbiyesinin temeli olarak kabul edilir. 1937 yılında çıkarılan bir yasa ile, beden eğitimi ve spor alanında halkı teşvik eden projeler desteklenmiş ve halk merkezleri aracılığıyla tüm vatandaşlara spor olanakları sunulmaya çalışılmıştır. Bu dönemde başlatılan "Fitter Britain" hareketi, toplum sağlığını ve fiziksel zindeliği artırmayı amaçlayan geniş çaplı bir projedir (Abbas, 1939).

Hareketin hedefi, özellikle okul dışındaki genç nüfusu sporla buluşturup fiziksel ve ruhsal sağlığı güçlendirmek, sağlıklı bir toplum yapısı oluşturmaktır. Bu kapsamda yürüyüşler, bisiklet, futbol, hokey, jimnastik, yüzme gibi çeşitli spor dallarında faaliyetler teşvik edilmiştir (Abbas, 1939).

"Fitter Britain" hareketinin arkasında milli savunma endişeleri olsa da halka bunun yalnızca toplum sağlığını iyileştirme amacı taşıdığı vurgulanmış ve spor yapma alışkanlığının yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. İngiltere'de teşvik edilen spor dalları arasında yürüyüş, bisiklet, futbol, hokey, basketbol, jimnastik, atletizm, tenis, kriket, yelken, yüzme, kampçılık, güreş, golf, eskrim ve patinaj gibi geniş bir yelpaze yer

almakta, katılımcılara sağlıklı ve zinde bir yaşam sürme amacıyla çeşitli aktiviteler sunulmaktadır. Bu hareket, bireysel ve grup katılımını teşvik ederek toplum sağlığını iyileştirmeyi amaçlamaktadır (Abbas, 1939).

4.1.3.16. Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi-Almanya

Nüzhet Abbas, 1939 yılında Almanya'daki beden terbiyesi anlayışının tarihsel gelişimini analiz ederken, İmparatorluk Almanya'sından Nazi Almanya'sına uzanan süreçte önemli değişimlerin yaşandığını vurgulamaktadır. İmparatorluk dönemi Almanya'sında beden terbiyesi, gençleri disipline etmek, itaatkâr bireyler yetiştirmek ve askeri hazırlık sağlamak amacıyla uygulanan bir eğitim sistemiydi. Bu sistem, gençlerin kendi inisiyatiflerini geliştirmelerine imkân tanımayan, zorlayıcı jimnastik uygulamalarıyla şekillenmişti. Ancak 1918'deki siyasi değişimle birlikte, 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan "Gençlik Hareketi", gençlerin fiziksel ve zihinsel özgürlüklerine odaklanan bir anlayış getirdi. Bu hareket, gençlerin tabiatla iç içe olmalarını ve bağımsız bir irade geliştirmelerini teşvik etmeye çalıştı (Abbas,1939).

Alman beden terbiyesi sistemi, bu dönemde demokratik bir anlayışa daha yakın bir hal almış ve sadece askeri bir disiplin aracı olmaktan çıkmıştır. Gençlerin sosyal ve zihinsel gelişimine katkı sağlamak amacıyla daha özgürlükçü bir yaklaşım benimsenmiştir (Abbas,1939).

Almanya'da farklı spor branşlarının gelişimi de dikkat çekicidir; yaya gezileri, futbol, atletizm, eskrim, boks, basketbol, voleybol, güreş, yüzme, kürek ve yelken gibi sporlar yaygınlaşmıştır. Özellikle yüzme, tüm öğrenciler için zorunlu hale getirilmiş ve beden eğitimi programına dahil edilmiştir. Ayrıca, tenis ve golf gibi sporlar halk arasında ilgi görmüş ve okul müfredatlarında da yer almıştır. Gençlerin açık hava sporlarına katılımı teşvik edilerek, beden eğitimi alanındaki ilgi artmıştır. Bu gelişmeler, Almanya'daki beden terbiyesi anlayışının daha özgür, demokratik ve bireysel gelişime yönelik bir hale gelmesine katkı sağlamıştır (Abbas,1939).

4.1.3.17. Başka Memleketlerde Beden Terbiyesi-Birleşik Amerika

Nüzhet Abbas, 1939 yılında Birleşik Amerika'daki beden terbiyesi ve spor anlayışını ele alarak, bu alandaki gelişmeleri detaylı bir şekilde analiz etmektedir. Amerika'da beden eğitimi ve spor, oldukça sistematik bir şekilde uygulanmakta olup, okullarda beden eğitimi dersleri sağlık bilgisiyle birlikte verilmektedir. Bu eğitim,

öğrencilerin erken yaşlardan itibaren fiziksel eğitim almalarını sağlamaktadır (Abbas, 1939).

Amerikan beden eğitimi programları, farklı spor ve oyunları içerecek şekilde çeşitlendirilmiş olup, öğrencilere bıkkınlık yaşatmadan etkili bir eğitim sunmaktadır. Ayrıca, spor sadece okullarda değil, özel kulüplerde ve toplum dışı organizasyonlarda da yaygın bir şekilde uygulanmaktadır (Abbas, 1939).

Amerika'da okullarda spora katılım zorunlu olup, bu etkinlikler öğrencilerin sağlıklı gelişimlerini desteklemektedir. Modern atletizmde oldukça ileri gitmiş bir millet olan Amerikalılar, üniversitelerde büyük bir prestij ve rekabet ortamı yaratmaktadır. Ancak profesyonel sporlar ve aşırı rekabet, gençler üzerinde bazı olumsuz etkiler yaratmakta, egoizm ve bireysellik gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır (Abbas, 1939).

Atletizm dışında, baseball ve Amerikan futbolu (football), Birleşik Amerika'da en dikkat çeken sporlar arasındadır. Baseball, profesyonel düzeyde büyük öneme sahiptir ve Amerikalıların milli sporu olarak kabul edilmektedir. Amerikan futbolu ise büyük sahalarda oynanan, yüksek fiziksel güç ve mücadele gerektiren bir spor dalıdır. Bunun yanı sıra, basketbol, voleybol, golf, tenis ve yüzme gibi sporlar da yaygın bir şekilde yapılmakta ve profesyonel liglerde büyük ilgi görmektedir. Bu sporlar, Amerikalıların spor kültüründe önemli bir yer tutar ve ülke genelinde geniş bir katılımcı kitlesine sahiptir (Abbas, 1939).

4.1.3.18. Beden Terbiyesi ve Gençlik Meselesi (İzcilik)

Nüzhet Baba, izciliğin Türk gençliğinin gelişiminde önemli bir araç olduğunu savunmaktadır. Ona göre, izcilik gençlere yurt bilgisi, tabiat bilgisi ve vatana bağlılık kazandıran bir eğitim şeklidir ve gençlerin hem beden hem de ruhen sağlıklı yetişmelerinde büyük bir rol oynar. Ancak izcilik hareketinin Türkiye'de geçmişteki ilerlemelere rağmen yeterince gelişmediğini vurgulayan yazar, izcilik teşkilatının başarılı olabilmesi için devletin ve Halkevlerinin iş birliği yapması ve gerekli maddi ve manevi desteği sağlaması gerektiğini ifade etmektedir (Abbas, 1939).

İzcilik eğitiminde görev alacak öğretmenlerin sayısının artırılmasının zorunlu olduğunu belirten Nüzhet Baba, bu hareketin uluslararası düzeyde bir organizasyonla uyumlu hale getirilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır. Ayrıca Halkevlerinin köycülük kollarının izcilik hareketiyle yakından ilişkili olduğunu ifade eden yazar, bu iş birliğinin köylere sağlık, eğitim ve rehberlik gibi faydalar sağlayabileceğini vurgulamaktadır.

Nüzhet Baba'ya göre, izcilik, köylerde herhangi bir mali külfet olmadan önemli yararlar sağlayabilir ve bu şekilde hem şehirde hem de köyde yaşayan gençlerin ortak bir eğitim çerçevesinde gelişmesi sağlanabilir (Abbas, 1939).

4.1.3.19. Romen Gençlik Teşkilatı (Straja Tarii)

Vildan Aşır'ın 1939 tarihli yazısında, Romanya'daki "Straja Tarii" gençlik teşkilatının faaliyetleri anlatılmaktadır.

"Straja Tarii", gençleri vatanseverlik ve millî değerlere uygun şekilde yetiştirmeyi amaçlayan bir teşkilattır. Bayram haftasında bu teşkilat, Romen gençliğinin disiplinli ve enerjik çalışmalarını sergileyerek, gençleri toplumsal sorumluluk ve vatanseverlik bilinciyle eğitmektedir. Gençler, teşkilata katıldıklarında sadakat, vatanseverlik ve fedakârlık gibi temel değerlere dayalı bir yemin ederler (Savaşır, 1939).

Teşkilat, millî terbiye, sosyal terbiye ve fiziksel gelişim gibi farklı alanlarda eğitim sunar. Bu eğitimler, oyunlar, spor ve fiziksel egzersizlerle desteklenir ve gençlerin gelecekteki görevlerine en iyi şekilde hazırlanmalarını hedefler. Kadın ve erkek öğretmenler, özel kurslarda teorik ve pratik bilgileri öğrenir ve öğretirler. Kurslar sonunda başarılı olan gençler, çeşitli görevlerde görevlendirilir ve bu teşkilatla bağlı olarak bir ömür boyu eğitime devam ederler (Savaşır, 1939).

4.1.3.20. Beden Terbiyesi ve Gençlik Meseleleri (Kayak, Kamp ve Dağ Sporları)

Nüzhet Baba, Türkiye'de kayak, kampçılık ve dağcılığın önemini vurgulamaktadır. Ona göre, kayak askerlik ve memleket savunması açısından stratejik bir öneme sahiptir ve aynı zamanda gençlerin fiziksel ve moral gelişiminde etkili bir spor dalıdır. Kampçılık, gençlerin doğada yardımlaşma alışkanlığı kazanmasına ve fiziksel gelişimlerine katkı sağlamaktadır; ancak bu alandaki çalışmalar yetersizdir. Dağcılık ise, kayak ve kampçılıkla birlikte ele alındığında hem bireysel hem de toplumsal gelişim için büyük bir potansiyele sahiptir (Abbas, 1939).

Bu sporların ülke genelinde yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için devlet kurumlarının bir plan dâhilinde iş birliği yapması gerektiğini ifade eden Nüzhet Baba, kayak, kampçılık ve dağcılığın gelişmesi için devletin ve çeşitli kuruluşların iş birliği yapması zorunludur demektedir. Bu bağlamda, Genelkurmay Başkanlığı'nın askerî eğitim ve memleket savunması açısından kayak ve dağcılıkla ilgilenmesi gerektiğini

belirtirken, “*Maarif Vekâleti, bu sporların okullarda yaygınlaştırılmasında önemli bir rol oynamalıdır*” ifadesiyle Millî Eğitim Bakanlığı’nın görevine dikkat çekmektedir. Ayrıca, Halkevlerinin halk arasında bu sporların yaygınlaştırılması için çalışmalar yapmasının gerekliliğine vurgu yapmaktadır (Abbas, 1939).

Son olarak, Nüzhet Baba, “*bu sporların ülke genelinde teşvik edilmesi için eğitim kurumlarında yaygınlaştırılması ve gerekli altyapının oluşturulması şarttır*” diyerek, bu sporların gelişiminin eğitimle desteklenmesi gerektiğini dile getirmiştir (Abbas, 1939).

4.1.3.21. Beden Terbiyesi ve Spor Neşriyatımızın Ana Hatları Ne Tarzda Olabilir?

Nüzhet Baba, beden terbiyesi ve spor neşriyatının önemini vurgulayarak bu alanın 8 temel başlıkta geliştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. İlk olarak, anakitaplar konusunda beden terbiyesi ve sporun nazari ve ameli esaslarını anlatan, gençler için sadeleştirilmiş kitapların hazırlanmasının önemine değinmektedir. Anakitaplara yardımcı neşriyat olarak, mevcut kitapların zamanla yeni yöntemlerle güncellenmesi gerektiği, bunun için bültenlerin ekonomik ve etkili bir araç olduğu ifade edilmektedir (Abbas, 1940).

Propaganda neşriyatı, gençlerin spora yönlendirilmesinde etkili bir araç olarak tanımlanmakta; kahvehanelerden uzaklaştırılarak açık hava etkinliklerine katılımlarının teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Mevcut neşriyat, ciddi ve eğlenceli içeriklerin dengeli bir şekilde sunulması gerektiğini, ancak bu yayınların sürdürülebilirliği için resmi destek ve kontrolün gerekli olduğunu ifade etmektedir (Abbas, 1940).

Nizamname ve talimatnameler, müsabakaların düzenli ve adil bir şekilde yapılabilmesi için güncellenmeli ve yerel ihtiyaçlara uygun hale getirilmelidir. Spor kavaidi umumiyele, uluslararası kuralların gençler tarafından anlaşılabilir hale getirilmesi için açıklayıcı dokümanlar hazırlanmasını gerektirmektedir. Gündelik gazete neşriyatı, tarafsız ve yapıcı bir şekilde ele alınmalı, bilgilendirici ve tecrübeye dayalı içerikler sunmalıdır (Abbas, 1940).

Son olarak, çareler başlığı altında, beden terbiyesi ve sporun geliştirilmesi için Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü ve Maarif Vekilliği’nin iş birliği yaparak bir uzman heyeti oluşturması gerektiği belirtilmiştir. Bu heyetin yeterli yetki ve kaynaklarla

donatılması, Türkiye'nin kendi uzmanlarıyla bu işi başarabileceği ifade edilmiştir (Abbas, 1940).

4.1.3.22. Bize En Uygun Sistem (Beden Terbiyesi ve Spor)

Nüzhet Abbas, 1940 tarihli yazısında, beden terbiyesi ve sporun toplumların ihtiyaçlarına ve karakterine uygun şekillenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ona göre, beden terbiyesi sadece fizyolojik bir süreç değil, aynı zamanda ruhsal ve ahlaki bir bütünlük olarak ele alınmalıdır. Abbas, tarihte beden terbiyesinin eski Yunan ve Roma medeniyetlerinde, insanın fiziksel ve zihinsel gelişimini tamamlayan bir süreç olarak görüldüğünü belirtir (Abbas, 1940).

Ancak 18. yüzyılda ortaya çıkan sistemli beden terbiyesi yaklaşımlarının, genellikle sosyal ve siyasi amaçlara hizmet ettiğini ve bu sistemlerin belirli ideolojilere dayandığını ifade eder. Bu tür mekanik eğitim yöntemlerinin, çocukların doğal gelişim süreçleriyle çeliştiğini de özellikle vurgular (Abbas, 1940).

Abbas, Türk milletinin beden terbiyesi ve spor anlayışının tarih boyunca milli kimlik ve kültürle iç içe olduğuna dikkat çeker. Atıcılık, okçuluk, güreş ve binicilik gibi geleneksel sporların Türk toplumunda milli bir nitelik taşıdığını ifade eder. Cumhuriyet dönemindeki halkçı anlayışın, beden terbiyesine de yansıdığını belirten Abbas, devletin bu anlayışı geliştirmek ve desteklemek için gereken adımları atması gerektiğini savunur (Abbas, 1940).

Yazının sonunda Abbas, Türk beden terbiyesinin ve sporunun, milletin doğasında ve tarihsel deneyimlerinde var olan bir değer olduğunu ifade eder. Bu nedenle, millî sporların teşvik edilmesi ve Türk gençliğine özgü bir beden terbiyesi anlayışının geliştirilmesinin önemini vurgular. Abbas'a göre, bu çabalar Türk gençliğini fiziksel olarak güçlü, ruhsal olarak dengeli ve milli değerlere bağlı bireyler haline getirecektir (Abbas, 1940).

4.1.3.23. Bir Beden Terbiyesi Enstitüsü Esasları

Nüzhet Abbas, 1940 tarihli yazısında, Türkiye'de beden eğitimi ve spor alanında uzman öğretmenler yetiştirmek amacıyla bir Yüksek Beden Terbiyesi Enstitüsü kurulmasının gerekliliğini detaylı bir şekilde ele almıştır. Mevcut beden eğitimi öğretmenlerinin sayısının ve niteliğinin ihtiyacı karşılamakta yetersiz olduğunu, özellikle 15-20 yaş arasındaki gençlere yönelik eğitimde ciddi bir eksiklik bulunduğunu vurgulamıştır. Bu enstitünün temel amacının yalnızca beden eğitimi öğretmenleri

yetiştirmek değil, aynı zamanda liderlik vasıflarına sahip, sağlam karakterli ve gençlerin hem fiziksel hem de sosyal gelişimine katkı sağlayacak eğitimciler yetiştirmek olduğu belirtilmiştir (Abbas, 1940).

Nüzhet Abbas, beden eğitimi öğretmenlerinin sadece fiziksel becerilere değil, aynı zamanda toplumsal değerlerle donatılmasının önemine dikkat çekmiş, bu doğrultuda enstitünün ders programının pratik odaklı olması gerektiğini ifade etmiştir. Aşırı teorik bilgi yükünün ve yabancı sistemlerin birebir uygulanmasının sakıncalı olduğunu savunmuştur. Bununla birlikte, gerekli bilgilerin hem yerli kaynaklardan hem de yurtdışından temin edilmesinin önemine değinmiş, ancak yabancı uzmanların davet edilmesi yerine, Türk gençlerinin yurtdışında eğitim alarak ülkelerine dönüp katkı sağlamalarını daha faydalı bir yol olarak önermiştir (Abbas, 1940).

Eğitim materyali eksikliğine de dikkat çeken Nüzhet Abbas, mevcut kitapların yetersiz olduğunu ve bu alanda yeni ve özgün kaynakların hazırlanması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca, enstitünün müfredatında pedagojik ve psikolojik bilgilerin yer alması gerektiğini, ancak gereksiz akademik derinliklerden kaçınılmasının faydalı olacağını belirtmiştir. Öğreticilerin yalnızca beden eğitimi bilgisine sahip olmalarının yeterli olmadığını, aynı zamanda öğrencilerinin karakter gelişimine olumlu katkı sağlayabilecek niteliklere sahip olmalarının şart olduğunu dile getirmiştir (Abbas, 1940).

Son olarak, enstitüye alınacak öğretmen adaylarının seğimi konusunda titiz davranılması gerektiğini ifade eden Nüzhet Abbas, sporla ilgisi olmayan veya motivasyonu düşük bireylerin bu alana kazandırılmaması gerektiğini önemle vurgulamıştır. Bu bağlamda, enstitünün hem beden eğitimi ve spor alanında uzmanlaşmış hem de toplumsal değerleri önemseyen lider öğretmenler yetiştirecek bir kurum olarak tasarlanması gerektiğini belirtmiştir (Abbas, 1940).

4.1.3.24. Kolej ve Üniversite Sporunun Gayeleri

Nüzhet Baba, üniversite sporunun amacının sadece fiziksel faydalardan daha fazla sosyal faydalar sağlamak olduğunu savunuyor. Sporun, gençleri dışarıdaki kötü alışkanlıklardan koruyarak, onları eğitim ve sosyal çevreye bağlı tutma işlevi vardır. Spor, gençlerin beden eğitimi ve zihinsel gelişimi için bir araçtır (Abbas, 1941).

Amerikan üniversitelerinde spor, sosyal bir faaliyet olarak kabul edilir ve beden terbiyesi direktörü bu faaliyetleri yönetir. Kolej ve üniversitelerde spor, yalnızca fiziksel

değil, aynı zamanda zihinsel ve sosyal gelişimi de teşvik eder. Gençlerin fiziksel aktivitelerle zihinsel uyanıklıkları artar ve moral terbiyesi sağlanır (Abbas, 1941).

Sporun amacı, öğrencilere birlikte hareket etme ve sosyal sorumluluk bilinci kazandırmaktır. Ayrıca, sporla ilgilenen öğrenciler, bu faaliyetlerle eğlenirken zihinsel yorgunluklarını da atarlar. Üniversitelerdeki spor etkinlikleri, öğrencilerin boş zamanlarını verimli bir şekilde geçirmelerini sağlar. Sonuç olarak, spor, gençlerin sadece bedenlerini değil, karakterlerini de şekillendiren bir faaliyettir (Abbas, 1941).

4.1.3.25. Cumhuriyet Türkiye'sinde Beden Terbiyesinin Değeri

Cemal Alpman'a göre, Cumhuriyet'in on dokuzuncu yılı, Türk gençliğinin toplu terbiyesi açısından önemli ilerlemelerin kaydedildiği bir dönem olmuştur. Bu süreçte, gençlerin fiziksel ve ahlaki gelişimi, eğitim politikalarının temel taşlarından biri haline gelmiştir. Alpman, *"Bu terbiye idealinin her şeyden önce iyi yurttaş yetiştirmeyi gözeten millî bir tarafı vardır"* diyerek, beden terbiyesinin millî bütünlüğü koruma ve yurttaşlık bilincini geliştirme açısından kritik bir rol oynadığını vurgulamıştır. Ona göre, millî duygu ve karakterin temellerini güçlendiren unsurlardan biri, gençliğin beden terbiyesi ile desteklenmesidir (Alpman,1942).

Millî Şef İsmet İnönü'nün 19 Mayıs konuşmasında beden terbiyesine yönelik sözleri, Alpman'ın metninde geniş yer bulur. İnönü, beden terbiyesinin *"çalışma zevk ve iradesinin âmili"* olduğunu ifade etmiş, sporun bireyi ahlâklı, iradeli ve sağlıklı bir yurttaş haline getirdiğini vurgulamıştır. Bu anlayışa göre, spor ve beden terbiyesi yalnızca fiziksel bir faaliyet değil, aynı zamanda ahlaki bir gelişim aracı olarak ele alınmalıdır. Bu bağlamda, Alpman beden terbiyesinin millî terbiyenin ayrılmaz bir parçası olduğunu ve geçmişte bu alanda yaşanan eksikliklerin Cumhuriyet döneminde giderildiğini dile getirmiştir (Alpman,1942).

1938 yılında yürürlüğe giren Beden Terbiyesi Kanunu, yurttaşların fiziksel ve moral kabiliyetlerinin geliştirilmesi sorumluluğunu devlete vermiştir. Bu yasa doğrultusunda, Maarif Vekâleti, beden terbiyesini okul içi ve dışı etkinliklerle bütünleştirerek gençliğin gelişimini çok boyutlu bir yaklaşımla ele almıştır. Alpman, *"Bugün Türk ferdinin terbiyesinde, geçmiş günlere nazaran görülen ilerilik, onun bütün kuvvetlerinin bir bütün olarak ele alınmış olmasındadır"* diyerek, bu anlayışın Cumhuriyet'in temel kazanımlarından biri olduğunu ifade etmektedir (Alpman,1942).

Maarif Vekâleti, beden terbiyesi eğitiminin kalitesini artırmak için öğretmenleri okul dışı faaliyetlerde de görev alabilecek şekilde eğitmiş ve yurt dışına öğrenciler göndererek alanında uzman kadrolar oluşturmayı hedeflemiştir. Üniversiteler ve yüksek okullar, gençlerin spor alışkanlıklarını ve sportmen ahlâkını benimsemeleri için organizasyonlarını güçlendirmiş, böylece beden terbiyesi faaliyetlerinin kapsamı genişletilmiştir. Alpman'a göre, bu adımlar, Cumhuriyet rejiminin yurttaş terbiyesine verdiği önemin açık bir göstergesidir (Alpman,1942).

Sonuç olarak, Cemal Alpman, gençliğin fiziksel ve ahlaki terbiyesinin, Cumhuriyet döneminde eğitim politikalarının merkezine yerleştiğini ve bu alanda büyük ilerlemeler kaydedildiğini belirtir. Beden terbiyesinin sadece fiziksel değil, aynı zamanda ahlaki bir gelişim aracı olarak görülmesi, Cumhuriyet'in modern ve bütüncül eğitim anlayışını ortaya koymaktadır. Alpman, bu sürecin bir parçası olmaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederken, beden terbiyesinin millî bir ideal olarak benimsenmesinin önemine vurgu yapmaktadır (Alpman,1942).

4.1.3.26. Millî Kalkınmada Sporun Rolü

Spor hem bedenin hem de ruhun uyum içinde gelişmesini sağlayarak, bireysel ve toplumsal kalkınmayı destekleyen önemli bir araçtır. Modern spor, her yaştan ve her kesimden insan için gereklidir; özellikle şehirleşme ile birlikte beden eğitimi ihtiyacı giderek artmaktadır (Irmak, 1944).

Spor, iş gücünün verimliliğini artırarak vücutta dengeyi sağlar ve bu da iş yaşamında daha sağlıklı ve verimli sonuçlar doğurur. Ayrıca, spor, millî savunma için gerekli olan dayanıklılığı ve çevikliği geliştirmede kritik bir rol oynar (Irmak, 1944).

Son olarak, düzenli spor yapmanın, sakatlıkları önleyerek bireylerin millî ekonomiye katkı sağlamalarını mümkün kıldığı vurgulanmalıdır (Irmak, 1944).

4.1.3.27. Beden Eğitimi ve Spor Şurası

Beden Eğitimi ve Spor Şûrası, 18 Şubat Pazartesi günü Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde toplanmıştır. Şûrayı açış konuşmasında Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel, rahmetli Faik Bey'i 'Bir Numaralı Türk Jimnastikçisi' diyerek anmış ve sporumuzun kısa bir tarihçesini anlatmıştır. Bakan, spordan beklenenleri yaşamak ve yaşatmak ifadeleriyle özetlemiş ve Şûra'dan bu doğrultuda yeni ilhamlar beklendiğini dile getirmiştir. Sporun milletlerin hayatlarındaki etkilerini örneklerle açıklayan Yücel,

şimdiye kadar yapılan ve yapılmayan işler hakkında Şûra üyelerinin düşüncelerini bildirmesini istemiştir (Olca, 1946).

Şûra, büyüklerimize ve orduya saygı, bağlılık ve sevgi duygularını sunma kararını almış ve çalışmalarına beş komisyon hâlinde başlamıştır. 22 Şubat'taki genel toplantıya katılan Cumhurbaşkanı, görüşmeleri sonuna kadar dinlemiş, Şûra üyelerine iltifatta bulunmuş ve sergiyi gezerek açıklamaları dinlemiştir. Çalışmalarını 23 Şubat Cumartesi günü tamamlayan Şûra, Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in kapanış konuşmasıyla sona ermiştir (Olca, 1946).

4.1.3.28. Cumhuriyet ve Beden Eğitimi

Cemal Alpman, 1947 tarihli yazısında, Cumhuriyet'in 24. yılında Türk milletinin güçlü bir yapıcılık ve yaratıcılık azmiyle ilerlediği bir dönemi anlatmaktadır.

Bu dönemde beden eğitimi, Cumhuriyet'in temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmiştir ve gençlerin fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimini destekleyen bir araç olarak görülmüştür. Alpman, Atatürk'ün Türk gençliğini bu amaca uygun olarak yetiştirme çabalarına dikkat çekmekte ve beden eğitiminin devlet politikası haline getirilmesinin, Cumhuriyet'in kalkınmasında önemli bir rol oynadığını ifade etmektedir (Alpman, 1947).

Beden eğitimi, yalnızca fiziksel sağlık için değil, aynı zamanda güçlü ve vatan savunmasına hazırlıklı bir nesil yetiştirme amacı taşımaktadır. Atatürk, bu konuda şöyle demiştir: *"Her çeşit spor faaliyetlerini, Türk gençliğinin milli terbiyesinin ana unsurlarından saymak lâzımdır."* Bu düşünceyle, Türk gençliğinin hem fiziksel hem de zihinsel gelişiminin Cumhuriyet'in en değerli hedeflerinden biri olduğu vurgulanmıştır (Alpman, 1947).

4.1.3.29. Sporun Milletlerarası Rolü

Necdet Köktürk, sporun milletlerarası rolünü, savaş yerine barış ve dostluk getiren bir unsur olarak tanımlar. Sporun bireyler ve milletlerin terbiyesini tamamladığını, ahlâk ve beden terbiyesini birleştirerek güçlü şahsiyetler oluşturduğunu vurgular. Milletlerarası spor karşılaşmalarının, politik savaşlardan farklı olarak hilesiz, mert ve dostane bir ortam sunduğunu belirtir. Olimpiyat oyunlarının sembolize ettiği beş kıtanın halkalanması, milletler arasındaki birliği ve kardeşliği temsil eder (Köktürk, 1948).

Köktürk, sporun eğlenceli bir savaş olduğunu, ancak şiddet ve yıkım yerine sevgi ve kucaklaşma getirdiğini ifade eder. Sporun ahlâk, kudret, kuvvet ve sağlığı bireylere kazandırdığını, milletlerarası mücadeleye dönüştüğünde ise barışın kurucusu olduğunu dile getirir. Bu mücadelede amaç, rakibi yok etmek değil, onunla dostça yarışmak ve kaybeden tarafı sevgiyle kucaklamaktır (Köktürk, 1948).

Sporun bireysel ve toplumsal gelişime katkı sağladığı gibi, insanlığın birleşmesi ve barış içinde bir arada yaşaması için de bir araç olduğunu belirtir. Sporda kazanılan zaferler, askeri zaferlerden farklı olarak insanlığa mutluluk ve dirilik kazandırır. Köktürk, sporun barışın sembolü ve insanlığın ortak davası olarak önemine dikkat çeker (Köktürk, 1948).

4.1.4. Türk Spor Tarihi İle İlgili Yazılar

4.1.4.1. Tarihte Türkler ve Spor

Milli tarihimiz işlenmemiş bir elmas gibi karşımızda durmaktadır ve bu elmasın işlenmesi yeni nesillere düşen önemli bir görevdir. Türklerin sporla tarihî bağlarını araştırmanın hem faydalı hem de gurur verici bir çaba olacağını belirtmektedir (Seyfi, 1933).

Ali Rıza Seyfi, Türklerin güreş, atletizm, binicilik ve futbol gibi sporlarla tarih boyunca ilgilendiğini vurgulamaktadır. Polo'nun öz Türk oyunu olduğuna dair birçok kanıt sunarak bu sporun, dünyanın en usta binici milletlerinden biri olan Türklerin mirası olduğunu savunmaktadır. İngilizler tarafından Hindistan'dan getirilen Polo'nun aslında Hindistan'a Türkistan'dan Babür Şah ve ordusu aracılığıyla ulaştığını belirtmektedir. Çin tarihleri, Polo'nun en erken miladi 710 yılında Çin'de oynandığını kaydetmiştir, ancak oyunun Çin'e de Türkler tarafından getirildiği açıktır. Çin'deki Polo oyuncularının çoğunun Türkler olduğu, Çin kaynaklarıyla da kanıtlanmaktadır. Çinlilerin muhafazakâr yapıları nedeniyle Polo gibi güçlü fiziksel oyunların onların kültürüne ait olamayacağına dikkat çekilmektedir. Hatta, Çin imparatorlarının bile Polo oynadığı, bunun da Çin tahtında bir dönem Türk kökenli imparatorların bulunduğunu işaret ettiği belirtilmiştir (Seyfi, 1933).

Yazar, futbolun da Doğu kökenli bir oyun olduğunu ve eski çağlarda Çin'de oynandığını ifade etmektedir. Beşinci yüzyıldan itibaren hava ile doldurulmuş bir topa oynandığını, hatta kazananlara gümüş kupalar verildiğini dile getirmektedir. Ancak bu

oyunun da zamanla unutulduğunu ve Çinlilere özgü olmadığını söylemektedir (Seyfi, 1933).

Türklerin spor alanındaki üstünlüğünü ve bu oyunların Türklere ait olduğunu ispat etmenin milli gururu artıracaklarını düşünmektedir. Polo ve futbol gibi oyunların araştırılmasının Türk tarihine büyük katkı sağlayacağına inanmaktadır. Çin tarihindeki bulguların Türklerin spor alanındaki geçmişini daha net ortaya koyduğunu savunmaktadır. Yazar, bu çalışmaların Türk gençliğine kendine güven ve milli bir bilinç kazandıracağını vurgulamaktadır (Seyfi, 1933).

4.1.4.2. Türklerde Boks

Çankırılı Talat Onay'ın 1935 tarihli 'Türklerde Boks' yazısı, Türkler arasında tarihsel olarak var olan yumruklaşma oyunlarına dair önemli bilgiler sunmaktadır.

Yazıda, bu oyunun kökeni ve gelişimi, özellikle Osmanlı döneminde nasıl bir sanat halini aldığı üzerinde durulmuştur. Onay, 1004 yılında Sudî Efendi tarafından yazılan Gülistan şerhinde geçen yumruk vurucular oyununu, Türklerdeki eski boks geleneği olarak ele alır. Sudî Efendi, Şam'da bulunduğu dönemde Semerkand'dan gelen gençlerin bu yumruklaşma sanatında ustalaştıklarını ve bayılan bir genci nasıl iyileştirdiklerini anlatmaktadır. Onay, bu bilginin, yumruklaşmanın Türkler arasında yaygın bir oyun olduğunu gösterdiğini belirtir (Onay, 1935).

Sudî ve Şakir Efendi'nin bu sporu tanımlamaları hem bir fen hem de bir sanat olarak adlandırılır. Sudî, bu oyun için fen, Şakir Efendi ise sanat terimini kullanmıştır. Her iki tanımlamada da yumruklaşmanın öğrenilmesi gereken ve uzun çalışmayla edinilen bir beceri olduğu vurgulanır. Sudî'nin anlatımına göre, bu oyun sadece eğlence değil, aynı zamanda bir ustalık gerektiren bir etkinliktir. Sudî, yumruklaşma sanatının, gençler tarafından şehir içi eğlenceleri arasında yer aldığını ve bazı gençlerin bu alanda ne kadar yetenekli olduğunu da belirtmiştir (Onay, 1935).

Onay, yazısında ayrıca, Sudî'nin sözlerine yer vererek, bu oyunun Osmanlı sarayında Enderun'da bile bilindiğini, hatta Şakir Efendi'nin dönemin padişahı III. Selim'in sarayındaki gençlerin bu oyunu oynadığını ifade eder. Yumruklaşma, Türk kültüründe yalnızca eğlence değil, aynı zamanda fiziksel bir güç ve beceri gösterisi olarak kabul edilmiştir. Bu gelenek, zaman içinde daha profesyonel bir hale gelmiş ve sarayda dahi ustalaşılması gereken bir sanat olarak kabul edilmiştir (Onay, 1935).

Onay ayrıca, Muşt- Zenlik teriminin anlamını ve bu sporu yapanların bu sanatla nasıl eğitim aldığını anlatırken, bu oyunların, fiziki güç ve strateji gerektiren, Türk kültürüne özgü geleneksel sporlar olduğunu ortaya koyar. Muşt- Zenlik terimi, sağ elin baş parmağının kullanılarak yapılan bir yumruk oyununu ifade eder. Bu oyun, bireylerin parmaklarını geliştirerek yumruklaşma yeteneklerini artırdığı bir idman şeklidir (Onay, 1935).

Yazıda geçen, Sudî'nin Gülistan şerhindeki anlatımlar, 350 yıl önce Türkler arasında yaygın bir şekilde oynanan bu yumruklaşma oyunlarının kökeninin derinlerde olduğunu ve bu geleneklerin günümüze kadar uzandığını göstermektedir. Ayrıca, yazıda yer alan anlatılar, dönemin idman anlayışının, savaşçı bir kültüre dayandığını ve fiziksel becerilerin bu kültürde çok önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır (Onay, 1935).

Sonuç olarak, Talat Onay'ın yazısı, Türklerdeki eski yumruklaşma oyunlarının tarihsel kökenleri hakkında önemli bilgiler sunmakta, aynı zamanda bu geleneklerin Türk kültüründeki yerini ve önemini vurgulamaktadır. Bu yazı, Türklerin spor geçmişine dair önemli bir belge sunar ve geleneksel sporların, toplumların kültürel yapılarında ne kadar köklü bir yere sahip olduğunu göstermektedir (Onay, 1935).

4.1.4.3. Dağın ve Kışın Sporları

Vildan Aşır (1935), dağ ve kış sporlarının halk arasında nasıl evrildiğini ve bu sporların tehlikeleri ile faydalarını anlatmaktadır. Kış sporlarının halk için eğlence unsuru olarak başladığını, ancak zamanla daha fazla zengin sınıfın ilgisini çektiğini belirtir. Cumhuriyet'in, kış sporlarını halkın hizmetine sunarak beden ve kültür seviyesini yükseltmeye çalıştığını vurgular (Savaşır,1935).

Aşır, kış sporlarının dağlarda yapıldığını ve kayak sporunun bu dağların öz malı olduğunu ifade eder. Kayak sporunun tehlikeleri olduğunu, ancak doğru eğitim ve hazırlıkla güvenli bir şekilde yapılabileceğini söyler. Ayrıca, kış sporlarının lüks otellerde değil, dağda gerçek anlamda yapılması gerektiğine dikkat çeker. Kayak sporunun, dağda öğrenilmesi gereken bir teknik olduğunu ve yanlış yapılan hareketlerin tehlikeli olabileceğini açıklar (Savaşır,1935).

Her bireyin kendi vücut ölçülerine uygun ekipman seçmesi gerektiğini ve rastgele malzemelerle kayak yapmanın tehlikeli olduğunu belirtir. Kayak yaparken düşüşlerin enerjiyi tüketebileceği ve karın soğuk etkisinin daha fazla yorgunluğa neden

olabileceği uyarısında bulunur. Son olarak, dağ ve kış sporlarının doğru bilgi ve deneyimle yapılan, sağlık ve neşe dolu bir aktivite olduğunu ifade eder (Savaşır,1935).

4.1.4.4. Türkiye’de Dağ Spor

Rahmi Apak'ın 1935 tarihli "Türkiye'de Dağ Spor" yazısında, dağ sporunun fiziksel gelişim ve psikolojik faydalarına değinilmektedir.

Dağ sporunun, doğaya çıkma ihtiyacından doğduğu ve gençlerin her geçen gün bu spordan daha fazla faydalandığı ifade edilmiştir. İlk başlarda dağa tırmanmak, tehlikeleri göz ardı ederek cesaret isteyen bir aktiviteydi, fakat zamanla dağlara olan ilgi artmıştır (Apak, 1935).

Apak, dağ havasının sağlık açısından faydalı olduğunu, özellikle kışın güneş ışınlarının etkisinin yükseklerde arttığını belirtmektedir. Türkiye'nin büyük kısmının dağlarla kaplı olmasına rağmen, halkın çoğu dağlarla ilgilenmemiştir (Apak, 1935).

Yazar, dağları sadece şehirlerden izlemekle yetinilmesini eleştirirken, dağcılığın ulusal savunma açısından önemine de dikkat çekmektedir. Dağcılıkla ilgilenen bir ulusun, savaşlarda yüksek dağlarda avantajlı olacağına inanır. Dağ sporu, insanı cesaretlendirir, azim ve irade gücünü artırır (Apak, 1935).

Apak, gençlerin dağcılık sayesinde yurdunu daha iyi tanıyacaklarını ve dağların kültürel, doğal ve ekonomik değerlerinin farkına varacaklarını vurgulamaktadır. Ayrıca, dağcılığın ormanları koruma, su kaynaklarını değerlendirme gibi çevresel faydaları olduğuna dikkat çeker. Türk gencine, dağları sevmeyi ve dağcılığı yaygınlaştırmayı önerir (Apak, 1935).

Türkiye'nin dağları, ulusun sağlığı, savunması ve medeniyetinin gelişimi için büyük önem taşımaktadır. Dağ sporlarının, özellikle havacılık ve denizcilikten sonra öncelikli olarak geliştirilmesi gerektiğini savunur. Son olarak, dağcı olmanın, cesur ve iyi yürekli bir insan olmayı sağladığını ifade eder (Apak, 1935).

4.1.4.5. Anadolu ve Spor

Dr. Şevket Aziz Kansu, sporun beden ve ruhu hareket ettirerek sağlığa katkı sağladığını kabul eder ancak akademik spordan ziyade Anadolu'nun doğasına uygun, daha doğal bir spor anlayışını savunur. Bu tür sporun, amacın ötesinde, bir araç olarak kullanılmasını ve insanların doğayı tanıyarak içsel güçlerini keşfetmelerini amaçlar (Kansu, 1937).

Kansu, Türk gençliğinin, doğadaki unsurları, örneğin gölleri, nehirleri ve dağları, spor yaparak daha yakından keşfetmelerini önerir. Anadolu'nun büyük sularının, göllerinin ve ormanlarının spora uygun alanlar sunduğunu ve bu doğa zenginliklerinin gençlerin hayata bakışını dönüştürebileceğini belirtir (Kansu, 1937).

Bir örnek olarak, Ankara yakınlarındaki Mogan Gölü'nü dolaşırken, doğanın insanlara huzur ve yaşam gücü sunduğunu vurgular. Türk gençliğinin doğa ile iç içe, spor yaparak doğayı tanıyıp onu anlaması gerektiğini söyler. Türk çocuğunun, okyanuslarda, Himalayalar'da, kutuplarda, doğayı ve yaşamı keşfederek yeni ufuklar açmasını bekler (Kansu, 1937).

4.1.4.6. Türkler ve Kayak

Hasan Ortekin'in 1938 tarihli "Türkler ve Kayak" adlı yazısında, kayak sporunun tarihi ve Türkler ile olan bağlantısı detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Kayak, Türkler için hem bir spor dalı hem de geçim kaynağı olmuştur. Özellikle Türklerin kayak kullanımında çok eskilere dayanan bir geçmişi bulunmaktadır. Altay dağlarının kuzey eteklerinde yaşayan Şor Türkleri, kayak kullanımı konusunda en bilinen halklardan biridir. Kayak, onların avcılık ve taşımacılık gibi işlerinde önemli bir rol oynamaktadır (Ortekin, 1938).

Şor Türkleri, kayaklarını avlarını takip etmek amacıyla kullanırlardı. Kış mevsiminde kar yağmaya başladığında, avcılar kayaklarını takarak ormanlarda avlarını izlerlerdi. Kayaklar, avcıların hızlı ve verimli hareket etmelerini sağlayan özel bir araçtır. Avcılar, kayaklarını kullandıkları sırada, bellerine bağladıkları kızakları da süratle taşıyabiliyorlardı. Bu kayaklar, çam, akdiken ve kayın gibi ağaçlardan yapılır ve altına deri raptedilerek kaymanın verimliliği artırılırdı. Ayrıca, kayakların altına genellikle at veya geyik derisi kaplanarak daha fazla hız sağlanır (Ortekin, 1938).

Adrianov'un 1881 yılında yazdığı seyahat notlarına göre, Şor Türkleri kayaklarıyla dik yamaçlardan hızla kayarak büyük bir çeviklikle avlarını takip ederlerdi. Kayakların uzunluğu, kullanıcılarının boyuna göre belirlenir ve genellikle 1,5 metre civarındadır. Kayakların üzeri, özellikle kışın kayarken kullanılabilen bir deri ile kaplanır ve bu deriler, hayvanların ayak kısmından alınır. Bu yöntem, kayakların kayma performansını artırmak için oldukça önemlidir (Ortekin, 1938).

Şor Türklerinin kayakları, yalnızca avcılık için değil, aynı zamanda taşıma ve yolculuk için de kullanılırdı. Kışın zor koşullarında, kayakları ile günde 60-80 kilometre

yol alabilirlerdi. Kayakların altına konulan deri, karla temas ettikçe kaymanın hızını azaltmak yerine artırır ve böylece avcılar karla kaplı dağlarda rahatça hareket edebilirlerdi (Ortekin, 1938).

Verbitiski'nin kaydettiğine göre, kayakların tarihçesi oldukça eskidir ve kayaksız bir avcılık yapmak, Altay dağlarında neredeyse imkansızdır. Bu dağlarda kayak, avcılar için vazgeçilmez bir araç olmuştur. Kayakların icadı, Avrasya'nın bu dağlık bölgelerinde avcılığı devrim niteliğinde değiştirmiştir (Ortekin, 1938).

Altay Türklerinin kayakları, sadece avcılık için değil, aynı zamanda hayatta kalma ve seyahat için de kullanılmıştır. Kayak, bu bölgedeki halk için günlük yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır ve tarihsel olarak kayaksız bir yaşam düşünülmesi dahi zordur. Bu kayaklar, avcılıkla birlikte, özellikle kışın hayatta kalma mücadelesinin de temel araçlarından biridir (Ortekin, 1938).

Kayak kullanımının kökeni, Şor Türklerine kadar gitmektedir. Kayak, ilk icat edildiğinde Tayga dağlarında avcılar için devrimsel bir yenilik olmuştur. Bu eski zamanlardan günümüze kadar kayaksız avcılık yapmak düşünülemez hale gelmiştir. Kayakların tarihi, Türklerin avcılık ve hayatta kalma sanatındaki büyük bir adımı simgeler (Ortekin, 1938).

4.1.4.7. Eski ve Yeni Türk Spor Edebiyatı

Nüzhet Abbas'ın 1940'ta yazdığı "Eski ve Yeni Türk Spor Edebiyatı" adlı eserinde, Türk spor edebiyatının tarihi gelişimi ele alınır.

Eser, Türk sporunun dört ana dönemde incelenmesini önerir: çok eski Türk spor edebiyatı, Arap harflerinin kaldırılmasına kadar geçen dönem, Türk harfleriyle yazılmış spor eserleri ve günümüz spor yayınları (Abbas,1940).

Eski Türk sporları üzerine yapılan araştırmalar, Türklerin sporu bir eğlence ve yiğitlik imtihanı olarak kabul ettiğini ortaya koyar. Halim Baki Kunter'in "Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar" adlı eseri, eski sporcuların yaşlandıkça tecrübe kazandığına dair önemli bulgular içerir. Ayrıca, "Türk Kemankeşleri" adlı eser, Türklerin okçulukta dünya çapında bir başarıya sahip olduklarını gösterir (Abbas,1940).

Türk sporunun erken dönemleri, atlı sporlar, güreş, okçuluk gibi branşlarla zenginleşmiştir. Eski Türk spor kitapları arasında, Taybuğa'nın "Ganiyyetülmerami" adlı yazması, Laçın'ın "Kitâb-ı tuhfetül mücâhidîn fil amel-i bilmeyâdîn " ve "Kitâb-ı

tuhfetül mücâhidîn" gibi eserler yer alır. Ayrıca, Nasîr-eddin Mehmet ve Yakûp'un "Kitab-al fûrûsîye biresm el fûrûsîye" eseri ve Kemankeş Mustafa'nın "Kavîsnâme" adlı yazması da önemli kaynaklardır. Bunların yanı sıra, Câhiz'in "Fezâ'il-at-türk" ve Edirneli Hasan Çelebi'nin "Ok-Yay Risalesi" gibi eserler de eski Türk sporlarının tarihini aydınlatan yazmalardır (Abbas,1940).

Meşrutiyet öncesi ve Meşrutiyet dönemindeki spor edebiyatı, teknik bilgi açısından geri kalmış ve genellikle tercüme eserlerden ibarettir. Faik Bey'in jimnastik kitabı ve birkaç talimatname dışında, bu dönemin eserleri modern spor anlayışından uzaktır. Bu dönemde yazılan kitaplar, çoğunlukla derme çatma ve yüzeysel eserlerdir. Ancak, Türk Spor Kurumu ve Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı tarafından yayımlanan eserler, modern spor dallarını tanıtarak Türk sporunun gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Bu teşekküller, modern atletizm, yüzme, basketbol, futbol gibi branşlarla ilgili değerli eserler yayımlamışlardır (Abbas,1940).

Türk spor literatürü bu dönemde hızla gelişmiş ve kısa bir süre içinde kıymetli eserler ortaya çıkmıştır. Öne çıkan eserlerden bazıları şunlardır: "Modern Atletizm" adlı eser, İngiltere ve Amerika'daki atletizm eserlerinden yapılan derlemelerdir ve büyük bir emekle yazılmıştır. "Yüzme ve Can Kurtarma Kılavuzları", Amerika'nın önde gelen antrenörlerinden iktibas edilen eserlerdir. "Voleybol ve Basketbol Kılavuzları" da yine Amerikan kaynaklarından tercüme edilmiştir. "Yelken, Kürek ve Denizcilik Eserleri" ise denizcilik yarışları ve yarış taktiklerini içermektedir. "Futbol Kılavuzu" ise İngiliz oyuncularından Charles Buchan ve Abec James gibi isimlerin eserlerinden faydalanılarak yazılmıştır (Abbas,1940).

Bu dönemde yazılan eserler, sadece spor tekniklerini öğretmekle kalmamış, aynı zamanda sporun sağlık üzerindeki faydalarını da vurgulamıştır. "Sporda İlk Yardım" adlı eser, Türk sporcularının karşılaşabileceği acil durumlar için önemli bir kaynaktır. Ayrıca, "Kayak Talimatnamesi" gibi eserler, Türk sporunun teknik yönlerini geliştirmeye yönelik önemli katkılar sağlamıştır. Son dört beş yıl içinde, Vildan Aşır' ın atletizm üzerine yazdığı eser, İlyas Sinai'nin "Okulda Oyun" adlı eseri, M. Atak'ın boks üzerine yazdığı küçük kitap ve Cemil Avcı'nın "Teknik Avcılık" adlı kitabı gibi eserler de önemli katkılar sunmuştur (Abbas,1940).

Türk sporunun eğitimsel yönü de bu dönemde güçlenmiştir. Okul sporlarına yönelik Okul-Spor adlı dergi, ortaokul öğrencilerine yönelik çok faydalı bilgiler sunan

kaliteli bir yayın olarak dikkat çeker. Ancak, sporun yazılı kaynaklarının genelde teknik bilgi bakımından eksik olduğu ve yüzeysel kaldığı belirtilmektedir. Gündelik gazetelerdeki spor yazıları ise genellikle bilgi yetersizliği ve yüzeysel değerlendirmeler içerir. Bu yazılar, maç ve hakem değerlendirmeleri gibi önemli unsurların eksik olması nedeniyle bazen yanıltıcı olabilmektedir (Abbas,1940).

Sonuç olarak, Nüzhet Baba, Türk spor edebiyatının daha sistematik ve kapsamlı bir şekilde ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Eserlerinde yer alan analizler, spor edebiyatının gelişimini bir bütün olarak ele alırken hem eski dönemin zengin mirasını hem de yeni dönemin hızla gelişen spor alanlarını gözler önüne serer. Bu bağlamda, Türk sporunun geçmişi ve geleceği üzerine yapılacak çalışmalar için güçlü bir temel oluşturmaktadır (Abbas,1940).

4.1.4.8. Çin Kaynaklarına Göre Türkler ve Komşularında Spor

Prof. Dr. W. Eberhard (1940), Çin kaynaklarına dayanarak Türk kavimlerinin ve kuzey halklarının spor anlayışlarına dair önemli bilgiler sunmuştur. Çin'in tarihi metinlerinde, Türklerle ve diğer kuzey kavimleriyle olan temaslar nedeniyle sporlar hakkında çeşitli bilgiler edinilmiştir. Bu bağlamda, Türklerin spor kültürü, Çin kaynaklarında farklı branşlarda detaylandırılmıştır (Berhard,1940).

1. Top Oyunu

Çin kaynakları, Han dönemine kadar uzanan top oyununu tanımaktadır. Bu oyun, özellikle Han İmparatoru Çing-di döneminde popülerdi ve askerî seferlerde bile oynanıyordu. Top oyununun, satranç gibi strateji oyunları ile benzerlik gösterdiği belirtilmiştir. Bu oyun, Moğolların etkisiyle Çin'e geçmiş ve zamanla Çin'de bir bayram geleneği haline almıştır (Berhard,1940).

2. Güreş (Toslama)

Çin'de "toslama" olarak bilinen güreş, Han dönemine kadar uzanır. Güreş, yabancı konuklar için gösteri amaçlı yapılmış ve hatta akrobatik hareketlerle birleştirilmiştir. Özellikle kuzey Çin'de yaygın olan güreşin, Türk kavimlerinden Çin'e geçtiği düşünülmektedir. Ayrıca, Türkistan'daki geleneksel güreşler, gelecek tahminleri yapmak amacıyla da düzenlenmiştir (Berhard,1940).

3. Kayakçılık

Çin kaynaklarında kayakçılık, yalnızca Türk ve Moğol kavimlerine ait bir spor olarak anlatılmaktadır. Çinliler, kayak sporunu bilmedikleri için bu geleneğin kuzey halklarından, özellikle Türk ve Moğollardan alındığı kaydedilmiştir. Kayakçılık, Türkistan'ın ve kuzey Çin'in çeşitli bölgelerinde yaygındı ve kayaklar hakkında birçok kayıt bulunmaktadır (Berhard,1940).

4. Polo

Çin'deki polo oyunu, muhtemelen Persler 'den alınmış ve Batı Asya ile olan ilişkiler sayesinde Çin'e yayılmıştır. Tang döneminde oldukça popüler olan bu oyun, Çinliler tarafından benimsenmiştir. Polo oyununda, iyi atlar kullanıldığı ve çoğunun Orta Asya'dan geldiği belirtilmiştir (Berhard,1940).

5. At Yarışları

Çin'de at yarışları, özellikle Han dönemine dayanmaktadır. Başlangıçta, at yarışları dini bir anlam taşıyor olsa da zamanla spor olarak gelişmiştir. Türk ve Moğol kavimlerinin etkisiyle Çin'e girmiş ve çeşitli festivallerin bir parçası haline gelmiştir (Berhard,1940).

6. Okçuluk

Okçuluk, özellikle Türkler arasında yaygın bir spor dalıdır ve Çinlilerle yapılan yay çekme müsabakalarıyla tanınmaktadır. Türkler, okçulukta büyük bir ustalık kazanmış ve bu spor, Çin kaynaklarında da sıkça yer almıştır (Berhard,1940).

7. Salıncak

Salıncak, kuzey kavimlerinin Çin'e getirdiği ve dini anlam taşıyan geleneksel bir oyun olmuştur. Çin kaynaklarında, salıncığın önemli bir sosyal etkinlik olduğu ve kuzey halkları arasında yaygın olduğu belirtilmiştir (Berhard,1940).

Bu sporlar, Türk ve diğer kuzey kavimlerinin spor anlayışları hakkında önemli ipuçları sunmaktadır. Prof. Dr. W. E. Berhard'ın (1940) çalışmaları, bu sporların kültürel etkilerini ve tarihsel bağlamını anlamamıza katkı sağlamaktadır (Berhard,1940).

4.1.4.9. Osmanlı Tarihinde Hassa Avcıları

Osmanlı İmparatorluğu'nda av, saray hayatında önemli bir yere sahip olup padişahlar ve saray mensupları için hem bir eğlence hem de sosyal bir etkinlikti. Padişahlar, zaferlerden sonra moral amacıyla büyük av eğlenceleri düzenler, bu

etkinliklerde saray ihtişamını sergilerlerdi. Örneğin, Yıldırım Bayezid, Niğbolu zaferinin ardından esirlere Osmanlı'nın gücünü göstermek için geniş katılımlı av etkinlikleri düzenlemiştir. Fatih Sultan Mehmet ise Boğaz'da yaptırdığı Tokat Bahçesi'nde avlanmayı tercih eder, özellikle yaban domuzu avlarıyla ilgilenirdi (Su, 1941).

Osmanlı av teşkilatı, çakırcılar, şahinciler, zağarcılar ve sekbanlar gibi çeşitli gruplardan oluşur, zamanla bu gruplar askeri teşkilatlara dahil edilirdi. Örneğin, avcılar arasındaki en yüksek rütbe olan çakırcıbaşı, saray hiyerarşisinde önemli bir konuma sahipti ve günlük 160 akçe maaş alırdı. Fatih Kanunnamesi, çakırcıbaşının rütbesini emir-i ahordan sonra geleceğini belirtmiştir (Su, 1941).

Osmanlılarda avcılık, belirli kurallara ve yasalara bağlıydı. Örneğin, doğan yuvalarının bulunduğu bölgelerde ağaç kesmek, tüfek atmak, hayvan otlatmak ve izinsiz tuzak kurmak yasaktı. Bu kurallara uymayanlardan ceza olarak 500 akçe alınırdı. Ayrıca, padişahın özel av alanlarında av yapmaları yasak olanlar, hassa avcılarının tuzaklarını ihlal ettiklerinde şiddetle uyarılırdı. Kayıtlarda, Yavuz Sultan Selim dönemine ait bir fermenda, hassa avcılarının turna avlamak için kurduğu tuzaklara zarar verenlere karşı alınacak önlemler detaylandırılmıştır (Su, 1941).

Bu düzenlemeler, avcılığın Osmanlı sarayındaki önemini ve bu alandaki teşkilatlanmayı yansıtmaktadır (Su, 1941).

4.1.4.10. At ve Atlı Spor

Muhtar Ertan (1943) yazısında, Atçılık ve binicilik, tarihsel süreçte farklı evrelerden geçmiştir ve Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Geçmişte, atlar sadece bir ulaşım aracı değil, aynı zamanda ekonomik bir kaynak ve savaşlarda vazgeçilmez bir unsur olarak büyük öneme sahipti. Ancak Osmanlı İmparatorluğu'ndaki savaşlar ve isyanlar sırasında atların büyük kayıplar vermesi, bu spora olan ilgiyi azaltmıştır (Ertan, 1943).

Meşrutiyet döneminde ise, bu kayıpların telafi edilmesi amacıyla bazı adımlar atılmıştır. Bu dönemde, "Islah-ı Nesl-i Feres Cemiyeti" kurulmuş ve at neslinin ıslahı için çalışmalar başlatılmıştır. Ayrıca, geleneksel sporların yaşatılması amacıyla "Sipahi Ocağı" da faaliyet göstermiştir (Ertan, 1943).

Yarış ve binicilik sporlarının teşvik edilmesi adına, en önemli gelişmelerden biri, "Yarış ve Islah Encümeni" nin kurulması olmuştur. Bu kurum, at yarışlarını düzenleyerek, at neslini ıslah etmeyi hedeflemiştir (Ertan, 1943).

Cumhuriyet döneminde, atçılığın modernleşmesi adına büyük bir adım daha atılmış ve "Ankara Atlıspor Kulübü" kurulmuştur. Bu kulüp, atçılığı modernize etme ve yaygınlaştırma konusunda önemli bir rol oynamıştır (Ertan, 1943).

4.1.4.11. At ve Binicilik

Türklerin atla olan derin ilişkisi, tarih boyunca sürekli olarak devam etmiştir. Dr. Şükrü Akkaya'ya (1943) göre; at, Türk milletinin yalnızca savaşta değil, barışta da en yakın arkadaşı olmuş ve kültürünün ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Akkaya, 1943).

Atın, Türklerin yiğitlik, çeviklik, atılganlık ve bağlılık gibi karakteristik özellikleriyle örtüştüğü vurgulanır. Bu güçlü bağ, Türk halkının masallarında, hikâyelerinde ve atasözlerinde sıkça yer bulmuştur. Örneğin, "At, binicisini tanır" atasözü, bir kişinin karakterinin, davranışlarının çevresine yansıdığını ifade ederken, "At, sahibine göre kişner" sözü, bir kişinin tavırlarının çevresindeki insanları etkileyen bir yönü olduğunu anlatır (Akkaya, 1943).

Ayrıca halk arasında, At bakımı hakkında Ata dost gibi bakmalı, düşman gibi binmeli şeklinde bir inanış vardır. Bu, atın bakımına özen gösterilmesi gerektiğini, ancak binicinin zorlu koşullarda atını zorlaması gerektiğini anlatır. Atın soyluluğu ve zarafeti de halk arasında övgüyle dile getirilmiştir. "At yedi günde it yediği günde" gibi ifadeler, atların kibarlığını anlatmak için kullanılmıştır (Akkaya, 1943).

Türk kültüründe, ata olan sevgi ve saygı, bir yaşam biçimi olarak nesilden nesile aktarılmış ve at, sadece bir ulaşım aracı değil, aynı zamanda bir simge ve kültürel bir öge olmuştur. Bu ilişkinin Türk halkı üzerindeki etkisi hem günlük yaşamda hem de kültürel değerlerde kendini gösteren derin bir bağdır (Akkaya, 1943).

4.1.4.12. Türk Spor Tarihi ve Millî Sporlar Dersi ve Enstitüsü

Halim Baki Kunter 1946 tarihli yazısında Türk Spor Tarihi ve Millî Sporların önemini vurgulamaktadır.

Türk medeniyetinin değerlerinin gençlere tanıtılması gerektiği belirtilerek, millî ruh ve bilincin güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kunter, tarihsel belgelerin gençlere sade bir dille sunulmasının, onları yabancı hayranlıktan kurtarıp millî duyguları besleyeceğini savunmaktadır (Kunter, 1946).

Türk sporunun tarihi, henüz yeterince işlenmemiş bir konu olup, halk arasında pek bilinmemektedir. Türk Spor Tarihi dersi, Gazi Eğitim Enstitüsünde olmadığı için bu alanda eğitim eksikliği vardır. Millî sporların, kültürel ve fiziksel açıdan büyük değer taşıdığı vurgulanmıştır. Kunter, Türk sporunun karakterini gençlere öğretmenlerin önemli bir görev olduğunu dile getirmektedir. Ayrıca, Türk sporunun tarihinin araştırılması ve bu alanda bir enstitü kurulmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur (Kunter, 1946).

Tarihî belgelerin kaybolma tehlikesi olduğuna dikkat çekilmiş, bu alanda yapılacak çalışmaların giderek daralmakta olduğu ifade edilmiştir. Eğitim kurumlarında spor tarihi derslerinin verilmesi gerektiği, bununla ilgili olarak eğitim müesseselerinde materyal ve eleman temininin önemli olduğu belirtilmiştir (Kunter, 1946).

Kunter, Millî Eğitim Bakanlığı'na Türk Spor Tarihi ve Millî Sporlar Enstitüsü'nün kurulması için çağrıda bulunmaktadır (Kunter, 1946).

4.1.4.13. Kızılcahamam'da Güreş- Çubukta Cirit

Kızılcahamam'da Güreş

23 Nisan günü Kızılcahamam'da düzenlenen güreş etkinliğine kasaba ve köy halkı yoğun ilgi gösterdi. Çayırdaki düzenlenen müsabaka, doğal bir stadyum gibi görünen bir alanda gerçekleşti. 11-12 yaşlarındaki iki çocuğun eğlenceli güreşi seyircilerden alkış aldı. Genç pehlivanlar için ayrı bir kategori (Tozkoparan) oluşturuldu ve müsabakalar oldukça heyecanlı geçti. Hakem kuruluna Fethi Gürsoy başkanlık ederken, bazı eski pehlivanlar da gençlerle boy ölçüştü. Tozkoparan birincisi Tevfik Yüce, ikincisi ise Turan Yılmaz oldu. Başa güreşenler arasında yapılan mücadelelerde Ali Ahmet günün galibi oldu. Etkinlik, izleyicilere eğlenceli anlar yaşatırken köy ve kasaba halkını bir araya getirdi (Olca, 1947).

Çubuk'ta Cirit

Çubuk Halkodası, bu yıl daha aktif bir çalışma sergileyerek Çocuk Bayramı kapsamında etkinlikler düzenledi. Mayıs ayının ilk gününde cirit ve at yarışlarıyla dolu bir program gerçekleşti. Koşu yarışmasında birinciliği Geldibuldu köyünden Kâzım'ın

saf kan atı kazandı. 10 bini aşkın seyircinin izlediği cirit müsabakalarında eski gelenekler hatırlandı. Yetenekli ciritçiler hem gençlerin ilgisini çekti hem de seyircilere nostaljik bir hava yaşattı. Hakem kurulunun kararıyla 6 birinci, 6 ikinci ve 10 üçüncü seçildi. Ödül problemi, Şükrü Saraçoğlu'nun cömert desteğiyle çözüldü. Etkinlik, Ankara Zeybeği gibi gösterilerle sona ererken halk, eğlenceli bir gün geçirerek alandan ayrıldı (Olca,1947).

4.1.4.14. Atalarımızın Toplu Oyun ve Sporları

Türkler, tarih boyunca spor ve oyunlara büyük bir ilgi göstermiştir. Bu gelenek, eski Türk kültürlerinin önemli bir parçası olmuştur ve pek çok spor dalı günümüze kadar ulaşmıştır.

M. Şakir Ülkütaşır (1949), eski Türk oyunları ve sporları hakkında şu bilgileri paylaşmaktadır:

1. Güreş (Pehlivanlık): Türkler, güreşi çok eski zamanlardan itibaren yapmışlar ve bu gelenek, Osmanlı'da da devam etmiştir. İstanbul'da pek çok güreş tekkesi bulunur ve ünlü Türk pehlivanları dünya çapında tanınmıştır (Ülkütaşır,1949).
2. Tepik (Futbol): Eski Türkler, "tepid" adıyla bir top oyunu oynamışlardır. Bu oyun, bugünkü futbola benzer şekilde çocuklar tarafından ayakla oynanırdı (Ülkütaşır,1949).
3. Muştazenlik (Boks): Orta Asya'da yaygın olan bu yumruk sporu, boksla benzerlik gösterir. Şair Sûdî, Türklerin bu sporda büyük ustalık gösterdiğini belirtmiştir (Ülkütaşır,1949).
4. Kayak: Ural bölgesindeki Türkler arasında yaygın olan kayak, günümüzde Türkiye'de de popülerleşmiş bir spordur (Ülkütaşır,1949).
5. Cirit: Atlı bir spor olan cirit, Osmanlı saraylarında bile oynanmış ve günümüzde Anadolu'nun birçok yerinde yapılmaktadır (Ülkütaşır,1949).
6. Çevgen (Polo): Polo, Türklerin eski ve önemli oyunlarından biridir. Atlı ve takım halinde oynanır (Ülkütaşır,1949).
7. Gökbörü: Eski Türkler arasında oynanan bu atlı spor, günümüzde Doğu Türkistan'da hala popülerdir. Oyuncular, kesilmiş bir oğlak postunu rakip takımın alanına taşımaya çalışırlar (Ülkütaşır,1949).

8. Avcılık: Türkler için avcılık, sosyal bir etkinlik olarak büyük bir öneme sahiptir ve hükümdarlar arasında da büyük ilgi uyandırmıştır (Ülkütaşır,1949).
9. Okçuluk: Türkler, okçulukta büyük ustalık kazanmış ve ok yapımında da önemli bir yer edinmişlerdir. Osmanlı'da okçular büyük ün kazanmıştır (Ülkütaşır,1949).
10. Binicilik: Osmanlılarda binicilik özellikle "cündilik" ve "sipahilik" adı altında teşkilatlanmış bir spordur. Ayrıca, kılıç ve kalkanla yapılan savaş oyunları da yaygındı (Ülkütaşır,1949).
11. Gürz ve Topuz Kullanmak: Eski Türkler, gürz ve topuz kullanmayı, savaş ve eğlence amaçlı bir spor olarak geliştirmiştir (Ülkütaşır,1949).
12. Kılıç ve Kalkan Oyunu: Kılıç ve kalkanla yapılan oyunlar, eski Türkler arasında yaygın bir spor dalıydı ve Osmanlı'da da bu sporlar geliştirilmiştir (Ülkütaşır,1949).

Bu oyunlar ve sporlar, Türk kültürünün birer parçası olarak nesilden nesile aktarılmış ve zamanla çeşitli evrimler geçirmiştir (Ülkütaşır,1949).

4.1.4.15. Türk Güreşçiliği

Halim Baki Kunter'in 1949 tarihli yazısından alınan bilgiler ışığında Türk güreşi ve güreşçileri şu şekilde özetlenebilir.

Türk güreşçileri, uluslararası yarışmalarda büyük başarılar kazanarak ülkemizin spor tarihine altın harflerle yazılmışlardır. 1948 Londra Olimpiyatları'ndaki başarıları, halkın güreşe olan ilgisini artırmıştır. İstanbul'da yapılan Avrupa serbest güreş karşılaşmalarında Türk takımı birincilik kazanarak tarihi bir zafer elde etmiştir. Türk güreşi, milletimizin eski geleneklerinden beslenmektedir ve millî bir spor dalıdır. Halk arasında güreşe olan sevgi ve destek bu sporun yayılmasını sağlamıştır (Kunter, 1949).

Güreş, Türk milletinin kanında bulunan eşsiz bir güç ve gelenekle beslenmektedir. Eski tarihlerdeki güreş kurumları, bu sporun gelişmesine önemli katkılar sunmuştur. İstanbul, Edirne, Konya ve Bursa gibi şehirlerde güreşçiler için özel tekkeler kurulmuştur. Edirne'deki güreş talimhanesi, bir güreş akademisi seviyesinde eğitimler vermiştir. Güreş sadece kuvvet değil; zekâ, cesaret ve teknik bilgi gerektiren

bir spor dalıdır. Güreşte centilmenlik esastır, güreş sonunda pehlivanlar birbirine saygı gösterir (Kunter, 1949).

Halk arasında düzenlenen panayırlar ve güreş festivalleri, bu sporun yaşamasını sağlamıştır. Kırkpınar güreşleri, asırlardır devam eden bir gelenek olarak Türk güreşinin zirvesini temsil eder. Kırkpınar'da Aliço ve Koca Yusuf gibi pehlivanlar yıllarca başpehlivanlık unvanını taşımışlardır. Güreşçilerimizin pek çoğu önce çayırdaki güreşerek yetişmiş, sonra minder güreşinde ün kazanmıştır. Gazanfer Bilge ve Servet Meriç gibi pehlivanlar Kırkpınar'da gösterdikleri başarılarla dikkat çekmiştir (Kunter, 1949).

Türk gücü ve geleneği, güreşte kazandığımız başarıların temel kaynağıdır. Yabancı pehlivanlar karşısındaki başarılarımız, Türk güreşçisinin üstünlüğünü ispatlamaktadır. Tarihi güreş tekkeleri ve gelenekleri bugün fiziken var olmasa da etkilerini sürdürmektedir. Türk güreşi, milletimizin tarihsel birikimini ve spor aşkını dünya sahnesine taşımaktadır (Kunter, 1949).

4.1.4.16. Küçük Almus Köyünde Güreş

Tokat'a bağlı Küçük Almus Köyü, 1172 kişilik nüfusuyla Anadolu'nun güreşe büyük önem atfeden yerleşimlerinden biridir. Köyün gençleri, sağlam doğa koşulları ve elverişli ortam sayesinde fiziksel olarak güçlü ve dayanıklı pehlivanlar olarak yetişmektedir. Köy meydanı, yalnızca güreş sahası değil, aynı zamanda bu köklü geleneğin nesilden nesle aktarıldığı bir eğitim alanıdır. Yaşlı pehlivanların yeni nesillere teknik ve değer aşılaması, burada önemli bir gelenek olarak sürdürülmektedir (Öztürk, 1949).

Hüseyin Öztürk, 1949 yılında yazdığı eserinde, "*Almus Köyü'nün gençlerinin güreşe olan yatkınlığı, onların beden gücü kadar ruhlarındaki azimle de ilgilidir. Doğa şartlarının sertliği, bu gençleri mücadeleciler birer sporcuya dönüştürürken, güreşe duyulan derin bağlılık da onların karakterini şekillendirmiştir*" diyerek bu durumu betimlemektedir (Öztürk, 1949).

Almus'un gençleri, köydeki güreş etkinliklerinde üstün başarı göstererek bölgenin en yetkin pehlivanları arasına girmektedir. Mustafa Akdağ, köyün sembol isimlerinden biri olarak köydeki güreş müsabakalarının vazgeçilmez ismi olmuş, gençlere örnek teşkil etmiştir. Hüseyin Öztürk'ün de belirttiği gibi, Güreş, yalnızca bir spor değil, Almus halkını bir araya getiren bir bağdır. Bu etkinliklerde yalnızca gücün değil, teknik bilginin ve ahlaki değerlerin de önemi büyüktür (Öztürk, 1949).

Almus'un pehlivanlarının başarısı bölgesel sınırları aşmış, ulusal ve uluslararası güreş sahalarında büyük yankı uyandırmıştır. 1949 yılında Avrupa'ya giden Türk güreşçiler arasında Yaşar Doğu, Nurettin Zafer ve Servet Meriç gibi isimler bulunmaktaydı. Bu efsanevi güreşçiler, Hüseyin Öztürk'ün ifade ettiği gibi, Küçük köylerin büyük ideallere sahip gençlerinin dünya çapında ne denli başarılı olabileceğini göstermiştir (Öztürk, 1949).

Küçük Almus Köyü, güreşe olan tutkusu ve yetiştirdiği pehlivanlarla, Türk sporunun belleğinde özel bir yere sahiptir. Bu gelenek, köy meydanındaki antrenmanlarla, halkın coşkusuyla ve pehlivanların özverisiyle yaşamaya devam etmektedir (Öztürk, 1949).

4.1.5. Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar İle İlgili Yazılar

4.1.5.1. 1936 Olimpiyatları

1936 Berlin Olimpiyatları, dünya gençlerinin bir araya gelerek yeteneklerini sergileyeceği büyük bir organizasyon olarak hazırlanmıştır. Yazar Nizamettin Kırşan, bu olimpiyatlar hakkında şunları söylemiştir: “*Almanların bu iş için nasıl çalıştıklarını yakından gördüm. 1936 Olimpiyatı'nın yapılacağı Berlin civarındaki Charlottenburg'da 'Reichssportfeld' adı verilen dünyanın en büyük spor alanı hazırlanıyor*” (Kırşan, 1935).

Olimpiyat alanının büyüklüğünü vurgulayan Kırşan, bu alanda 100.000 kişilik büyük bir stadyum, 10.000 kişilik yüzme stadı, 50.000 kişilik açık hava tiyatrosu, binicilik pisti, tenis kortları ve idman alanları gibi pek çok modern yapının inşa edildiğini belirtmiştir. Ayrıca Olimpiyat Köyü'nün konforuna dikkat çekerek, her atletin rahat edeceği temiz odalar, duş yerleri ve uluslar için özel odalar yapılıyor; her ülkenin bayrağı bu odaların önünde dalgalanacaktır demiştir (Kırşan, 1935).

Köyde konaklayacak sporcuların ihtiyaçlarının en ince ayrıntısına kadar düşünüldüğünü aktaran Kırşan, burada posta-telgraf bürosu, banka şubesi, çamaşırhane ve gazino gibi hizmetler bulunduğunu ifade eder. Modern olimpiyatların ortaya çıkışına değinen yazar, bu modern Olimpiyat fikrini bundan 40 yıl önce Baron de Coubertin ortaya atmış ve ilk modern Olimpiyat, 1896'da Atina'da yapılmıştır diyerek tarihsel bir bilgi de vermektedir (Kırşan, 1935).

Olimpiyatların programına değinen Kırşan, ağustos ayı boyunca atletizm, güreş, eskrim, hokey, futbol, binicilik, yelken, yüzme, boks ve cimnastik gibi spor dallarında müsabakalar düzenleneceğini, açılış töreninin 1 Ağustos'ta, kapanış töreninin ise 16 Ağustos'ta yapılacağını belirtmiştir (Kırşan, 1935).

Türkiye'nin özellikle güreş ve binicilik dallarında büyük başarılar elde edeceğine olan inancını dile getiren Kırşan, Türk binicilerinin ve güreşçilerinin uluslararası müsabakalarda aldıkları sonuçlar, hepimizin yüzünü ağartacak niteliktedir. Bayrağımızı birincilik serenine çektirip ulusal marşımızı yabancı ellerde çaldırmışlardır sözleriyle bu başarıyı vurgulamıştır. Ayrıca, Türkiye'nin önümüzdeki bir yıl içerisinde disiplinli bir programla çalışması durumunda diğer spor dallarında da başarı elde etmesi beklenmektedir diyerek Türk sporcularına olan umudunu dile getirmiştir (Kırşan, 1935).

4.1.5.2 19 Mayıs Spor Gençlik Bayramı (1937)

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, Ankara'da büyük bir coşkuyla kutlandı; sabah saatlerinde, Atatürk'ün Samsun'a çıkışının yıldönümünde top atıldı ve halk çeşitli kutlamalar için sokakları doldurdu. Gençler, Halkevi'nden Ulus Meydanı'na kadar yürüyüş yaparak Atatürk'ün heykeline çelenk koydu ve ardından stadyuma geçerek toplandı (Ülkü, 1937).

Stadyumda düzenlenen tören, İstiklâl Marşı'nın hep birlikte söylenmesiyle başladı ve önemli nutuklar okundu. Sporcular, çeşitli gösteriler ve jimnastik hareketleriyle bayramı kutladılar, ardından güreşçiler gösteri maçları yaptı. Etkinlik, atletizm yarışmalarıyla sona erdi ve halk, bayramın neşe ve coşkusuyla stadyumdan ayrıldı (Ülkü, 1937).

4.1.5.3. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı (1938)

19 Mayıs 1938'de, Türkiye halkı Cumhuriyet'in temelini atan ve Türk milletini bağımsızlığa kavuşturan Mustafa Kemal Atatürk'ü anmak için büyük bir coşkuyla 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nı kutladı. Bu özel günde, gençliğe olan sevgi ve Cumhuriyet'e bağlılık, spor etkinlikleri, geçit törenleri ve marşlarla dile getirildi (Us, 1938).

“Türk! Öğün, çalış, güven” gibi Atatürk'ün vecizeleriyle gençlik ve sporun önemi bir kez daha vurgulandı. Ankara'da yapılan törende, Atatürk'ün huzurunda binlerce öğrenci ve sporcu bir araya gelerek zaferin gücünü ve Türk gençliğinin

kararlılığını sergiledi. O gün, radyo ve gazetelerde 19 Mayıs'ın anlam ve önemine geniş yer verilmiş, gençliğin inkılap ve Cumhuriyet'e olan katkıları yüceltilmiştir (Us, 1938).

Bu törenler, Atatürk'ün gençliğe olan güveninin ve sporun toplumsal hayat içerisindeki yerinin ne denli önemli olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir (Us, 1938).

4.1.5.4. Ankara'da Cirit Oyunu

E. Behnan Şapolyo'ya göre, Cirit oyunu, Türklerin atlı bir oyunu olup, eski Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir ve tarihsel belgelerde uzun yıllardır oynandığı görülmektedir. Türkler, atlı oyunları büyük bir değerle benimsemiş ve Şapolyo' nun belirttiği gibi, Cirit oyunu da Orta Anadolu'da en yaygın olarak oynanmıştır. Bu oyun, Türklerin at yetiştirme ve binicilikle olan derin bağlarını simgelerken, aynı zamanda cesaret ve yiğitlik gibi millî değerleri pekiştiren bir gelenek olarak sürdürülmüştür (Şapolyo, 1938).

Ankara ve çevresindeki köylerde cirit oyununun, Türklerin eski atlı oyunlarından biri olarak, özellikle mayıs ve nisan aylarında oynandığı vurgulanmıştır. Şapolyo, bu oyunun yalnızca erkekler arasında oynandığını ve köylülerin atlarına büyük ilgi gösterdiğini ifade etmiştir. Cirit, atlı delikanlıların birbirlerine sopalarla atıştığı bir oyun olup, köylerde yaygın bir gelenek olarak devam etmektedir (Şapolyo, 1938).

Cirit oyununun üç ana türü vardır: Dügün ciridi, Deri ciridi ve İlkbahar ciridi. Şapolyo'nun ifadesiyle, Dügün ciridi, düğünlerde, özellikle gelin alma gününde oynanırken, Deri ciridi pazarda ve panayirlarda yapılır. İlkbahar ciridi ise, nisan ve mayıs aylarında köylerde sıkça düzenlenen bahar oyunlarından. Cirit, cesaret ve çeviklik gerektiren bir oyun olup, oyuncuların hızla hareket etmesi ve doğru zamanlama yapması gerektiği bir geleneksel Türk sporu olarak sürdürülmüştür (Şapolyo, 1938).

4.1.5.5. Türk Köylüsü ve Spor

Nüzhet (Baba) Abbas (1940) yazısında, Türk köylüsünün beden terbiyesi ve spor ihtiyacını vurgular ve köylerde sporun geliştirilmesinin önemini anlatır.

Beden terbiyesi için önemli adımlar atılmıştır. Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü, sporun yaygınlaştırılması için çalışmalarına devam etmektedir. Köylünün sağlıklı olması, ancak hareketlerinin monoton olması nedeniyle vücut gelişimi için spor yapması gerektiğini savunur. Köylünün şehirliden farklı olarak daha az imkânlarla spor

yapması, beden terbiyesinin köylü için daha fazla ihtiyaç haline gelmesine neden olmuştur. Köylü, genellikle kendi sporlarından, güreşten, atıcılıktan ve diğer geleneksel sporlardan haberdar olsa da modern sporlara aşina değildir. Köylüye spor sevgisi aşılanmalı ve bu süreçte öğreticilerin rolü büyük olmalıdır (Abbas, 1940).

Millî sporlar ve modern sporlar arasında bir denge kurulmalı, köylüler geleneksel sporlara olan ilgilerini kaybetmeden modern sporlara da yönlendirilmelidir. Spor, köyde sosyal hayatı canlandırmak, gençleri daha sağlıklı ve dirençli hale getirmek için önemli bir araçtır. Güreş, atıcılık ve nişancılık gibi geleneksel sporlar köylerde daha yaygın hale getirilmelidir. Ayrıca, yüzme gibi su sporlarına da köylerde dikkat edilmesi gerektiği ifade edilir. Köylerde spor yapmak için fazla ekipman gerekmez, doğal sporlar ve basit jimnastik hareketleriyle bu kültür yerleştirilebilir. Türk köylerinde beden terbiyesi ve spor faaliyetleri, köylünün sağlıklı bir yaşam sürmesi ve toplumsal gelişiminin desteklenmesi için kritik bir rol oynar (Abbas, 1940).

4.1.5.6 Stadyom

İrfan Şahinbaş'a göre spor, gençliğe gayret, hedefe ulaşma arzusu ve engelleri aşma konusunda önemli bir eğitim sunar. Bir sporcu yalnızca kendisini değil, takımını da düşünmeli ve sorumluluklarını yerine getirmelidir (Şahinbaş, 1942).

Şahinbaş, spor sahasında bireyin, takımının menfaatini kendi menfaatinin önünde tutarak, kişisel çıkar peşinde koşmaması gerektiğini vurgular. Ayrıca, spor gençlere kaide ve otoriteye saygıyı, dürüstlük ve adil mücadeleyi öğretir. Rakiplere saygı göstermek, onları düşman olarak değil, aynı hedef için mücadele eden insanlar olarak kabul etmek gerektiğini belirtir. Spor, aynı zamanda arkadaşlık, iş birliği ve dayanışma duygularını geliştirir ve bu da hayat boyunca süren sağlam dostluklara yol açar (Şahinbaş, 1942).

Beden sağlığını güçlendiren spor, kişinin enerjisini artırarak hayatın zorluklarını aşmasına yardımcı olur. Son olarak, spor, gençlere dayanma gücü, sinir sağlamlığı, neşe ve cesaret kazandırarak, hayatın zorluklarıyla başa çıkacak donanımla yetiştirir (Şahinbaş, 1942).

4.1.5.7 Gençlik ve Spor

İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun 1942 yılında kaleme aldığı metin; gençlik, ahlak ve sporun toplumsal hayat üzerindeki önemini vurgulamaktadır. Ona göre aşk,

fizyolojik değil, manevi bir olgudur ve bu manevi değerlerin kaynağı gerçek milli cemiyettir, yani Türk milletidir (Baltacıoğlu, 1942).

Ahlak, insan meziyetlerinin başında gelir; ahlaksız bir toplumun varlığı mümkün değildir. Gençler, geleceği temsil eden ve cemiyetin vicdanında yaşayan yaratıcı kudreti en iyi duyan bireylerdir. Cemiyetten kopuş, insanları soysuzluğa götürür; ahlaksızlık ise toplumsal bir yanlış olarak, ahlaklı bir cemiyet içinde yok olmaya mahkûmdur. Spor, sadece fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda ahlaki ve estetik bir kültürdür; Türk gücü, Türk moralinin eşidir (Baltacıoğlu, 1942).

Spor, insanlara tahammül, düzen ve dayanışmayı öğretir; hayatın sadece zevk değil, aynı zamanda zorluklarla başa çıkmayı gerektirdiğini gösterir. Şahsiyet oluşturma'nın temel bir alanı olan spor, bireyleri millî şahsiyete yaklaştırırken hem fiziksel hem ahlaki değerler üretir. Ayrıca spor, çalışma arzusunu artırmak ve insanın enerjisini sürekli geliştirmek için en etkili araçlardan biridir (Baltacıoğlu, 1942).

4.1.5.8 19 Mayıs Stadyomunda

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda Ankara Stadyumu'nda gerçekleştirilen büyük kutlama etkinliği, ülkenin dört bir yanından katılımlarla coşkulu bir atmosferde gerçekleşmiştir. Alpman'ın anlatımına göre, Samsun'dan gelen bayrağın İnönü'ye sunulması, milli birlik ve bağımsızlık ruhunu bir kez daha pekiştirmiştir (Alpman, 1942).

Kalabalık bir izleyici kitlesi önünde gençler, askeri öğrenciler ve sporcular büyük bir disiplin ve uyum içinde gösteriler gerçekleştirmiştir. Bu etkinliklerle, Türk gençliği ülkenin gelecekteki güvencesi olarak takdim edilmiştir. Alpman, Millî Şef İnönü, yaptığı konuşmasında gençlere ahlaki değerlerin, dayanıklılığın ve sporun önemini anlatarak büyük dersler vermiştir (Alpman, 1942).

Etkinliklerin sonunda katılımcılar ve izleyiciler, ulusal gururla stadyumdan ayrılmış, 19 Mayıs ruhunu derinden hissetmişlerdir (Alpman, 1942).

4.1.5.9 Okmeydanı'nda Eski ve Yeni Çalışmalar

Kunter 1943'te ele aldığı Okmeydanı'nda Eski ve Yeni Çalışmalar yazısında; Osmanlı İmparatorluğu döneminde okçuluk, sadece bir spor dalı değil, aynı zamanda derin bir kültürel ve toplumsal anlam taşırdı. Bu geleneğin en önemli merkezi İstanbul Okmeydanı'ydı. Okmeydanı, 34 farklı yerden biri olarak, kemankeşler için özel olarak

ayrılmış ve burada düzenli olarak ok atışları, yarışmalar ve etkinlikler gerçekleştirilmiştir (Kunter,1943).

Okçuluk yarışmalarının çeşitliliği, bu sporun ne denli gelişmiş olduğunu gösterir. Bu yarışmalar arasında en bilinenleri menzil atışı, puta atışı ve darp vurma gibi kategorilerdir. Menzil atışı, en uzun mesafeye ok atmak üzerine bir yarışma iken, puta atışı, belirli bir hedefi vurmak anlamına gelir. Darp vurma ise, okçuların demir uçlu oklarla sert objeleri delmeye çalıştıkları bir yarışmadır (Kunter,1943).

Okçulukta kaydedilen başarılar, menzil taşları ile ölümsüzleştirilirdi. Uzun mesafeye atış yaparak rekor kıran kemankeşlerin oklarının düştüğü noktaya, atıcının ismi yazılı menzil taşları dikilirdi. Bu taşlar, yalnızca o başarının bir simgesi değil, aynı zamanda okçuluk geleneğinin geleceğe taşınmasında önemli bir rol oynardı (Kunter,1943).

Osmanlı okçuluk geleneğinde yer alan bir diğer önemli nokta ise kabza almak idi. Okçuluğa kabul edilmek için, 900 gez mesafeye ok atmak gerekiyordu. Bu başarıyı elde eden kemankeşler, resmi olarak "kabza" alarak okçuluk unvanını kazanırlardı. Bu unvan, bir okçunun yeteneğini ve başarısını simgelerdi (Kunter,1943).

Osmanlı döneminde okçuluk, yalnızca halk arasında değil, sarayda da büyük bir saygı görüyordu. Tozkoparan İskender, Havandelen, Bursalı Şüca ve Sultan IV. Murad gibi ünlü okçular, okçuluk kültürünün ve geleneklerinin önemli figürleriydi. Bu ünlü okçular, halk arasında saygı ile anılır ve başarıları nesilden nesile aktarılırdı (Kunter,1943).

Okçuluk yarışmaları, halk arasında büyük heyecan yaratır ve uzun süre konuşulurdu. Ayrıca, bu yarışmalar, hükümdarlar ve devlet erkanı arasında da büyük ilgi görmekteydi. Okçuluk, Osmanlı İmparatorluğu'nun kültürel ve toplumsal yapısında önemli bir yere sahipti. Bu gelenekler, yalnızca bir spor değil, aynı zamanda bir kültür, bir kimlik biçimi olarak tarihteki yerini almıştır (Kunter,1943).

4.1.5.10 Aluçdağı Spor Şenlikleri

Aluçdağı, Kızılcahamam'a bağlı, her yıl büyük spor şenliklerinin yapıldığı tarihi bir alan olarak geçmişte geleneksel millî spor bayramlarına ev sahipliği yapmıştır. Kunter'in ifadesiyle, bu şenliklerde güreş, cirit, at yarışı, nişancılık gibi birçok atlı ve yaya sporunu içeriyordu. Aluçdağı, doğal spor alanlarıyla ünlü olup, geniş ve düz arazilere sahip ve etrafı ormanlarla çevrilmişti. Kunter, Burada yapılan yarışmalar hem

eğlence hem de millî bir kutlama olarak büyük bir katılım sağladı diyerek bu etkinliklerin toplumsal ve kültürel önemini vurgulamıştır (Kunter, 1943).

Şenlikler, Semerkantlı Ali adlı bir kişinin liderliğinde düzenlenir ve halk geleneksel oyunlar, müzik ve danslarla eğlenirdi. Kunter'a göre, Aluçdağı'na gidenler, eski pehlivanlar ve sporcularla bir araya gelerek, eski gelenekleri yaşatırlardı. Aluçdağı, Orta Asya kökenli geleneklerle dolu, tarihi bir spor ve kültürel merkez olarak önemli bir yer tutmuştur (Kunter, 1943).

4.1.5.11 9 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı (1944)

19 Mayıs, Türk milletinin yeniden doğuşu ve özgürlüğün simgesi olarak büyük bir önem taşımaktadır. Atatürk'ün Samsun'a çıkarak başlattığı Kurtuluş Savaşı, milletin dirilişini ve bağımsızlık mücadelesini temsil ederken, bu tarih Türk gençliğinin umut ve coşkusuyla birleşmiştir (Olçay, 1944).

Hamdi Olçay'ın belirttiği gibi, 19 Mayıs, yalnızca bir milli bayram değil, aynı zamanda Türk gençliğinin güç ve kararlılığını simgeleyen bir gündür. Bu anlamlı gün, gençliğin Cumhuriyet değerlerine sahip çıkma ve Atatürk'ün izinde yürüme kararlılığını gösterir (Olçay, 1944).

19 Mayıs, geçmişten geleceğe uzanan bir köprü olarak, Türk milletinin bağımsızlık ruhunu ve gençliğin bu ruhu yaşatma sorumluluğunu simgeler (Olçay, 1944).

4.1.5.12 Ankara'daki Son Yağlı Güreşler Münasebetiyle Pehlivanlık Hakkında

İsmail Habip Sevük (1944), yazısında Türk güreşi ve pehlivanlık kültürüne dair detaylı bir bakış sunuyor.

Güreşin, köylü halkın en köklü sporlarından biri olduğunu ve İstanbul'un dışında, köylerde de çocukların ciddiyle güreş yaptığını belirtiyor. Yağlı güreşin, kuru güreşten teknik olarak farklı olduğunu, yağlı güreşte kullanılan kispetin bu sporu özel kıldığını vurguluyor. Kuru güreşte serbest güreşe benzer bir hareket özgürlüğü olduğunu, ancak yağlı güreşte rakip vücudu kispet sayesinde daha sıkı tutularak hareket edilebildiğini ifade ediyor. Ayrıca, güreşçilerin rütbe sıralamasını açıklıyor; güreşçilerin, kuru güreşin aksine, kilolarına göre değil, rütbelerine göre terfi ettiklerini belirtiyor.

Yaşın, pehlivanlıkta önemli bir rol oynadığını, ancak tecrübeli pehlivanların gençlerden daha güçlü olabileceğini belirtiyor (Sevük,1944).

Alaturka güreşin, alafranga güreşten farklı olarak çok sayıda oyuna sahip olduğunu ve her pehlivanın sadece birkaç oyunla güreştiğini anlatıyor. Pehlivanların güreşten önce yapılan dua ve peşrev ritüellerinin önemine değiniyor ve bu geleneklerin güreşin ruhunu yansıttığını ifade ediyor. Son olarak, 1944'te Ankara'daki son güreşleri izlerken, peşrevlerin ve oyunların pehlivanların karakterini ve güreş tekniklerini nasıl yansıttığını gözler önüne seriyor (Sevük,1944).

4.1.5.13 Ankara'daki Son Yağlı Güreşler Münasebetiyle Güreşler Nasıl Oldu?

İsmail Habip Sevük'ün 1944 tarihli yazısına göre, Ankara'daki yağlı güreşlerde çeşitli kategorilerde yarışan pehlivanlar seyircilerle dolu tribünler önünde mücadele etti. Küçük Orta kategorisinde, Kırklarelili Mehmet, Nurettin'i bir iç omuz oyunu ile yenerken, finalde Karamürselli Yakup tarafından mağlup edildi. Büyük Orta'da Sındırgılı Halil, Kocaelili Aziz'i üstün kuvvetiyle yenerek şampiyon oldu, ancak hakemlerden kuvvetten ziyade teknik kullanması gerektiği uyarısını aldı. Başaltı güreşlerinde Manisalı Abdullah, rakibi Enver Yener'i Tek Kaz Kanadı oyunu ile yenip şampiyonluğu kazandı (Sevük,1944).

Türkiye Başpehlivanlığı için, Tekirdağlı Hüseyin ile geçen yılın şampiyonu Hayrabolulu Süleyman arasında çekişmeli bir mücadele yaşandı. Süleyman'ın sert oyunları halktan büyük alkış alsa da hakemler Tekirdağlı Hüseyin'in yenilmediğine karar verdi. Sonuçta Süleyman'ın gücü halkı etkiledi, ancak eski şampiyon unvanını korudu. Sındırgılı Şerif, Manisalı Halil'i yenerek güreşlerin şampiyonu oldu. Seyircilerin yağlı güreşe ilgisi, stadın dolup taşmasıyla dikkat çekti. Peşrevlerin ise daha düzenli ve ahenkli olması gerektiği vurgulandı. Organizasyonu üstlenen Kızılay Cemiyeti, güreşleri ulusal bir boyuta taşıyarak başarılı bir etkinlik gerçekleştirdi (Sevük,1944).

4.1.5.14 Gençlik ve Spor Bayramı (1946)

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, coşkulu etkinliklerle kutlanmıştır. Ancak yağmur nedeniyle planlanan cimnastik ve spor gösterileri 21 Mayıs'a ertelenmiştir. Bayramın açılışı, Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in radyo konuşmasıyla

gerçekleştirilmiş, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü gençlerin sunduğu armağanları kabul ederek sporun önemine dair anlamlı mesajlar vermiştir (Olçay, 1946).

Hamdi Olçay'a göre, bu tür bayramlar, gençliğin düzenli ve disiplinli hareketlerini sergileyerek ulusal birlik ve beraberliğin somut bir göstergesidir. Spor ve cimmastik gösterileri, izleyiciler tarafından büyük beğeniyle izlenmiş, gençlerin uyum içindeki hareketleri Millî Şef tarafından takdirle karşılanmıştır. Olçay, bu tür etkinliklerin, gençlerin hem fiziksel hem de manevi gelişimine katkıda bulunduğunu vurgulamış ve sporun ulusal bir ideal olarak yaygınlaşması gerektiğinin altını çizmiştir. Millî Şef'in tören alanından coşkuyla uğurlanması, halkın bu tür etkinliklere verdiği önemi ve desteği bir kez daha gözler önüne sermiştir (Olçay, 1946).

4.1.5.15 Güreşçilerimizin Başarıları

1946 yılında İsveç'te düzenlenen Avrupa Güreş Şampiyonası, Türk güreşçileri için büyük bir zaferle sonuçlanmıştır. Gazanfer Bilge, Celal Atik ve Yaşar Doğu birincilik kürsüsüne çıkarken, Nasuh ve Mahmut pehlivanlar ikincilik, Çoban ise üçüncülük elde ederek Türk güreş tarihine altın harflerle yazılan bir başarıya imza atmışlardır. Savaşır'ın ifadeleriyle, bu başarı yalnızca güreşçilerin üstün yeteneklerinin değil, aynı zamanda iyi bir hazırlık ve planlı çalışmanın eseridir (Savaşır,1946).

Türk güreş takımının bu olağanüstü performansı, İsveç basınında da geniş yankı uyandırmıştır. İsveçliler, Güreşi ve güreşin idman inceliklerini Türklerden öğrenmeliyiz, diyerek Türk güreşinin dünya standartlarında bir örnek olduğunu kabul etmişlerdir. Savaşır, Türk güreşçilerini överken, bu başarının yalnızca bir spor zaferi olmadığını, aynı zamanda Türk milletinin azmini ve disiplinini yansıttığını vurgulamıştır (Savaşır,1946).

Yazara göre, Türk sporunun başarısının ardında yatan temel faktör, millî değerler ve kültürle yoğrulmuş bir çalışma anlayışıdır. Savaşır, bu zafer, Türk gençliği için bir ilham kaynağıdır ve diğer spor dallarında da benzer başarılar elde edilebileceğinin bir göstergesidir, diyerek bu başarının sadece güreşle sınırlı kalmaması gerektiğine dikkat çekmiştir (Savaşır,1946).

4.1.5.16 Gençlik ve Spor Bayramı (1947)

1947 Gençlik ve Spor Bayramı, Ankara'da halkın yoğun katılımı ve büyük coşkusuyla kutlanmıştır. Atatürk'ün Samsun'a çıkışının 28. yıl dönümünde, fabrikaların

düdükleri ve top sesleri ile yankılanan şehir, sevgi ve saygı dolu bir atmosfer oluşturmuştur. Hamdi Olcay'ın ifadesiyle, *“Bu özel gün, Türk gençliğinin hürriyet ve millî disiplin ülküsü etrafında birleştiği bir bayramdır”* (Olcay,1947).

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, gençlere hitaben yaptığı konuşmada, hürriyet, millî disiplin ve kalkınma hedefleri doğrultusunda gençliğe duyulan güveni vurgulamıştır. Kutlamalara katılan Köy Enstitüsü öğrencileri ve diğer gençler, gösterileriyle millî birlik ve beraberliği somutlaştırmışlardır (Olcay,1947).

Olcay'a göre, gençlerin düzenli hareketleri, Türk milletinin azim ve kararlılığını simgeleyen bir sahneye dönüşmüştür. Yeldeğirmeni, deve ve el arabası gibi cimnastik hareketlerinin sergilendiği bu gösteriler, halkın büyük beğenisini kazanmıştır. Bayrakların dalgalanması ve halkın coşkulu tezahüratları eşliğinde sona eren kutlamalar, Türkiye'nin aydınlık geleceğine duyulan umut ve güveni bir kez daha ortaya koymuştur (Olcay,1947).

Olcay, Bu tür etkinlikler, sadece bir kutlama değil, aynı zamanda gençliğin millî ideallerle donatıldığı bir eğitimidir, diyerek bayramın önemini bir kez daha vurgulamıştır (Olcay,1947).

4.1.5.17 Londra Olimpiyatlarında Pehlivanlarımız

1948 Olimpiyatları, Türk güreşçilerinin dünya çapında büyük başarılar elde ettiği bir dönem olmuştur. Gazanfer Bilge, 62 kilo serbest güreşte dünya birincisi olarak ülkemize altın madalya kazandırmış, 24 yaşındaki Karadenizli sporcu, güreş yeteneğiyle göz doldurmuştur. Greko-romen güreşte ağır sıkllette mücadele eden 34 yaşındaki Mersinli Ahmet Kireççi de dünya birincisi olmuş ve büyük bir başarıya imza atmıştır. Mehmet Oktav, 62 kilo greko-romen güreşte birinci olarak İstanbul'un gururu olmuş, 31 yaşındaki sporcu evli ve iki çocuk babasıdır. Ayrıca, 57 kilo serbest güreşte 23 yaşındaki Eskişehirli Nasuh Akar birinci gelirken, 67 kilo serbest güreşte Zonguldaklı Celâl Atik ve 73 kilo serbest güreşte Havzalı Yaşar Doğu da birincilik kazanan diğer sporcular olmuştur (Ülkü, 1948).

İkincilik ve üçüncülük kazanan güreşçilerimiz de olimpiyatlarda Türkiye'nin gücünü göstermiştir. 79 kilo serbest güreşte Adil Candemir dünya ikincisi olmuş, ancak omuz sakatlığı nedeniyle birinciliği kaçırmıştır. Greko-romen güreşte 52 kiloda Kenan Olcay ve 79 kiloda Erzurumlu Muhlis Tayfur dünya ikincisi unvanını almıştır; Muhlis Tayfur özellikle Avusturya birincisi Vogel'i 52 saniyede yenerek dikkat çekmiştir. 52

kilo serbest greŖte ankırlı Halit Balamir ikinci gelirken, 57 kilo greko-romen greŖte Rizeli Halil Kaya dünya üçüncüsü olmuŖtur. Bu baŖarılar, Türk greŖilerinin uluslararası arenada ne kadar güçlü ve yetenekli olduklarını bir kez daha kanıtlamıŖtır (lk, 1948).

4.2.İkinci Alt Probleme İliŖkin Bulgular

Ülkü mecmuasında yayınlanan spor yazılarının yazarlara göre dağılım oranı nedir?

Tablo 4. Ülkü Mecmuasında Sporla İlgili Yazı Yazan Yazarlar

S. No	Yazar Adı	Yazdığı Yazı Sayısı	Yüzdelik Oran
1	Cemal ALPMAN	35	30%
2	Nüzhet ABBAS	15	13%
3	Yazarı Belli Olmayan Yazılar	7	6%
4	Rahmi APAK	7	6%
5	Ş. GÜROL	6	5%
6	Hamdi OLCAY	5	4%
7	H. Baki KUNTER	4	3,40%
8	Vildan Aşır SAVAŞIR	4	3,40%
9	Nizamettin KIRŞAN	2	1,70%
10	Zehra CEMAL	2	1,70%
11	İ. Habip SEVÜK	2	1,70%
12	Şinasi ŞAHİNGİRAY	2	1,70%
13	Dr. Refik SAYDAM	2	1,70%
14	Y. ORKUN	2	1,70%
15	Burhan ASAF	1	0,85%
16	Necip Ali Bey	1	0,85%
17	Ali Rıza SEYFİ	1	0,85%
18	Talat ONAY	1	0,85%
19	Pof. Dr. Yean DEMOOR	1	0,85%
20	Osman Şevki ULUDAĞ	1	0,85%
21	Behçet Kemal ÇAĞLAR	1	0,85%
22	Şevket Aziz KANSU	1	0,85%
23	Hasan ORTEKİN	1	0,85%
24	Şükrü KAYA	1	0,85%
25	E. Behnan ŞAPOLYO	1	0,85%
26	Prof. Dr. W. EBERHARD	1	0,85%
27	Kâmil US	1	0,85%
28	İrfan ŞAHİNBAŞ	1	0,85%
29	İ. Hakkı BALTACIOĞLU	1	0,85%
30	Muhtar ERTAN	1	0,85%
31	Dr. Şükrü AKKAYA	1	0,85%
32	Sadi IRMAK	1	0,85%
33	Necdet KOKTÜRK	1	0,85%
34	M. Şakir ÜLKÜTAŞIR	1	0,85%
35	Dr. Hayri KALELİ	1	0,85%
36	Hüseyin ÖZTÜRK	1	0,85%
	TOPLAM	117	100%

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, Ülkü Mecmuasından sporla ilgili yazı yazarlar arasında en fazla katkıyı 35 yazı ve %30'luk oranla Cemal Alpman yapmıştır. Onu 15 yazı ve %13'lük katkıyla Nüzhet Abbas takip etmekte, bu iki yazar toplam yazıların %43'ünü oluşturmaktadır. Yazarı belli olmayan yazılar ile Rahmi Apak'ın her biri 7 yazı ve %6'lık oranla dikkat çekerken, Ş. Gürol 6 yazı (%5), Hamdi Olcay ise 5 yazı (%4) ile öne çıkmaktadır. H. Baki Kunter ve Vildan Aşır Savaşır'ın dörder yazısı olup

her biri toplamın %3,40'ını oluşturmıştır. Bunun dışında kalan yazarların büyük çoğunluğu birer ya da ikişer yazı ile katkıda bulunmuş, bunların yüzdelik oranı ise %1,70 ya da %0,85 gibi düşük seviyelerde kalmıştır. Toplamda 36 farklı yazarın spor konusunda yazı kaleme alması, dergide sporun geniş bir ilgi alanı olduğunu ve farklı çevrelerden yazarlara yer verildiğini göstermektedir. Ancak üretkenliğin daha çok az sayıda yazar üzerinde yoğunlaştığı, yazıların büyük bölümünün ilk birkaç yazar tarafından yazıldığı görülmektedir. Bu dağılım, Ülkü Mecmuasından spor konulu yazıların hem uzmanlaşmış hem de tek seferlik katkı sunan kalemlerden oluştuğunu ortaya koymaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Ülkü mecmuasında yayınlanan Spor yazılarının konularına göre dağılım oranı nedir?

Tablo 5. Ülkü Mecmuasındaki Spor Yazılarının Konularına Göre Dağılım Oranı

Konu	Yazı Sayısı	Yüzdelik Oran
Ayın Spor Hareketleri ve Haberleri ile ilgili yazılar	35	30%
Halkevlerinde Spor Eğitimleri yazıları	20	17%
Spor Politikaları Arayışları ile ilgili yazılar	29	24%
Türk Spor Tarihi ile ilgili yazılar	16	14%
Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar ile ilgili yazılar	17	15%
TOPLAM	117	100%

Tablo 5'e göre, Ülkü Mecmuasındaki spor yazılarının konulara göre dağılımında en büyük payı 35 yazı ve %30 oranla "Ayın Spor Hareketleri ve Haberleri" başlığı altındaki yazılar oluşturmaktadır. Bu durum, derginin güncel spor gelişmelerine büyük önem verdiğini göstermektedir. İkinci sırada %24'lük oranla "Spor Politikaları Arayışları" yer almakta, bu da dönemin sporun yönetsel ve ideolojik boyutlarına dair ilgi duyulduğuna işaret etmektedir. Halkevlerinde spor eğitimlerine dair yazılar 20 adetle %17'lik bir paya sahiptir ve sporun halka yayılması konusunda eğitsel faaliyetlerin önemli yer tuttuğunu ortaya koymaktadır. "Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar" başlığındaki yazılar 17 adet olup %15'lik bir oranla dikkat çekerken, "Türk Spor Tarihi" konulu yazılar 16 adetle %14'lük bir paya sahiptir. Bu dağılım, Ülkü Mecmuasında sporun yalnızca güncel bir etkinlik olarak değil, aynı zamanda tarihsel, eğitsel ve kültürel bir unsur olarak da ele alındığını göstermektedir.

4.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Ülkü mecmuasında sporla ilgili yazılan yazıların dönemlere göre dağılım oranı nedir?

Tablo 6. Ülkü Mecmuasında Yazılan Spor Yazılarının Dönemlere Göre Dağılım Oranı

Dönemler	Ayın Spor Hareketleri ve Haberleri ile ilgili yazılar	Halkevlerinde Spor Eğitimleri yazıları	Spor Politikaları Arayışları ile ilgili yazılar	Türk Spor Tarihi ile ilgili yazılar	Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar ile ilgili yazılar	Toplam Yazı	Yüzdelik Oran
I. Dönem (1933-1941) 102 Sayı	2	18	24	9	5	58	49%
II. Dönem (1941-1946) 126 Sayı	-	-	3	3	10	16	13%
III. Dönem (1946-1950) 44 Sayı	33	2	2	4	2	43	38%
Toplam	35	20	29	16	17	117	100%

Tablo 6'ya göre, Ülkü Mecmuasındaki spor yazıları dönemsel olarak incelendiğinde, en yoğun üretimin I. Dönem (1933-1941) içinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu dönemde toplam 58 yazı yayımlanmış ve bu, tüm yazıların %49'una karşılık gelmektedir. I. Dönem özellikle “Spor Politikaları Arayışları” (24 yazı) ve “Halkevlerinde Spor Eğitimleri” (18 yazı) konularında yoğunluk kazanmıştır, bu da erken Cumhuriyet döneminin sporun ideolojik ve eğitsel temellerini oluşturma çabasını yansıtır. II. Dönem (1941-1946) yazı sayısı açısından belirgin bir düşüş yaşamış ve sadece 16 yazıyla %13'lük bir katkı sağlamıştır; bu dönem özellikle “Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler” gibi etkinlik odaklı konulara yönelmiştir. III. Dönem (1946-1950) ise dikkat çekici şekilde “Ayın Spor Hareketleri ve Haberleri” ne odaklanmış, bu konuda 33 yazı kaleme alınmıştır; toplamda 43 yazı ile %38'lik bir paya sahiptir. Bu değişim, savaş sonrası dönemde daha güncel ve haber odaklı bir spor anlayışının öne çıktığını göstermektedir. Ayrıca, “Türk Spor Tarihi” ile ilgili yazıların üç dönemde de az da olsa devam ettiği ve süreklilik arz ettiği gözlemlenmektedir. Genel olarak tablo, spor

yazılarının içeriğinin dönemsel ihtiyaç ve yaklaşımlara göre değişiklik gösterdiğini ve Ülkü Mecmuasının bu dönüşümlere uygun biçimde yayın politikası izlediğini ortaya koymaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Kültür kavramı, toplumsal etkileşim ile insanların kendini ifade etme ihtiyacı doğrultusunda ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Spor ise kültür oluşumunun içinde insanlar ile birlikte gelişmiş ve değişmiştir. Sporun gelişimi ve değişimi ile orantılı olarak izlenilen yöntem ve politika da sürekli farklılaşmıştır. Sonuç olarak spor ve politika, geçmişten günümüze birbirinden ayıramayacağımız, bir bütün olarak ele alınması gereken bir konudur. Araştırmamıza konu olan Ülkü Mecmuasında, dönemin spor eğitimi ve spor eğitim politikaları konusundaki yaklaşımlarını yansıtan bulgular saptanmış ve daha anlaşılır olması amacıyla sonuç beş başlık altında verilmiştir.

5.1. Aynı Spor Hareketleri ve Haberleri Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar

1947-1950 yılları arasında, Türkiye’de sporun gelişimi, ulusal ve uluslararası başarıların elde edilmesiyle belirginleşmiş, sporun toplumsal bir kalkınma aracı olarak önem kazandığı bir dönem olmuştur. Cemal Alpman’ın yazıları, bu dönemin spor politikalarını ve eğitim sistemini anlamada önemli bir kaynak oluşturur. Ülkü Mecmuasındaki yazılar, Türkiye’deki sporun, sadece bireysel başarılar değil, aynı zamanda toplumsal bir kalkınma ve kültürel bir süreç olarak ele alındığını göstermektedir.

Spor eğitim politikalarının gelişimi, gençlerin Cumhuriyet değerleri etrafında birleşmesini ve toplumsal dayanışmayı pekiştirmeyi amaçlamıştır. Halkevleri gibi kurumlar, sporun yaygınlaştırılmasında önemli bir rol oynamış, beden terbiyesi gibi programlarla halkın fiziksel ve zihinsel gelişimine katkı sağlanmıştır. Halkevleri aracılığıyla düzenlenen etkinlikler, aynı zamanda toplumun çeşitli kesimlerine sporun önemini aşilamak için etkili bir yöntem olarak öne çıkmıştır.

Alpman’ın yazılarında, Türkiye’nin uluslararası spor sahnesindeki başarıları ve sporcuların sistemli eğitim süreçlerine vurgu yapılmaktadır. 1948 yılındaki Doğu Akdeniz Birinciliklerinde Türk atletlerinin kazandığı 13 birincilik, Türk sporcularının uluslararası düzeyde rekabet edebilme kapasitesinin arttığını ve spor eğitimindeki modern yaklaşımın meyvelerini verdiğini göstermektedir. Ancak, Alpman futbol gibi bazı branşlarda, organizasyonel eksikliklere ve eğitimdeki yetersizliklere dikkat

çekmiştir. Türk futbolunun uluslararası başarıdan uzak kalması, futbol eğitiminin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Türk sporunun gelişiminde, geleneksel sporlara verilen değer de önemli bir rol oynamaktadır. Geleneksel halk sporları, modern spor eğitim politikalarına entegre edilerek, toplumsal desteği artırmış ve kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunmuştur. Ayrıca, kadın sporcuların yerinin daha da belirginleşmesi gerektiği yazılarda vurgulanmış, bu konuda yapılan teşvikler, kadınların spordaki yerini güçlendirmeye yönelik önemli bir adım olmuştur.

Ülkü Mecmualarında yer alan spor yazıları incelendiğinde sonuç olarak, 1947-1950 yılları arasında Türk sporunun gelişiminde önemli adımlar atılmıştır. Türkiye'nin çeşitli spor dallarındaki ulusal ve uluslararası başarıları, doğru eğitim politikaları ve altyapı çalışmalarının etkisiyle mümkün olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, futbol gibi bazı branşlarda yaşanan organizasyonel ve eğitimsel eksiklikler, daha fazla başarı için engel teşkil etmektedir. Türk sporu ulusal düzeyde gelişmeye başlamış, uluslararası arenada kendini tanıtabilmiştir, ancak hâlâ bazı alanlarda eksikliklerin devam etmesi, 1949-1950 yıllarını Türkiye sporunun önemli bir evresine dönüştürmüştür.

5.2. Halkevlerinde Spor Eğitimleri Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar

Ülkü Mecmuasında yer alan yazılar, Halkevlerinin spor eğitimine ve faaliyetlerine dair zengin bir kaynak sunmakta, dönemin toplumsal ihtiyaçları çerçevesinde sporun nasıl şekillendirildiğini detaylı bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu yazılar, Halkevlerinin gençlerin fiziksel gelişimini destekleme, halkın spor bilincini artırma ve sporun bireysel bir etkinlikten ziyade toplumsal gelişim aracı olarak ele alınmasını sağlama gibi temel hedeflerini yansıtmaktadır. Spor, Halkevlerinde yalnızca fiziksel bir aktivite olarak değil, aynı zamanda kültürel ve sanatsal etkinliklerle bütünleşmiş bir eğitim modeli çerçevesinde uygulanmıştır. Bu yaklaşım, modern sporun yaygınlaştırılmasıyla birlikte geleneksel sporların ihyasını da teşvik etmiştir. Özellikle kadınların spor faaliyetlerine katılımı, devrim ilkeleri ve halk sağlığı bağlamında önemli bir mesele olarak ele alınmış ve kadınların spora erişiminin sağlanmasının bir gereklilik olduğu vurgulanmıştır.

Halkevleri, spor tesislerinin her kesime hitap eden ekonomik ve erişilebilir alanlar olarak tasarlanması gerektiğine dikkat çekmiş ve yerel spor kulüpleriyle iş birliği

yaparak toplumsal katılımı artırmayı hedeflemiştir. Jimnastik gibi beden eğitimi faaliyetleri, bireysel sağlık ve toplumsal dayanıklılık açısından önemli görülmüş, bu kapsamda bedensel eğitim çalışmalarına geniş yer verilmiştir. Yazılar ayrıca Halkevlerinin spor politikalarının, gençleri bedensel ve zihinsel olarak güçlendirmek, toplumda dayanışmayı artırmak ve milli kimlik oluşturmak gibi çok boyutlu hedeflere hizmet ettiğini göstermektedir.

Bu yazıların içeriği, Halkevlerinin spor faaliyetlerini bölgesel farklılıklar, spor dalları ve toplumsal etkileri gibi tematik başlıklar altında incelenebilecek kapsamlı bir resim sunmaktadır. Özellikle Nüzhet Abbas Baba'nın yazıları, Halkevlerinin spor anlayışını uluslararası bağlamda değerlendirmek için İngiltere'deki benzer çalışmalarla kıyaslama imkânı sağlamaktadır. Halkevlerinin spor politikalarının bütçelendirilmesi, etkinliklerin bölgelere göre farklılıkları ve faaliyetlerin raporlanmasındaki eleştiriler, dönemin sosyal, ekonomik ve siyasi dinamiklerini anlamaya yönelik önemli ipuçları sunmaktadır. Bu yönleriyle Ülkü Mecmuasındaki yazılar, Türkiye'de modern sporun gelişiminde Halkevlerinin üstlendiği kritik rolü ve dönemin ideolojik, toplumsal ve kültürel yönelimlerini anlamak için değerli bir kaynak teşkil etmektedir.

5.3. Spor Politikaları Arayışları Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar

1933-1950 yılları arasında yayımlanan **Ülkü Mecmuası** spor yazılarında, sporun bireysel bir faaliyet olmaktan ziyade ulusal kimlik ve kalkınma için bir araç olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bu dönemde, spor anlayışının yalnızca fiziksel aktiviteyi kapsamadığı; bireylerin ahlaki, zihinsel ve sosyal gelişimini de içeren çok boyutlu bir yapı olarak ele alındığı dikkat çekmektedir. **Spor Politikaları arayışlarına yön veren önemli konular alt başlıklar altında derlenmiştir.**

5.3.1. Spor ve Toplumun Kalkınması

Spor, bu dönemde Türk toplumunun fiziksel ve ruhsal sağlığını geliştiren bir araç olarak konumlandırılmıştır. Yazılarda, sporun bireylerin fiziksel dayanıklılığını artırdığı, ahlaki değerleri güçlendirdiği ve ulusal kalkınmaya hizmet ettiği vurgulanmıştır. Özellikle genç nesillerin bedensel ve zihinsel eğitimine büyük önem verilmiş; sporun sadece profesyonel sporculara değil, her yaş grubundan bireylere hitap etmesi gerektiği belirtilmiştir.

5.3.2. Beden Eğitimi ve Sağlık

Beden eğitimi, çocukların ve gençlerin fiziksel gelişimi için temel bir araç olarak görülmüş; bu süreçte sağlıklı bir bedenin yanında ahlaki değerlerin de kazandırılmasının önemi vurgulanmıştır. İsveç jimnastik sistemi gibi dönemin bilimsel temelli spor anlayışları benimsenmekle birlikte, bu sistemlerin yerel koşullara uygun şekilde uyarlanması gerektiği ifade edilmiştir. Sporun sağlık boyutu sıkça ele alınmış; sporcuların düzenli sağlık kontrollerinden geçmesi, beslenme alışkanlıklarının düzenlenmesi ve bilimsel yöntemlerle eğitilmesi gerektiği dile getirilmiştir.

5.3.4. Millî Kimlik ve Spor

Sporun, Cumhuriyet ideallerini benimseyen, disiplinli, vatansever bireyler yetiştirme aracı olarak görüldüğü yazılardan anlaşılmaktadır. Türk sporunun ulusal bir kimlik kazandığı bu dönemde, geleneksel sporlar (güreş, binicilik gibi) ve modern spor dallarının (dağcılık, hava sporları) birlikte geliştirilmesi hedeflenmiştir. Spor, ulusal savunmaya katkı sağlayacak şekilde gençleri fiziksel ve zihinsel açıdan güçlü bireyler olarak hazırlamayı amaçlamıştır.

5.3.5. Kurumsallaşma ve Devletin Rolü

1938’de çıkarılan Beden Terbiyesi Kanunu gibi yasal düzenlemelerle sporun devletin denetimine alınması, bu alandaki kurumsallaşmanın önemli bir adımı olarak değerlendirilmiştir. Kanun, sporun bir devlet politikası haline getirilerek daha sistematik bir yapı kazanmasını sağlamış; valilerin yerel spor faaliyetlerine katılmasını teşviki ile sporda yerel kalkınma hedeflenmiştir. Aynı zamanda, bu dönemde şehirlerde ve köylerde spor kulüplerinin kurulması zorunlu hale getirilerek spor faaliyetlerinin yaygınlaşması sağlanmıştır.

5.3.6. Uluslararası Karşılaştırmalar ve Türkiye'nin Konumu

Yazılarda, İngiltere, Almanya ve Amerika’daki beden terbiyesi uygulamalarına ilişkin değerlendirmeler yapılmış; bu ülkelerin spor alanındaki ilerlemelerinden ders çıkarılması gerektiği vurgulanmıştır. Örneğin, İngiltere’deki “Fitter Britain” hareketi, Almanya’nın Gençlik Hareketi ve Amerika’nın profesyonel spor anlayışı, Türkiye’nin beden terbiyesi politikalarına yön vermede kılavuz olmuştur.

5.3.7. Eleştiriler ve Öneriler

Yazılarda, dönemin spor anlayışına yönelik bazı eleştiriler de yer almıştır. Sporun bilimsel temellere dayandırılmaması, amatör-profesyonel ayrımının Türk spor ruhuna zarar verdiği ve sağlık kontrollerinin yetersizliği gibi konular eleştirilmiş; sporun bireysel başarıyı değil, toplumsal faydayı öne çıkarması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, spor altyapısının geliştirilmesi için uzun vadeli planlamaların şart olduğu vurgulanmıştır.

Ülkü Mecmuası spor yazıları, Cumhuriyet'in ilk yıllarında sporun bireylerin ve toplumun gelişimi üzerindeki etkisini derinlemesine ele alan bir perspektif sunmaktadır. Sporun fiziksel sağlığın ötesinde bir anlam taşıdığı; toplumsal kalkınma, ulusal kimlik ve ahlaki değerlerin şekillendirilmesinde etkin bir araç olduğu bu dönemde hem teorik hem de pratik uygulamalarla ulusal bir spor kültürü oluşturma çabaları dikkat çekmektedir. Cumhuriyetin spor politikaları, bireyin fiziksel gelişimini toplumsal kalkınma hedefleriyle birleştiren ve gençleri ulusal kimlik ve değerlere bağlı bireyler olarak yetiştiren bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlayış, bugün de beden eğitimi ve spor politikalarının oluşturulmasında bir ilham kaynağı olmayı sürdürmektedir.

5.4. Türk Spor Tarihi Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar

Ülkü Mecmualarında Türklerin spor kültürü, tarihsel süreç içinde hem fiziki hem de kültürel bir birikim olarak derin kökler kazandığı belirtilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet dönemi sonrasına kadar uzanan bu miras, Türklerin sosyal hayatının önemli bir parçası olmuş ve hem bireysel hem de toplumsal düzeyde anlam kazandığı ifade edilmiştir. Türklerin tarih boyunca güreş, binicilik, atletizm gibi çeşitli spor dallarına ilgisi, onların fiziksel yeteneklerinin ve kültürel zenginliklerinin bir yansımasıdır. Türk sporunun tarihsel gelişimi, sadece bir fiziksel etkinlikler dizisi değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir yapı olarak da önemli bir yer tutmuştur.

Osmanlı döneminde, atlı sporlar ve avcılıkla ilgili özel teşkilatlar kurulmuş, bunlar toplumun farklı katmanlarıyla etkileşim içinde olmuştur. Hassa Avcıları gibi saraya ait özel teşkilatlar, Osmanlı'nın saray kültüründeki sporun rolünü ve bunun, padişahların gücünü gösterme aracını nasıl şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Atçılık, Türklerin sosyal yapısının önemli bir parçası olmuş ve yalnızca savaşta değil, günlük

yaşamda da yer edinmiştir. Türkler, at ile olan ilişkilerinde sadece bir fiziksel bağ kurmamış, aynı zamanda kültürel bir simge oluşturmuşlardır. At, Türk halkının yiğitlik, çeviklik ve atılganlık gibi özelliklerini simgelemiş, bu da Türk sporunun derin kültürel anlamını pekiştirmiştir.

Cumhuriyet döneminde ise spor, toplumun kültürel seviyesini yükseltme ve eğitimsel açıdan da önemli bir araca dönüşmüştür. Kayak, dağcılık gibi dağ sporları, halkın ilgisini çekerken, gençlerin doğa ile iç içe olarak fiziksel ve psikolojik gelişimlerini desteklemiştir. Bu bağlamda, Türk sporunun halkla iç içe geçmiş yapısı, toplumun sosyal bağlarını pekiştiren bir rol üstlenmiştir. Türk sporunun geleneksel unsurlarından biri olan güreş, özellikle Kırkpınar gibi etkinliklerde toplumsal bağları güçlendiren, kültürel bir anlam taşımaktadır. Güreş, sadece bir fiziksel mücadele değil, aynı zamanda bir yaşam biçimi ve toplumun değerlerini yaşatan önemli bir etkinlik haline gelmiştir.

Türk sporunun tarihi, yalnızca fiziksel etkinliklerden ibaret olmamış, aynı zamanda millî bilinç ve kimlik oluşturma aracı olmuştur. Halim Baki Kunter'in yazılarında belirttiği gibi, Türk sporunun tarihi, kültürel mirasla güçlü bir bağa sahiptir. Türk sporunun geçmişi, bu mirası genç nesillere aktarmak, toplumsal kimliği güçlendiren bir araç haline gelmiştir. Bu bağlamda, Türk sporunun literatürüne dair yapılan çalışmalar, bu alandaki geleneklerin ne kadar köklü ve derin olduğunu ortaya koymaktadır. Osmanlı'dan Cumhuriyet dönemine kadar bu geleneklerin modernleşmesi ve çağdaş düzeylere taşınması, sporun Türk toplumu için ne denli önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Türkler, tarih boyunca sporla olan bağlarını sadece eğlence ve yarışma amacıyla değil, aynı zamanda kültürel ve eğitimsel bir değer olarak geliştirmiştir. Çin kaynaklarında da belirtildiği gibi, Türkler ve komşu halklar, spor kültüründe ileri bir seviyeye ulaşmış ve bu kültür, Türklerin stratejik oyunlar ve toplumsal etkinlikler aracılığıyla günlük yaşamlarında ve askerî faaliyetlerinde etkili olmuştur. Polo gibi oyunlar, Türkler tarafından hem Çin'e hem de Hindistan'a taşınmış, bu sporun tarihî gelişimi Türklerin kültürel mirası açısından önemli bir yer tutmaktadır. Türklerin spordaki geçmişi, özellikle futbol gibi oyunlarla da ilişkilendirilerek, sporu bir millî bilinç ve tarihsel aidiyet duygusuyla özdeşleştirmiştir.

Türklerin sporla olan tarihî bağlarını anlamak, yalnızca bir kültürel mirası değil, aynı zamanda bir ulusal gururu da ortaya koymaktadır. Spor, Türk halkının tarihî geçmişini, ahlaki değerlerini ve toplumsal kimliğini şekillendiren önemli bir araç olmuştur. Bu bağlamda, Türk sporunun geçmişine yapılan literatür çalışmaları hem bu kültürün derinliğini hem de Türk halkının spora olan ilgi ve saygısını pekiştiren bir rol oynamaktadır.

Günümüzde, bu tarihi mirası koruyarak gelecek nesillere aktarmak büyük bir sorumluluk ve değer taşımaktadır. Türk sporunun zengin gelenekleri ve derin kültürel kökleri, bu kültürün modernize edilerek geleceğe taşınmasında önemli bir dayanak sağlamaktadır. Bu bağlamda, Türk sporunun halkla iç içe gelişmiş yapısının, geleneksel sporlara olan ilginin ve bu sporların eğitimsel rolünün arttırılması, Türk sporunun geleceği için büyük bir önem arz etmektedir. Türk spor kültürünün geçmişine duyulan saygı ve bu kültürün yaşatılması, Türk milletinin tarihsel kimliğini güçlendiren önemli bir unsur olmuştur.

Türkler, tarihsel olarak sporla olan bağlarını hem toplumsal ilişkilerde hem de ulusal kimlikte güçlü bir simge olarak kullanmışlardır. Bu bağların sürdürülmesi ve geliştirilmesi, sadece sporun fiziksel yönüyle değil, aynı zamanda kültürel miras ve ulusal değerlerle de doğrudan ilişkilidir. Türk sporunun tarihi, kökleri derin bir gelenek ve kültürle şekillenmiş, bu miras her dönemde farklı biçimlerde yaşatılmaya devam etmiştir. Bu geçmişi sahiplenmek ve onu geleceğe taşımak, Türk sporunun kültürel kimliğini yaşatmak açısından kritik bir öneme sahiptir.

5.5. Türk Sporunda Tesisler, Şampiyonalar, Şenlikler ve Kutlamalar Hakkında Yazılan Yazılardan Elde Edilen Sonuçlar

Ülkü Mecmualarında yazılan spor yazılarından anlaşıldığı üzere 1930'lu yıllar, Türk sporunun gelişimi açısından önemli bir dönüm noktasıydı. Atatürk'ün önderliğinde gerçekleşen gençlik ve spor hareketleri, yalnızca bireysel başarıları değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel dönüşümü de beraberinde getirdi. Bu bağlamda, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, Atatürk'ün gençliğe olan güveninin bir ifadesi olarak her yıl coşkuyla kutlanmıştır. 1937 ve 1938 yıllarındaki kutlamalar, gençlerin fiziksel aktivitelerinin yanı sıra ahlaki değerlerin ve millî bilincin pekiştirilmesini de hedeflemiştir. Bu etkinlikler, sporun toplumsal faydalarını vurgulayan önemli bir dönüm noktası olmuştur.

1936 Berlin Olimpiyatları, Türk sporunun uluslararası alanda tanıtılması için büyük bir fırsat olarak değerlendirilmiştir. Olimpiyatların modern yapısının gelişimi ve sporculara sunulan olanaklar detaylı bir şekilde ele alınmış; güreş ve binicilik gibi geleneksel Türk sporlarındaki başarı beklentisi, Türkiye'nin sportif alandaki uluslararası umutlarını artırmıştır. 1946 Avrupa Güreş Şampiyonası ve 1948 Olimpiyatları'nda elde edilen zaferler, Türk sporcularının uluslararası arenadaki başarısını kanıtlamış ve Türk milletinin azim ve disiplinini simgelemiştir.

Sporun, yalnızca fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda toplumsal bir kimlik ve kültürel bir değer taşıdığı anlayışı, bu dönemde daha da pekişmiştir. Geleneksel Türk sporlarının yaşatılması ve yaygınlaştırılması amacıyla cirit gibi oyunlara önem verilmiş; köylülerin modern sporlara yönlendirilmesi, Türk toplumunun sağlıklı bir şekilde gelişmesine olanak tanımıştır. Özellikle Şapolyo'nun yazıları, Türk kültürünün sportif geleneklerini sürdürme ve genç kuşaklara aktarma çabalarını yansıtmıştır. Aynı şekilde okçuluk, Osmanlı döneminden gelen bir kültürel miras olarak ele alınmış ve Okmeydanı'nda düzenlenen yarışmalarla yaşatılmıştır.

Aladağı ve Aluçdağı gibi yerlerde gerçekleştirilen spor şenlikleri, geleneksel atlı ve yaya sporlarının yanı sıra halk oyunları, müzik ve dansla birleşerek Türk toplumunun sosyal yapısına ve kültürel bağlarına işaret etmiştir. Bu etkinlikler, Orta Asya kökenli spor geleneklerini yaşatırken, gençlik için millî bir kutlama ve dayanışma alanı sunmuştur.

Stadyumlar, sporun eğitimsel ve toplumsal boyutlarını daha görünür kılan mekânlar haline gelmiştir. İsmail Hakkı Baltacıoğlu ve İrfan Şahinbaş gibi düşünürler, sporun yalnızca fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda ahlaki ve toplumsal gelişimi destekleyen önemli bir araç olduğunu vurgulamışlardır. Sporun bu işlevi, Türk toplumunun moral değerleri ve dayanışma ruhuyla özdeşleşmiştir.

Sonuç olarak, 1933-1950 yılları arasındaki spor etkinlikleri hem geleneksel hem de modern sporların, gençlerin fiziksel ve ahlaki gelişimindeki rolünü artırmıştır. Türk gençliğinin spora olan ilgisini artıran bu etkinlikler, sporun ulusal kimlik içinde nasıl bir yer edindiğini de gözler önüne sermiştir. Bu süreçte gerçekleştirilen bayramlar, organizasyonlar ve etkinlikler, Türk milletinin geçmişe olan bağlılığını ve geleceğe olan güvenini simgeleyen önemli dönüm noktaları olmuştur.

5.6. Öneriler

Ülkü Mecmuasının incelenmesi, beden eğitimi ve sporla ilgili yazıların sınıflandırılması ve sınıflandırılan yazılardan elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Diğer Halkevi dergilerindeki beden eğitimi ve spor içerikli yazılar araştırılabilir.
- Henüz incelenmemiş olan dönem mecmuaları, beden eğitimi ve spor eğitimi politikaları doğrultusunda analiz edilebilir.
- Türk spor tarihinin kapsamlı bir şekilde araştırılması ve yazılması amacıyla, bu dönemde gerçekleştirilen beden eğitimi reformlarının ve spor politikalarının sonuçları ile günümüzdeki etkileri incelenip gelecekteki çalışmalara ışık tutacak şekilde değerlendirilebilir.
- Ülkemizde yayımlanmış, beden eğitimi ve spor politikalarıyla ilgili farklı görüşleri savunan süreli yayınlar incelenebilir.
- Halkevlerinin Türk Sporuna verdiği katkıları farklı perspektiflerden değerlendirilerek incelenebilir.
- Halkevleri Köycülük şubesi ile Spor Şubesi çalışmalarının entegre çalışmaları inceleme konusu olarak araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbas, N. (1939a). Halkevleri memleket sporu. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(73), 31–34.
- Abbas, N. (1939b). Halkevlerimiz memleket sporu. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(74), 138–143.
- Abbas, N. (1939c). Başka memleketlerde beden terbiyesi (İngiltere). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(75), 253–257.
- Abbas, N. (1939d). Başka memleketlerde beden terbiyesi (Almanya). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(76), 380–385.
- Abbas, N. (1939e). Başka memleketlerde beden terbiyesi (Birleşik Amerika). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(77), 465–468.
- Abbas, N. (1939f). Beden terbiyesi ve gençlik meselesi (İzcilik). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(78), 599–602.
- Abbas, N. (1939g). Beden terbiyesi ve gençlik meseleleri (kayak, kamp ve dağ sporları). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(80), 143–145.
- Abbas, N. (1940a). Eski ve yeni Türk spor edebiyatı. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(83), 479–484.
- Abbas, N. (1940b). Türk köylüsü ve spor. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 16(89), 464–466.
- Abbas, N. (1940c). Beden terbiyesi ve spor neşriyatımızın ana hatları ne tarzda olabilir? *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(84), 588–591.
- Abbas, N. (1940d). Bize en uygun sistem (beden terbiyesi ve spor). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 15(88), 357–361.
- Abbas, N. (1940e). Bir beden terbiyesi enstitüsü esasları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 16(92), 133–137.
- Abbas, N. (1940f). Halkevlerimizde sporun yeni vehçesi. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 16(94), 373–379.
- Abbas, N. (1941a). İngiliz halkevleri ve spor çalışmaları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 16(95), 471–474.
- Abbas, N. (1941b). Kolej ve üniversite sporunun gayeleri. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 16(96), 561–564.
- Akgül, S. (2019). 1933–1950 yılları arasında *Ülkü Mecmuasında* yayınlanan müzik yazılarının müzik inkılabı ve müzik eğitimi açısından incelenmesi

(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

- Alpan, C. (1942a). 19 Mayıs Stadyumunda. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 2(17), 142–144.
- Alpan, C. (1942b). Cumhurluk Türkiye’sinde beden terbiyesinin değeri. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 3(28), 122–123.
- Alpan, C. (1947a). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(3), 142–143.
- Alpan, C. (1947b). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(4), 196–197.
- Alpan, C. (1947c). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(5), 245–247.
- Alpan, C. (1947d). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(6), 300–301.
- Alpan, C. (1947e). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(7), 349–350.
- Alpan, C. (1947f). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(8), 403–404.
- Alpan, C. (1947g). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(9), 455–456.
- Alpan, C. (1947h). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(10), 506–507.
- Alpan, C. (1947ı). Cumhuriyet ve beden eğitimi. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(11), 534–535.
- Alpan, C. (1947i). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(11), 562–563.
- Alpan, C. (1947k). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(12), 615–616.
- Alpan, C. (1948a). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(13), 40–41.
- Alpan, C. (1948b). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(14), 97–98.
- Alpan, C. (1948c). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(15), 146–147.

- Alpan, C. (1948d). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(16), 195–197.
- Alpan, C. (1948e). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(17), 247–248.
- Alpan, C. (1948f). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(18), 295–299.
- Alpan, C. (1948g). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(19), 349–350.
- Alpan, C. (1948h). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(20), 401–403.
- Alpan, C. (1948i). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(24), 608–609.
- Alpan, C. (1949a). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(30), 300–301.
- Alpan, C. (1949b). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(31), 352–353.
- Alpan, C. (1949c). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(32), 404–413.
- Alpan, C. (1949d). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(33), 456–457.
- Alpan, C. (1949e). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(34), 510–511.
- Alpan, C. (1949f). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(35), 564–565.
- Alpan, C. (1949g). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(36), 613–614.
- Alpan, C. (1949h). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 4(37), 41–42.
- Alpan, C. (1949i). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 4(38), 94–95.
- Alpan, C. (1949j). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 4(39), 147–148.
- Alpan, C. (1949k). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 4(40), 197–200.

- Alpan, C. (1949l). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 4(41), 251–252.
- Alpan, C. (1949m). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 4(42), 302–304.
- Apak, R. (1935). Türkiye’de dağ sporu. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 5(25), 51–53.
- Apak, R. (1936). Türk sporunun yeni yükümleri. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 6(35), 351–354.
- Apak, R. (1938a). Halkevleri spor şubeleri nasıl çalışmalıdır. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 11(64), 380–382.
- Apak, R. (1938b). Yeni beden terbiyesi kanunu. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 11(66), 564–566.
- Apak, R. (1938c). Yeni beden terbiyesi kanunu II. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 12(67), 40–42.
- Apak, R. (1938d). Yeni beden terbiyesi kanunu III. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 12(68), 129–131.
- Apak, R. (1938e). On beş yıl ve Türk sporu. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 12(69), 243–248.
- Arun, C. (1990). Türkiye’de Cumhuriyet devrinde beden eğitimi öğretmeni yetiştirme çalışmaları ve aşamaları. *Spor Bilim Dergisi*.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1942). Gençlik ve spor. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 2(17), 126–127.
- Bayraktar, Z., & Alpar, C. (1982). *Ülkü dergisi seçmeler*. Ankara: Bilge Yapım İletişim Dizisi No:1.
- Büyükgüllü, B. (2020). *Milliyetçilik kavramı: Cumhuriyetin ilk dönemlerinde yayınlanan Türk spor dergileri örneği (1930–1940)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ordu.
- C.H.P. (1938). *Halkevleri öğretneği*. Ankara: Recep Ulusoğlu Basımevi.
- C.H.P. (1940). *C.H.P. Halkevleri çalışma talimatnamesi*. Ankara: Zerbamat.
- Cemal, Z. (1935a). Halkevinde kış sporları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 6(34), 317–319.
- Cemal, Z. (1935b). Beden eğitimi. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 6(31), 52–54.
- Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF). (1932). *Halkevleri talimatnamesi*. İstanbul: Hâkimiyeti Milliye Matbaası.
- Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF). (1934). *Halkevleri teşkilat, idare ve mesai talimatnamesi* (3. basım). Ankara: Hâkimiyeti Milliye Matbaası.

- Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk ve orta öğretim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Çağlar, B. K. (1936). Spor kongresi. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 7(39), 216–218.
- Çağlar, B. K. (1939). Halkevlerinde spor. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(77), 512–515.
- Çolak, H. (2019). *Halkevlerinin eğitim faaliyetleri (1932–1951)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Dağlı, N., & Aktürk, B. (1988). *Hükümetler ve programları: Cilt I, 1920–1960*. Ankara: TBMM Basımevi.
- Demoor, Y. (1935). Beden eğitiminin anlam ve önemi. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 6(33), 172–175.
- Eberhard, W. (1940). Çin kaynaklarına göre Türkler ve komşularında spor. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 15(87), 227–233.
- Ertan, M. (1943). At ve atlı spor. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 4(47), 187–188.
- Gürol, Ş. (1939a). Halkevlerinde spor. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(77), 512–515.
- Gürol, Ş. (1939b). Halkevleri ve spor kulüpleri. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 13(78), 608–614.
- Gürol, Ş. (1939c). Halkevleri çalışmaları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(79), 80–84.
- Gürol, Ş. (1939d). Halkevleri spor çalışmaları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(80), 187–190.
- Gürol, Ş. (1939e). Halkevleri spor çalışmaları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(81), 299–300.
- Gürol, Ş. (1939f). Halkevleri spor çalışmaları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(82), 398–399.
- Güven, Ö. (1996). Türkiye’de Cumhuriyet döneminde beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren okulların eğitimini hazırlayıcı çalışmalar. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2).
- Güz, N. (1995). *Tek parti ideolojisinin yayın organları: Halkevleri dergileri*. Ankara.
- İrmak, S. (1944). Milli kalkınmada sporun rolü. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 6(66), 139.
- Kaleli, H. (1937). Sağlık bakımından spor biz. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 9(49), 67–71.
- Kansu, Ş. A. (1937). Anadolu ve spor. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 9(53), 337.
- Kaplan, İ. (1999). *Türkiye’de milli eğitim ideolojisi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

- Kaya, B. Ş. (1938). B. Şükrü Kaya'nın nutku. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 11(66), 528–532.
- Kırşan, N. (1935). 1936 olimpiyatları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 6(31), 46–51.
- Kırşan, N. (1938). Halkevlerinde beden terbiyesi. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 12(68), 132–134.
- Köktürk, N. (1948). Sporun milletlerarası rolü. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(20), 390–391.
- Kunter, H. B. (1943a). Ok meydanında eski ve yeni çalışmalar. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 3(31), 206–210.
- Kunter, H. B. (1943b). Aluçdağı spor şenlikleri. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 4(42), 144–150.
- Kunter, H. B. (1946). Türk spor tarihi ve milli sporlar dersi ve enstitüsü. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 9(124), 605.
- Kunter, H. B. (1949). Türk güreşçiliği. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(31), 315–316.
- Küçüka, N. A. (1933a). Halkevleri yıldönümünde spor şubesi – Necip Ali Bey'in nutku. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 1(2), 111.
- Küçüka, N. A. (1933b). Halkevleri. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 9(2), 233–237.
- Olçay, H. (1944). 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 6(65), 121–122.
- Olçay, H. (1946a). Beden eğitimi ve spor şurası. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 9(107), 138.
- Olçay, H. (1946b). Gençlik ve Spor Bayramı. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 9(113), 305.
- Olçay, H. (1947a). Kızılcahamam'da güreş – Çubukta cirit. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(5), 251–254.
- Olçay, H. (1947b). Gençlik ve Spor Bayramı. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(6), 282–284.
- Onat, T. (1935). Türklerde boks. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 4(19), 415–416.
- Orkun, Y. (1947). Ankara Halkevinde satranç karşılaşmaları. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(1), 254.
- Orkun, Y. (1948). Ankara Halkevinde satranç karşılaşmaları. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(1), 254.

- Ortekin, H. (1938). Türkler ve kayak. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 10(60), 515–518.
- Öztürk, H. (1949). Küçük Almus köyünde güreş. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(31), 377–379.
- Peker, R. (1933). Ülkü niçin çıkıyor? *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 1(1), 1–2.
- Savaşır, V. A. (1935a). Dağın ve kışın sporu. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 4(19), 417–418.
- Savaşır, V. A. (1935a). Yeni nesil için. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 5(28), 292–294.
- Savaşır, V. A. (1939). Romen spor teşkilatı (Straja Tarii). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 14(79), 25–28.
- Savaşır, V. A. (1946). Güreşçilerimizin başarıları. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 9(124), 609.
- Saydam, R. (1940). Halkevlerinde beden terbiyesi. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 15(86), 196.
- Sevük, İ. H. (1944a). Pehlivanlık hakkında I (Ankara'daki son yağlı güreşler münasebetiyle). *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 6(67), 180–182.
- Sevük, İ. H. (1944b). Güreşler nasıl oldu? (Ankara'daki son yağlı güreşler münasebetiyle). *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 6(68), 199–201.
- Seyfi, A. R. (1933). Tarihte Türkler ve spor. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 1(7), 476–480.
- Şahinbaş, İ. (1942). Stadyom. *Ülkü Milli Kültür Dergisi*, 2(17), 123.
- Şahingiray, Ş. (1938a). Halkevlerinde basit spor tesisleri. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 11(65), 498–503.
- Şahingiray, Ş. (1938b). Halkevlerinde basit spor tesisleri. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 11(66), 567–571.
- Şapolyo, E. B. (1938). Ankara'da cirit oyunu. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 12(68), 171–174.
- Temizhan, O. (2006). *Halkevleri ve Halkevlerinin 1932–1940 arası eğitim faaliyetleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Türkmen, M. (2015). Kuruluş döneminde Cumhuriyetin milli eğitim ve beden eğitimi politikaları. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, 1(Aralık), 1–25.
- Uludağ, O. Ş. (1936). Spor göreneğın değil bilginin eseri olmalıdır. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 6(36), 437–445.

- Us, K. (1941). Osmanlı tarihinde Hassa avcıları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 17(98), 166–170.
- Ülkü Halkevleri Mecmuası. (1937). 19 Mayıs Spor-Gençlik Bayramı. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 9(52), 319–320.
- Ülkü Halkevleri Mecmuası. (1938). 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 11(64), 387–391.
- Ülkü Halkevleri Mecmuası. (1939). Spor çalışmaları. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 12(72), 589–590.
- Ülkü Halkevleri Mecmuası. (1940). Ayın hadiseleri – 19 Mayıs. *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 15(88), 395–397.
- Ülkü Halkevleri Mecmuası. (1941). Halkevleri ve halkodaları çalışmaları (Spor sahasında C.H. Partisinin yardımları). *Ülkü Halkevleri Mecmuası*, 16(96), 588–590.
- Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi. (1947). Ayın spor hareketleri. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 1(2), 90–91.
- Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi. (1948). Londra Olimpiyatlarında pehlivanlarımız. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 2(21), 428–429.
- Ülkütaşır, M. Ş. (1949). Atalarımızın toplu oyun ve sporları. *Ülkü Halkevleri ve Halkodaları Dergisi*, 3(30), 276–278.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yücel, H. A. (1993). *Milli eğitimle ilgili söylev ve demeçler*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yücel, H. A. (1994). *Türkiye’de orta öğretim*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

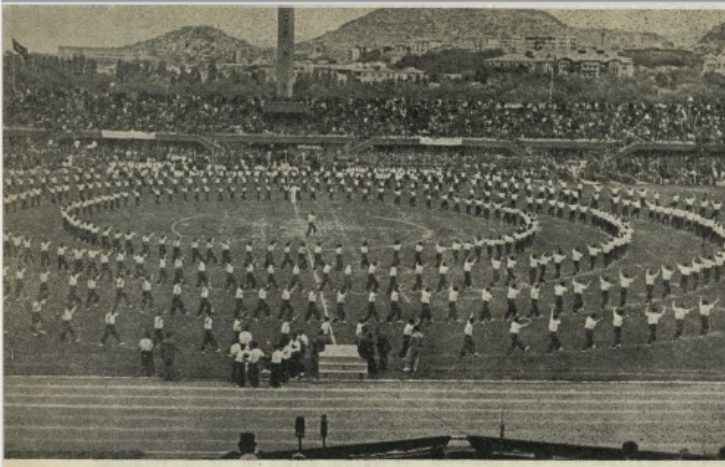
EKLER

Ek-1: 19 Mayıs 1944 Gençlik ve Spor Bayramı

Kaynak: (Olçay, 1944).

Ek-2: Gençlik ve Spor Bayramı (1947)

Gençlik ve Spor Bayramı

Hamdi OLCAY

Bütün Ankara, bu ânı, bir kalb gibi yaşıyor. 19 Mayıs, saat yedi. Fabrikaların, taşıt araçlarının düdükleri, top gümbürtüleri ve bunların çağırduğu hayaller : 19 Mayıs 1919 ... Samsun ... Atatürk ... 28 yıllık hatıralar şimşek gibi yalabıyıp geçiyor.

Acı günler, boğuşmalar, didişmeler... Olmuşlar, olacaklar ve umutlar...

Caddelerden akan hayat, gökleri dolduran güğ, bütün yurt havasını dolduran yaşamak, yükselmek inancı. Bugün her baş biraz daha dik, her adım biraz daha sert, her yüz biraz daha neşeli, herşey biraz daha canlı. Ağaçlar, yollar, taşlar, topraklar bile konuşuyor.

Yıllarca doğması beklenen güneş, 28 yıl önce bugün ufuklarımızda görünmüştü. Yüz yılların karanlığında eprimeye yüz tutan varlığımız bu güneşten aldığı canla 28 yıldır gelişiyor :

Saz benizler tunclaşıyor, uyuyan toprak kıpırdanıyor. Ölüm hayata yenildi. Bozkır, sapanın önünden soluk almadan kaçıyor. Yeşil ağaçlar sam yellerini kovalıyor. İniltiyle бүküklen boyunlar torun tosun sesleriyle dikleşiyor. Hayata, sağlığa doğru koşuyoruz.

Trampet ve bando sesleri, ölçülü adımlar, gençliğin kollarında, yeşilbikler arasında yükselen bayraklar bu havanın oluşunu anlatıyor.

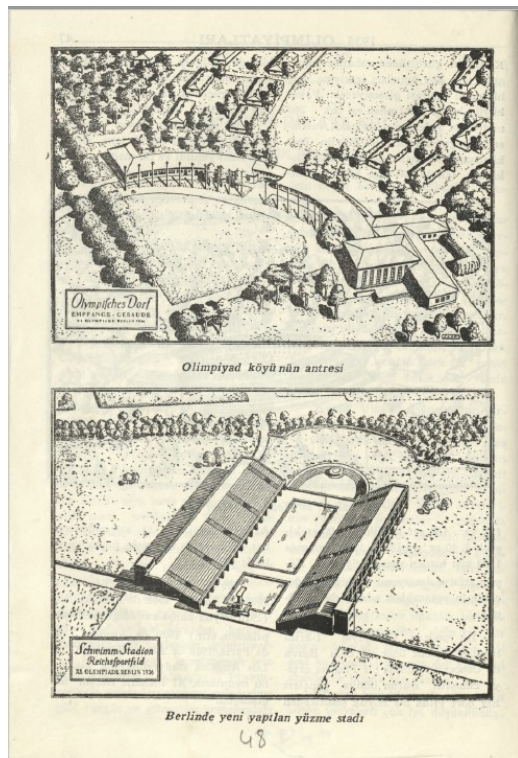
Ankara meydanlarını süsleyen Atatürk anıtları, minnet, saygı çiçekleriyle bezenmişler. Yüreklerde yaşayan, duygulara, düğüncelere yol gösteren, sınır çizen Atatürk, bütün maddesiyle de yaşıyor.

Samanpazarı'nda toplanan gençliğin bir kolu, Ata'mızın kabrine yöneldi. Ankara, baştanbaşa bütün varlığıyla yaşıyor. Her zerresinde sevgi ve saygının nabızı atıyor. Bütün kişiler hayran ! Biz, bizi seyrederiyoruz; inancımızı tazeliyoruz.

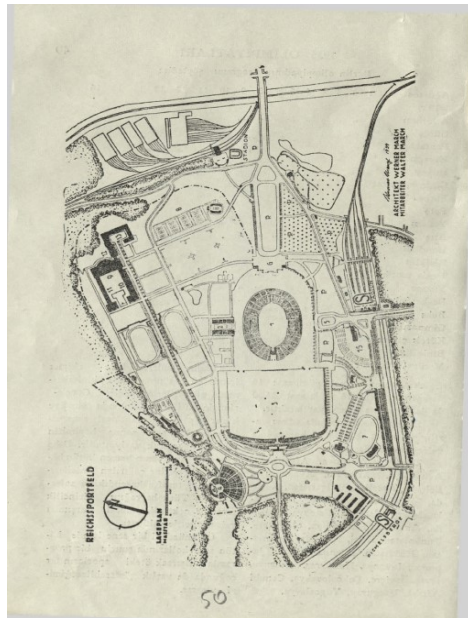

Kaynak: (Olçay, 1947).

Ek-3: 1936 Berlin Olimpiyatları

Kaynak: (Kırşan, 1935).

[illegible]

Berlinde yeni yapılan spor alan ları krokisi:

1 — Olimpiyat stadıyomu	10 — Jimnastik salonu
2 — Yüzme stadıyomu	11 — Yüzme havuzları
3 — Tören alanı	12 — Jimnastik okulu
4 — Aşık hava tiyatrosu	13 — Talebe pansiyonu
5 — Cenup antresi	14 — Kız talebe pansiyonu
6 — Genel antre	15 — Lokanta
7 — Hipodrom (Binicilik alanı)	P — Otomobil durakları
8 — Tenis kortları ve stadı	S — Elektrik tırenleri durakları
9 — Alman beden eğitimi enstitüsü	U — Yeraltı tırenleri durakları

Kaynak: (Kırşan, 1935).

Ek-5: At ve Atlı Sporlar

ve arap atlarıyla yarım kanlar kabul olunmaktadır. Gays, at neslinin ıslakı için güzel damızlıklar yetiştirilmesi ve böylelikle iyi vasıflarda atların sayısını çoğaltmaktır.

Atçılığa büyük ölçüde yardımı dokunacak olan spor biniciliktir. Binicilik zevkini almış bir kimsede, muhakkak ki, at merak ve sevgisi doğmuştur. Arapların meşhur bir sözü vardır: "Dünyanın saadeti atın sırtındadır..". Biniciliğe merak etmiş ve atı anlamış, sevmiş bir kimse için saadeti başka yerde aramak, sanırım, abes olur. İnsan hayatında bu kadar tesirli bir rol oynayabilecek olan atı ihmale gönlü razı olur mu?

At sporu öteki sporlardan çok farklıdır. Çünkü bu spor, canlı bir vüsta üzerinde yapılır. Onun kuvvetini, kabiliyetini, huyunu daima göz önünde bulundurmak, hattâ tabii sevklerine nüfuz etmeye çalışmak ve erazinin şekliyle bütün bunları kıyaslamak zorundasınız. Hangi sporda bu kadar çeşitli unsurlar işe karışır? Herkesin, hele her sporunun muvaffakiyeti, kendi sahasındaki vüsta hâkimlikle temin edilir. Mesele bir boksçu için "yumruğuna hâkim,, bir futbolcu için "topa hâkim,, bir tenisçi için "raketine hâkim,, deriz. Bu sporcular, doğrudan doğruya kendilerine ait veya cansız olan şeylere hâkimdirlir. Binici için böyle midir? Onun hâkim olduğu, kendinden çok fazla kuvvetli, canlı ve çevik bir mahlüktür. Bu hâkimliğin zevkine doyulur mu? Fransızlar atı evcilleştirmenin ve ona hâkim olmanın ehemmiyet ve zevkini şu cümle ile ne güzel ifade etmişlerdir: "insanın en asil başarısı..". Hayvana hâkimlik çok zevklidir. Fakat bunun elde edilmesi de pek kolay bir iş değildir. Birçoklarımız ats bineriz, at koştururuz, hattâ ufak tefek mamlalar da atlayabiliriz, fakat acaba atımıza tam bir binici tekniği ile hâkim olarak mı? Bunun cevabı yazık ki menfidir.

At sporunun diğer sporlardan başka bir farkı da mevsimle alakası olmayıp her zaman yapılabilesindedir. Yağışlı havalarda kapalı mazaiflerde, açık havalarda erazide kısa, yaza bakmadan ata binilebilir. Manejde biniş, teknik incelikleri öğretir. Erazide biniş cesareti, çabuk karar verme kabiliyetini artırır. Manejde olsun, erazide olsun, toplu binişlerde usul

ve disiplin en sıkı şekilde uymak mecburluğu vardır. Bu bakımlardan da atlı sporun terbiyevi ehemmiyeti pek büyüktür. Heyecan ve neşe kaynağı olduğunu da unutmamak gerektir. Güzel bir havada, başka vasatalarla görülmesi mümkün olmayan tabiatın en şirin köşelerine kadar atla giderseniz ve bütün güzelliklerden istifade ederseniz. Bu gidiş belki kolay olmayacaktır; bazı ızış çıkışlar, manâ ve hendekler aşmak gerekecektir, fakat bütün bunlar sizi heyecanlandırmak için yetmez mi?

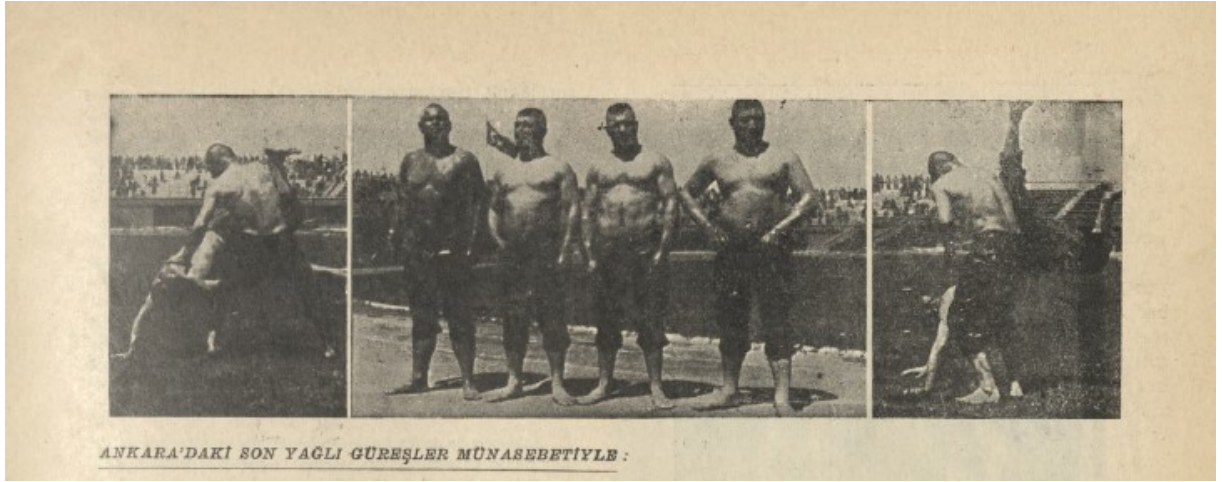
Ata binmek kolay bir şey değildir. Dikkatle çalışmak ve uzun yıllar biniş yapmak lazımdır. At merakını ve sevgisini duymaması birisi için böyle uzun bir çalışma sıkıcı gelir. Hele bir sabır ve dayanıklılık işi olan manejde; çalışmaya birçokları alışamaz. Ata binmenin oldukça ince bir tekniği vardır. At terbiyesinin ve biniciliğin sonu yoktur denise yerridir. Fransa'da Sen-Sir mektebinin müdürlerinden ünü bir suvari komutanının ölümü münasebetiyle fransız dergilerinden birinde çıkan bir yazıda, ölen komutanın askerlik değeri, at terbiyeciliği ve biniciliği üzerinde uzun uzadıya duruluyor ve en sonunda şöyle deniliyor: "... ne yazık ki at üzerinde düzgün duramıyordu..".

Biraz evvel bahsettigimiz Şipahi Ocakı, teknik binicilik sporu mektebidir. İkinci bir mektep de, daha yeni fakat daha büyük ölçüde olan Ankara Athspor Kulübüdür. Kulüp, Ziraat Vekillikinden yardım görür. Azası kalabalıktır. Ayrıca Yüksek Ziraat Enstitüsü talebesi kulüpten faydalanır. Kulübün atları saf kan İngiliz ve yarım kandır. Avrupa'daki emsallerinden çok üstün olan Ankara Athspor Kulübüne memleketimizdeki yabancılar da pek fazla rağbet göstermekte, hattâ vazife ile bir iki haftalıkla memleketimize gelenler, at elbiselerini de yanlarında getirerek bu kulüpten faydalanmaktadırlar. Atçılığa heves uyandırmak ve binici yetiştirmek bakımlarından kulüpte bunların küçümsenemeyecek hizmetleri vardır. Umarız ki Athspor Kulübü gibileri memleketin birçok yerlerinde açılır ve dünyaya ün salmış olan yiğit ve mert atlarımızın zevki ve sporu olan atçılık ve binicilik gereği gibi gelişir.

Aecmillerin manejde daire üzerinde binişleri.

Ek-6: Ankara'daki Son Yağlı Güreşler Münasebetiyle

ANKARA'DAKİ SON YAĞLI GÜREŞLER MÜNASEBETİYLE :

Ankara'daki son yağlı güreşlerden çeyizli görüntüler. Yukarıda resimde Tekirdağlı ile Hayrabolu'lu Süleyman bir arada görülmektedir

niyecekti. Hep minikmiş; hastalık değil, bahane... Zaten elbisesinin içinde Tekirdağlı'ya nispetle küçüklüğe girmişti. Belki eski pehlivana gücüne kestiremezdi, belki daha bir yavaş Türkiye birleşiydi; ona karşılık eline kaçırarak istemiyor. Hakemler izler etti, o güreşmen diye gitti, biraz sonra pınar oluncak idi muvafakat kararı vermiş, bu sefer de Baş'a güreşecek diğer dört pehlivana ikizleri bir münasebete : Onlar ise Süleyman'ın da kendileriyle güreşe katılmasına istiyorlar. Hakem heyeti hakkı: geçen seneki Türkiye Başpehlivanağı müsabakasında Süleyman hepimizin arasında birinci olmuş, şimdi onlarla bir daha ne diye güreşelim? Bu da halatlıca üçüncü bir münasebete: dört pehlivan, güreş kışkırtarak yapacak! Elir: "yemin ettim, şokıyla ilk güreş yapmam" diyor. Ötek de herkiyle yamırmış. Anı geldi, neyse güreş paydos olacak diye hayırlanmaktayız. Neyse hakemlerin şiddetli müdahalesiyle üçüncü münasebete de kapandı.

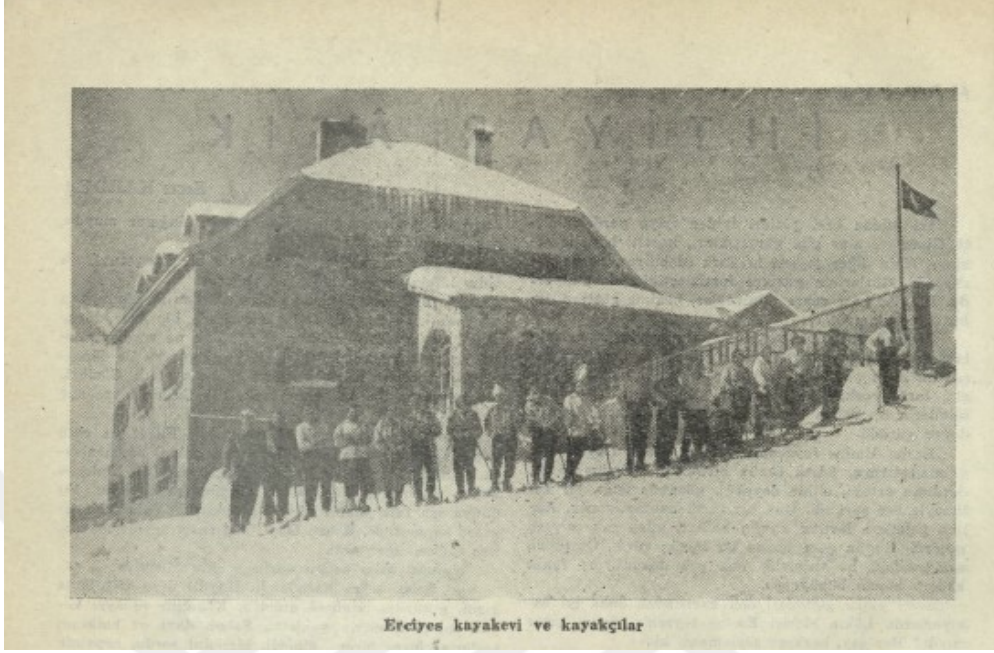
Süleyman da demin Özen'in hünerinde bu sefer bir yenilgi vardı; Dünya ve pehlivanları tabii ki hepimizle anıttan yapıyor. Bu vesileyle güreş: Hekimlik Halli, yağlı, sayılı, fakat eski bir pehlivana. İki gündür, o sarımsak kadar Deste'lerle Dağdılar için söyledikleri salavatlara çıktığı irticai insanlarla halkın çok hoşuna gittiği, hak ettiği alkışlardan beliydi. Fakat en önemli salavatı şimdi söyleyecek. Gerçekten Bay için meydana düzlen dört pehlivanın adlarını göre güzel kavgaları çıkıyor: "Yardıman olma Zeki Çifti - Bu görüşünde Mendenin Pehlivanı Hacı", Pehlivan, diğden biraz kucaklayıp başını eğerek halkı selamladı. Şura Sındırılı Şerife gelince iltiyar çağır, Ankara'nın yer yer güreşen güreşli pehlivanlarında gülerini gözlerini aradığı kavgasını ilhamını buldu: "Akkara'da bahar, her taraf iltif - Bu görüşünde pehlivan Sındırılı Şerif..."

Ankara Kışay güreşlerinin sarıyaşanlığı için Sındırılı Şerif, Bahadırli Dursun, Mendenin Halli, Güneşli Hüseyin ile sarıyaşanlığı eski yarı Türkiye şampiyonları Hüseyin De Süleyman da meydana geldiler. Hepsinin Süleyman'ın ne kadar gövde etmiş olduğu açık görünüyordu. Fakat, şu anda, Tekirdağlı, ondan yarı ille kadar fazla... Aradaki bu münasebet, halik Süleyman'a sevgisini artırdı. Hakikati emek isteyen Tekirdağlı'nın saldırıları arasında Süleyman'ın bir geçiş gevikliğiyle sıyrılmaları çoktu; alkışlarla karşılanmaktaydı. Bir anlık Tekirdağlı, salibini bünade elayen derken, Süleyman sert bir hareketle Bayoşun yapacak Hüseyin'i açığa çıkardı; hattı kazdı yaygın da Hüseyin'e bünade saldı. Hüseyin'in yenilmesine bünak ertti kalması; fakat çok kuvvetli olduğu için "tam açığa çıkacak" ten kurtuldu. Onun için yenilip yenilmediğini göremeyen, sadece yavaşlığı sayımla Tekirdağlı'yı açığa attığı; bilen Süleyman açığa kalkıp hakemlere karşı temennahuma yaptı. Bu, "Yendim", demekti. Hakemler kıraz ediyor: elvendi. Süleyman cevap veriyor: Bir Başpehlivan bu kadar yenilir. Halk arasında unutulmuş bir iliz horurmuş... Belki halk güreşten anlıyor.

Hakemlerden en başta "ölmüş, Süleyman", diyen İrfan Derginli arkasından Edirne Mevna Ekrem Dendrey "ben bizim pehlivanımız, Süleyman, fakat ölmüş, diye videden doğruluğunun her türlü kengeritlik yakınlığından bütün olumsuz gücündüğü arada hakemlerin görüşünden Tekirdağlı'ya orvake yenilme, kıyık kıyafetli Mendenin pehlivan, şa ulmanza seviciyle beyaz dilerini güreşe güreşe "hal gibi yenilme, Tekirdağlı, hal gibi", diye yürek ve hakemlerin önünde, yenilmediğini bildiği halde yenilmiş güreşten Tekirdağlı bütün kıldıyla "Vallahi bu Süleyman'ın kama rahvetiririz" yalı teahhütlerini savururken bir iltiyar bidenbire Mehmet Süpukanın önüne gelip bar bar bağırarak "Ey pehlivanlar piri videden var, videden sorunuz, Tekirdağlı yenilmiş, di mi, doğru söyle" oeyince Sultan Asim'in önünde güreşen asırlık Mehmet Pehlivan açığa kalkarak "Videdenla süleyman, Tekirdağlı yenilmiştir", der demek Süleyman herken pehlivanlar piri tegeçide temennahuma çılap gitti. O arada parçaya girmiş olan hakemler heyeti reisi Kırklarlı Mevna

Kaynak: (Sevük, 1944).

Ek-7: Kayseri Erciyes Kayak Merkezi Kayakçıları

Kaynak: (Alpan, 1947).

Ek-8: Ayın Spor Hareketleri Temmuz 1947

Kaynak: (Alpan, 1947).

Ek-9: Güreşçilerimizin Başarıları

[illegible]

Kaynak: (Savaşır, 1946).

Ek-10: Kızılcahamam Güreşleri

Kaynak: (Orkun, 1947).

Ek-11: Ok Meydanında Eski ve Yeni Çalışmalar

MİLLİ SPOR TARİHİ:

OKMEYDANI'NDA Eski ve Yeni Çalışmalar

Halim Kızı Kunter

Eski spor hayatımızda müsabakalar büyük bir yer alırdı. Güreş müsabakaları, kayak yarışları, at koşuları, elirt ve diğer oyunları, kış - bahar müsabakaları, büyük halli toplantılarına geniş ve içten ilgisizle hazırlanırdı. Bu araça önemle ve ok atma müsabakaları da önemli bir mevki tutardı. Osmalı İmparatorluğunda komanşeler yani ok atıcılar için 84 yerde büyük birer meydan kurulmuştu. Bunlar, ok taneleri ve müsabakaları için her türlü tertipleri olan mükemmel spor meydanları idi ve her biri gerekli tesislerle, konakları, ne yetecek miktarda idareci, teknik elemanlara malikti; üniformaları da ünvan kışkırtıcı ve müsabakaları çıkış olardı. Ok atışlarına ve müsabakalarına örnek olarak bu yazımızda İstanbul Okmeydanı'ndaki çalışmaların kısaca bahsetmek istiyoruz:

Çölme mevsimi ve resmî çalışma günleri:

İstanbul atıcılar derneği Hürriyet'te açılır, Kasım'da kapanırdı. Pazartesi ve perşembe günleri atışlara ve müsabakalara ayrılmıştı. Böylece, bir mevsimde 48 gün, meydan fışırda topla bir halde resmî çalışmalar ve müsabakalar devam edirdi. Başka günlerde de resmî olmamak şartıyla istiyen komanşeler meydanı gidebilirler, dilerlerse analizinde müsabaka da yaparlardı.

Ok yarışmaları:

Ok müsabakalarına eski okunluk kitaplarımızda ok yarışmaları denilmektedir. Bu tabir son devirlere kadar gelmiştir. Mesela ilmi 1224 tarihinde, a zamanaki Şeyhla vâlidü'nî gümeye indirdi olmanından dolayı, hükûmlar tarafından İstanbul Okmeydanı'na hı-

Adnan'ın gümeye bir poz

Okmeydanı'nda gelinen dört müsabaka. Taksimada İskenderiye ile bir resmî (Kasım 1904) Teydi (tarafından yapılmıştır.)

bi Nazır tayin edilmiş olan Âpir efendi zâde Mehmet Vahid efendi (1) Mihriye Fumut adlı eserinde ve Mustafa Kâni Bey de 1903 te basılan Tuhfeti Resailiyyet isimindeki meşhur kitabında müsabaka kelimesi yanında yarışma tabiri de kullanmışlardır (2).

Yarışma çeşitleri:

Ok yarışmalarının birkaç çeşidi vardı. Bunların hepsinde de başarı elde edebilmek için yarışma vâlidü kurvetiyle beraber yay çekme ve ok atma hızı her salibi olmalıydı. Okçular, atıcılıkta sanat hüvveti hikmindir, derler. Bu sanat kıldaydan bapıyarak zora doğru giden sâkı ve devanî bir idmanla elde ediliirdi.

Yarışmaların başta geleni uzun mesafeye atışlardı. Buna menzîl atışı denilmektedir. İkinci yarışma gökde okla zımana vurmak. Buna putu atışı denirdi. Üçüncü yarışma, ucu demir oklarla, kâğıt ağaç kütüklerle veya seet maden levhaları ile atıldı. Yüsek kuvvet ve hâşer sahîlde atıcılar fış fışe komanşeler maden levhalarında birkaçını birden delmekte zevkâk çekmekteydi. Buna da darp vurma denirdi.

Putu yarışları:

Putu atışlarında tehler arasında olduğu gibi takım-lar arasında da yarışma yapıldı. Takımlar arasında hedefe atıp müsabakaların yapıldığı zaman hangi takımın önce atacağı kura ile tayin ediliirdi. Önce atacak olan taraf putanın karşısına geçip, tekniği teklil ediler de sıra ile oklarını atarlardı. O esnada diğer takım yarışlarını sağ omuzlarına atarak putama birer seğıne da bir sıra üzerinde dururlardı. Putaya karşı duranlar inceden tayin edilesi sayı üzerinden ölçtür atıttan sonra yarışları sağ omuzlarına atarlardı, putaya doğru

(1) Anadolü Kadıncı ve Râdîkütâp olan Mehmet Vahid efendi.
(2) „İsmâ arâbide ok yarışmalarına müsabaka derler, Mehmet Vahid efendi, Mihriye Fumut, hususî kütüphane-mâdîki yaza nüsha, s. 86.

„Ok atıcı menzîl müsabakası. İki âkıne ok yarışma muraat eserler.“ Mustafa Kâni Bey, Tuhfeti Resailiyyet, s. 89.

tehlir getirerek yârlırdı. Öteki taraf da, dış bir sıra halinde, aynı suretle onlara doğru gümeye bakardı. Takımlar kardeşliğinde her atıcı kardeşin gümeye kâğıtları, ipigirdi. Burada esnâ takımın hedefe vurdurubildiği eller toplanarak meydan sephâsin destne getirilir, kâğıtları ikinci takım da sırasıyla atıp yapıttan ve be-rinci takımın sephâsinle salâh-lâhâttan sonra onlara da le-dile vurma edim çıkartılır. Seplin onlara getirilir ve sayılır. Haagi takımın oku da-ha fazla ise kâğıtı o takım kazanırdı. İki tarafın okları bir sayda çıkarsa kâğıt bûr-ğılırdı.

Yarışmalarda kazananlara verilen hediyeler, mü-kâfâtlara ödelli veya kâğıt denirdi. Kâğıt, para mü-nama geldiği gibi, zamanla, müsabaka kazananlara verilen hediye yerinde de kullanılmıştır.

Menzîl atışak ve menzîl bozma:

Uzun mesafe atışlarında ringhe istikametlerine göre birkaç atış yerleri vardı. Bir istasyon, menzîl ve nima-nı denirdi, atışta muvaffak olduğu en uzun mesafe yeni bir rekor teşkil ederdi. Bu istasyon okunma değ-riği yere menzîl atış denilen mevziden bir okun dâ-kir ve âkıne adı yârlardı. Okun atarksa dârdığı yere de ayak tapı denilen bir tay kenardı. Her hangi bir menzilde yeni bir atış çıkarsa, ilkin dâkiren menzîl teğader daha birer okunu dârdırdı ve da tay dik-mek haklarını kazanırdı. Böylece ikinci, üçüncü, dördün-cü taylar sıra ile birbirini takip ederdi. İlk dârdiren tayı o menzilin ana tayı denirdi. Bâki rekorder menzilen kâğıtlarına, bun menzillerin bozulubilmek yani geç-tirilemedi de kâğıt olmanırdı.

Her atış kenîl zamanında veya kendinden yârlar-ca, kâğıt atışlara evvel tece edilmiş olan bir menzile dârdı onu geçmeğe çalışırdı. Fakat bunun için hen çetirler vardı. İlk part kâğıt alması komanşeler ol-muktu. Kâğıt alabilmek için en az 900 gız mesafeye ok atıp bunu, menzilen uygun olarak teğıt ve teğıt ettir-mek kârdı. Kâğıt alın bir atış, atıcılar istikamete tay-dırmamak, atıcılar derneğinde seğireye atarak bak-kun kazanırdı. Bir menzile dârdırdı yani kenâlden evvel kurulmuş bir menzile geçmeğe teğıtâk edile-bilmek için ikinci part, kâğıtların meydan sephâsinin için atması idi. Böyle resmî bir şekilde izin olarak menzîl bozmağa çıkarsa bir atışın oklarına düğüğü yerler meydan resmî bakıcıları olan havanlar tarafından takip ve kontrol edilirdi, dâkiren dârdırdı. Menzîl boz-ma atışlarında atılan okun ana teğader 40 gız sağa veya sola çıkarsa caırdı. Bundan fazla bir ayrılmı-

Büyük Or bir atış esnasında

okun atıp menzilen evvelkilerden fazla bile olsa kabul edilmeli.

Menzîl bozmaday, tay dârdırdı gibi hâllerde hususî merasim yapıldı. Yârlan menzîl atışak istiyen oku-sa kâğıt denilen okla 800 ve peğir oku ile 900 gız me-safeye ok stabiligini dârdırdı. İki ispat etmek şartıyla kâğıtlarına izin veriliirdi.

En eski ve ünlü menzîl sahipleri:

İstanbul Okmeydanı'nda açılan menzillerin sayısı zamanla elle menzile kadar çıkmıştı. Bu meydanı ilk

Komanşelerin "Putu" adını verdikleri hedef

Kaynak: (Kunter, 1943).

Ek-12: Ayın Spor Hareketleri Şubat 1947

AYIN SPOR

indeki durumumuzu ölçme ve belirtme yarayacakları için önemleri fazladır.

İstanbul'daki kulüplerimizin teşebbisleri ve ilgililerin yardımları ile yılbaşında yurdumıza getirilen ilk takım, orta Avrupa futbolunun en kuvvetli mümesillerinden olan Çek'terin, yurdumuzda çok iyi tanınan Sparta ve Slavya gibi takımları ile baş başa şampiyonluğa doğru giden "Kladno" adlı bir takımı idi. Çekler, Ankara ve İstanbul'da yaptıkları yedi maçın dördünde yenmişler (Hırp Okulu'na 2-1, Ankara Demir Spor'una 5-1, Ankara Gençler Birliği'ni 3-1, Başlıkta'ı 1-0), üçünde de yenilmişlerdir (Galatasaray'a 2-1, Fenerbahçe'ye 4-0, Ç. Saray-Başlıkta'ya 4-3). Bu bilanço, futbolümüz için küçümsenmeyecek bir başarıyı belirtmektedir.

İkinci yabancı takım, yine kuvvetli bir futbol geleneği olan Macarların, daha önce de birkaç defa Türkiye'ye gelmiş olan, "Uypest", adlı takımıdır. Uzunca bir Avrupa turnesi sırasında yine İstanbul kulüplerimizin teşebbisleri ile yurdumıza getirilen bu takım, Türkiye'ye gelinceye kadar değişik memleketlerde Uypest adı altında yaptığı 20 karşılaşmanın 17'sini kazanmış, 3 maçı da beraberlikle bitirmiştir. Takım aynı zamanda Macar başkenti Peşte'yi temsil yetkisi de verilmiş olduğundan kendileri ile İstanbul ve Ankara'da temsili şehir karşılaşmaları yapmak imkânı da elde edilmiştir. Macar takımı, İstanbul'a yaptığı temsili karşılaşmayı 5-4 kaybetmiştir. Bu maçın ilk devresinin (5-1) Macarlar aleyhine sona ermesi, ta-

HAREKETLERİ

kımımızın ezici üstünlüğünün bir belirtisi olmakla beraber, ikinci devresinin (4-0) Macarlar lehine bimesi, bu üstünlüğün sürsüzliğini açıklamakta, başarının enerjiye dayandığı irtibatını vermektedir.

Macarlar, Ankara karması ile yaptıkları ikinci temsili karşılaşmalarını 1-1 beraberlikle bitirmişlerdir. Bundan başka Uypest kulübü olarak Ankara ve İstanbul'da yaptıkları beş maçın ikisini beraberlikle bitirmişler (Beşiktaş'a 1-1, Galatasaray'a 2-2), ikisinde de yenmişler (Ankara Askeri Güçler karmasını 5-3, Fenerbahçe'yi 3-1), birinde de yenilmişlerdir. Son olarak İstanbul Üniversitesi takımına karşı yaptıkları bu maçı, 2-1 kaybetmekle Macar takımı, bütün Avrupa turnesinde kulüp olarak yaptığı maçlardan ilk ve tek yenilgiye yurdumuzla uğramış ve bu hâtıra ile Macaristan'a dönmüş bulunmaktadır.

Bu maçların bilançosu da futbolümüz için değer taşıyan sonuçlarla bezennmiştir. Nitekim spor durumumuzu dış memleketlere tanıtmak bakımından iyi bir fırsat veren bu karşılaşmaların müsbet etkileri davulmaga başlamış, gelecek mayısta İngiltere Millî takımına karşı bir maç yapmak üzere teklifi düşünülen Avrupa

Kesem ayında Atina'da yapılan Türk - Yunan Millî basketbol karşılaşmasından heyecanlı bir sahne

Gecen ayın spor olayları arasında en önemlileri, memleketimizde yabancılarla yapılan futbol karşılaşmalarıdır. Yurt sporunun nitelik bakımından gelişmesinde çok müsbet bir rolü olan bu karşılaşmalar, çeşitli spor bölümleri

Grek - Roman Avrupa güreş birinciliklerine hak kazanmak üzere seçilen pehivanların yarışmalarından görüntüler

Beşiktaş - Kladno maçından bir görünüş

karmasına girebilecek Türk futbolcularının adları federasyonumuzdan sürülmüştür. Son temaslar, çok enerjik olan takımlarımızdan, biraz daha teknik ve taktik özelliklerle kuvvetlendirildikleri takdirde, futbolümüze Milletlerarası bir seviye sağlayacağını göstermiştir.

1948 Londra Olimpiyatları'nın yurdumuzdaki hâzırıkları arasında, Türk futbolunun bu noksanlıklarını giderecek, yetkisine güvenilir bir antrenör temini için Türk ve İngiliz ilgili federasyonları arasında yazışma geçmiştir.

Yabancılarla yapılan maçların bir çoklarında misafir takımlar aleyhine verilen ve sonuç üzerinde etkili olan yanlış hakem kararlarının taraflarına moralini bozduğu bir daha görülmüş, böylece yetkili hakem kütüğü, üzerinde önemle durulması ve halledilmesi gereken bir mesele olarak tekrar belirmiştir.

★

Ayın diğer spor olayları arasında mevsimin imkân verdiği pist dış atletizm çalışmalarını olarak bütün bölgelerde yapılan Çukurova, Sakarya kır koşuları ile Ankara'da yapılan çitli - hendekli engel koşusu Türkiye birinciliği ve elverişli bölgelerde yapılan kapalı salın atma yarışmaları kayde değer.

★

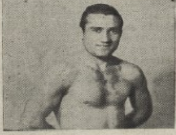
Bu yıl şiddetle devam eden kış ve bol kar, (Sonu 11 inci sayfada)

Kaynak: (Alpan, 1947).

Ek-13: 1948 Londra Olimpiyat Oyunlarında Pehlivanlarımız

Londra Olimpiyatlarında PEHLİVANLARIMIZ

GAZANFER BİLGİ : Serbest güreşte 62 kilo ağırlıktaki bütün hasımlarını yendi, bu ağırlığın dünya birincisi olmuştur. 21 yaşındadır. Kara → mürebbidir. 21 yaşında güreşe başlamıştır. Daha önce, ağırlığının Avrupa birincisi idi. Bekardır.

MEHMET OKTAY : Greko - Roman güreşte 62 ki ağırlıktaki bütün hasımlarını yendi, bu ağırlığın düny. birincisi olmuştur. 31 yaşındadır. İstanbul'dur. 20 yaşındayken güreşe başlamıştır. Evlidir, iki çocuğu vardır.

ADIL CANDEMİR : Serbest güreşte 79 kilo ağırlıktaki dünya birincisi olmuştur. Eger Amerika ile yaptığı son güreşte, omuzlarından sakatlanıp yenilmeseydi ağırlığının düny. birincisi olacaktı.

MERSİNLİ AHMET KİREÇÇİ : Greko - Roman güreşte ağır sikketleki bütün hasımlarını yenerek Greko - Roman ağır siklet dünya birincisi olmuştur. 34 yaşındadır, bekardır.

KENAN OLCAY : Greko - Roman güreşte 62 kiloda dünya birincisi olmuştur. 32 yaşındadır. Evlidir.

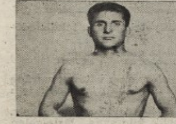
NASUH AKAR : Serbest güreşte 57 kilo ağırlıktaki bütün hasımlarını yendi, bu ağırlığın dünya birincisi olmuştur. 23 yaşındadır. Eskişehirlidir. 20 yaşında güreşe başlamıştır. Evlidir, bir çocuğu var.

CELAL ATIK : Serbest güreşte 67 kilo ağırlıktaki bütün hasımlarını yendi, bu ağırlığın dünya birincisi olmuştur. 30 yaşındadır. Zonguldaklıdır. 19 yaşında güreşe başlamıştır. Daha önce Balkan birincisi idi. Ondan sonra da ağırlığının Avrupa birincisi olmuştur. Evlidir, iki çocuğu var.

MUHLİS TAYFUR : Greko - Roman güreşte 79 kiloda dünya birincisi olmuştur. Tayfur gredeye kadar hiç görülmemiş, duyulmamış bir gabuklukla Avusturya birincisi Vögele 52 saniyede yenmiştir. Erzurumludur. 26 yaşındadır. Bekardır.

HALİT BALAMİR : Serbest güreşte 62 kilo ağırlıktaki dünya birincisi olmuştur. 26 yaşındadır. Çankırı'dır. 15 yaşındayken güreşe başlamıştır. Evlidir.

HALİL KAYA : Greko - Roman güreşte 67 kiloda dünya birincisi olmuştur. Rize'dir. 28 yaşındadır. Evlidir.

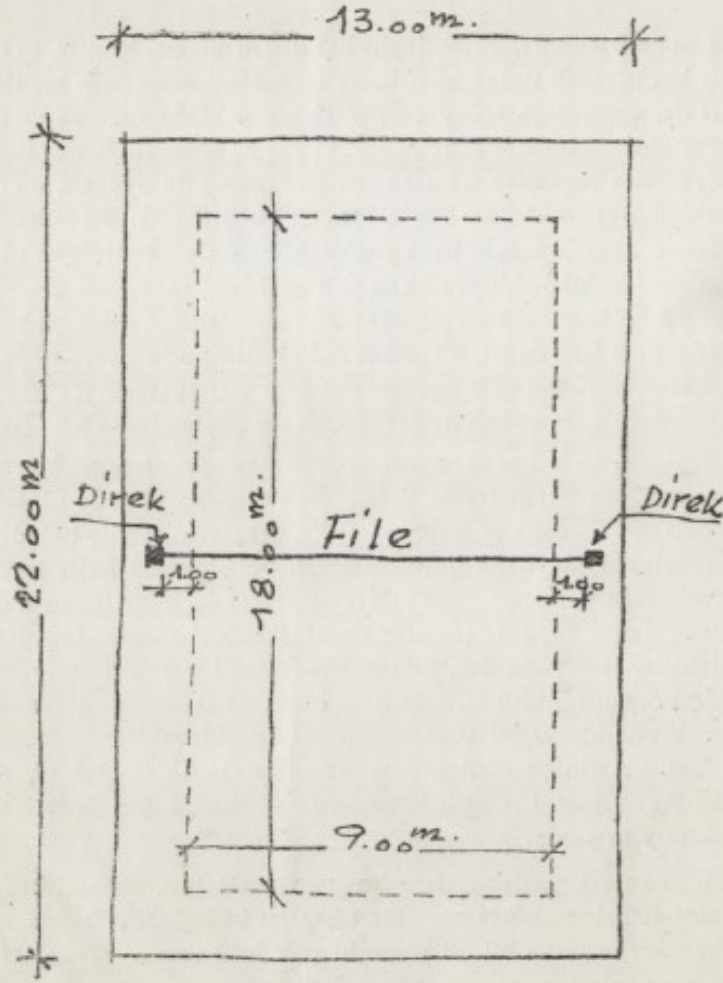
Kaynak: (Ülkü,1948).

Ek-14: Voleybol Saha Ölçü Bilgileri

460

ÜLKÜ, TEMMUZ 1938

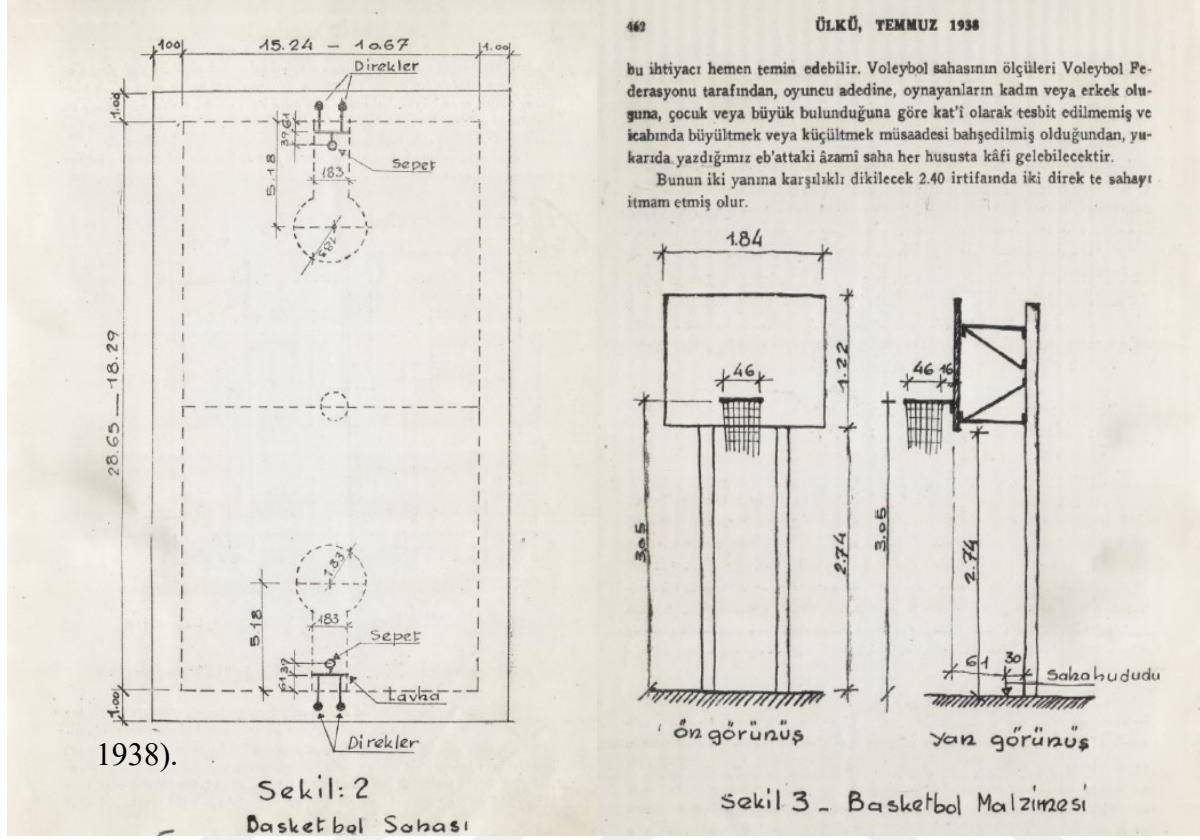
ferdî oyunların saha ve teşkilâtını basit bir şekilde meydana getirmekle kabil olabilir. Bu oyunlar içinde, hiç şüphesiz en masrafsız ve en basiti olmak itibariyle, en başta voleybol gelir. Halkevi binalarının (Parti Sekreterliği'nin bu baptaki talimatında yazılı olduğu gibi) etrafında genişçe birer bahçesi bulunması zarurî olduğuna göre, bu bahçede, yine Halkevi gençlerinin kendi elleriyle bir iki gün içinde tesviye edecekleri 10×20 eb'ındaki bir saha,

Şekil 1
Voleybol Sahası

Kaynak: (Şahingiray, 1938).

Ek-15: Basketbol Saha ve Pota Ölçü Bilgileri

Kaynak: (Şahingiray, 1938).